

Hallituksen esitys Eduskunnalle kansainvälisestä energiaohjelmasta tehdyn sopimuksen eräiden määräysten hyväksymisestä ja sopimuksen soveltamisesta sekä laeiksi tuontipolttoaineiden velvoitevarastointilain, turvavarastolain ja rikoslain 46 luvun 1 §:n muuttamisesta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan, että eduskunta hyväksyisi OECD:n yhteydessä toimivan Kansainvälisen energiajärjestön perustamissopimuksena toimivan kansainvälisestä energiaohjelmasta Pariisissa 18.11.1974 tehdyn sopimuksen.

Kansainvälinen energiajärjestö (International Energy Agency, IEA) perustettiin marraskuussa 1974 vuosien 1973—74 vakavan kansainvälisen öljykriisin jälkeen OECD-maiden yhteistyöjärjestöksi öljyhuollon turvaamiseksi ja öljyriippuvuuden vähentämiseksi erityisesti Lähi-Idän öljyntuottajamaista. Järjestön tavoitteisiin ja sen perustamissopimukseen vaikuttivat ennen muuta tarve luoda valmiudet nopeaan ja tehokkaaseen toimintaan järjestön jäsenmaiden öljyn saannin häiriöiden vähentämiseksi ja saatavilla olevan öljyn jakamiseksi jäsenmaiden kesken. Viidentoista vuoden toimintansa aikana IEA on kehittynyt energia-alan johtavaksi kansainväliseksi yhteistyöfoorumiksi, jonka puitteissa jäsenmaat harjoittavat varsin monitahoista yhteistyötä energiapolitiikan ja -teknologian, energiankäyttöön liittyvien ympäristönäkökohtien sekä tiedon vaihdon ja tutkimuksen aloilla.

Kansainvälisestä energiaohjelmasta tehtyyn sopimukseen ovat tähän mennessä liittyneet kaikki OECD-maat Suomea, Ranskaa ja Islantia lukuunottamatta. Norja, joka on öljyn nettoviejäämaa, on järjestänyt suhteensa IEA:han erillisopimuksella. Ranska harkitsee liittymistä järjestöön.

Kansainvälisestä energiaohjelmasta tehty sopimus sisältää yksityiskohtaisia määräyksiä sopimuspuolten velvollisuuksista ja oikeuksista öljyn saannin häiriötilanteiden varalta. Sopi-

muksessa on myös määräykset sopimusta hallinnoivan Kansainvälisen energiajärjestön toiminnasta, toimielimistä ja järjestön päätösten tekomenettelyistä öljyn saannin häiriötilanteen toteamiseksi ja sopimuspuolten velvoitteiden toimeenpanemiseksi. Näiden määräysten lisäksi sopimuksella perustetaan kansainvälinen tietojärjestelmä, joka mahdollistaa öljymarkkinoiden ja sopimuspuolten öljyhuollon jatkuvan seurannan. Sopimuksen korkeinta päätösvaltaa käyttävän hallintoneuvoston päätöksiin ja suosituksiin on kehitetty puitteet ja tavoitteet sopimuspuolten väliselle muulle yhteistyölle energiapolitiikan eri aloilla.

Sopimus perustaa jäsenmaille varautumisvelvoitteen edellyttämällä omavaraisuustasoa, joka turvaa vähintään 90 päivän öljynkulutuksen ilman tuontia joka tilanteessa. Öljyn saatavuushäiriöitä varten jäsenmaille on asetettu öljyn kysynnän rajoittamisvelvoite, jonka mukaisesti jäsenmaan on saatavajauksen kohdassa voitava supistaa kysyntää 7 prosenttia tai eräissä tapauksissa 10 prosenttia normaaliajan kulutuksesta. Saatavajauksen ollessa suurempi kuin 7 prosenttia jäsenmaan tai jäsenmaiden muodostaman ryhmän kulutuksesta käynnistyy öljynjakojärjestelmä. Jäsenmaat ovat sitoutuneet tasaamaan öljypulan siten, että suhteellisesti vaikeammassa asemassa olevat maat hankkivat öljyä niiltä mailta, joiden öljynsaanti on lievemmin tai ei lainkaan häiriintynyt. Viimeksimainittujen öljyn luovutusvelvollisuus lasketaan suhteessa niiden öljykulutukseen siten, että luovutusrasite kohdistuu luovutusvelvollisiin maihin suhteellisesti yhtä suurena.

Edellä mainittuja öljyhuoltoon liittyviä velvoitteita täydentävät sopimuksen laajat tiedon-

antovelvoitteet, jotka mahdollistavat sopimusmaiden kansallisen öljytilanteen ja kansainvälisen öljykaupan jatkuvan seurannan. Osallistuvien maiden on taattava, että niiden lainkäytövallan piirissä toimivat yritykset saattavat valtioiden käyttöön sopimuksen tietojärjestelmän edellyttämät tiedot. Tiedot toimitetaan IEA:n käyttöön.

Kansainvälisen energiajärjestön toimintaan käytännössä on vaikuttanut kansainvälisten öljymarkkinoiden luonteen muuttuminen järjestön perustamisen jälkeen saatavuuskriiseille vähemmän alttiiksi muun muassa joustavamman hintamekanismin vuoksi. Sopimuksen mukaista öljynjakojärjestelmää ei ole järjestön toiminnan aikana koskaan pantu toimeen. Vähäisemmät öljyn saatavuushäiriöt on pystytty jäsenmaiden välisellä muulla vapaamuotoisella yhteistyöllä hoitamaan. Vuonna 1984 sovittiin öljynjakojärjestelmää kevyemmästä konsultointi- ja koordinoitijärjestelmästä lievemmanasteisia häiriöitä varten (Co-ordinated Emergency Response Measures). Edelleen kehitteillä oleva konsultointijärjestelmä ilmentää IEA:n nykyistä yhteisymmärrykseen perustuva toimintaa.

Järjestön keskeisimmiksi ja Suomen kannalta kiintoisimmiksi toiminnan muodoiksi ovatkin muodostuneet muut kansainvälisen energiapolitiikan kysymykset, kuten öljylle vaihtoehtoisten energialähteiden käyttö, energiansäästö, yhä merkittävämmäksi käyvät energiankäyttöön liittyvät ympäristönsuojelunäkökohdat sekä melko monimuotoinen tutkimus- ja kehitystyö mukaan lukien tilastopalvelut. Etenkin IEA:n hallintoneuvoston päätöksiin ja suosituksiin ovat jäsenmaat sopineet yhteisistä tavoiteista ja ohjelmista, joiden avulla koordinoidaan kansallisia toimintoja ja vaihdetaan tietoja ja kokemuksia. IEA:n puitteissa säännöllisesti tehtäviä maakohtaisia energiapolitiikan selvityksiä eli ns. maatutkintoja pidetään varsin asiantuntevia ja hyödyllisinä.

Energia-alan kansainvälisenä asiantuntijaforumina IEA on pystynyt toiminnassaan ylläpitämään hyviä suhteita sekä öljyntuottajamaihin että muihin kuluttajamaihin. Eräät sen toiminnot muun muassa tutkimuksen alalla ovat avoimia kaikille OECD-maille. IEA:n odotetaan energia-alalla pystyvän antamaan nykyistä suuremman panoksen muun muassa Keski- ja Itä-Euroopan maiden energiasektorin kehittämisessä ja maailmanlaajuisessa energia-alan yhteistyössä.

Suomi ei IEA:ta perustettaessa pitänyt oman

öljyhuoltonsa kannalta tarpeellisenä tai tarkoituksenmukaisena IEA:han liittymistä. 1980-luvun ja kuluvan vuosikymmenen muutokset sekä IEA:n toiminnassa että Suomessa ovat johtaneet liittymiskysymyksen uudelleen arviointiin. Kauppa- ja teollisuusministeriön ja ulkoasiainministeriön yhdessä öljyalan eri tahojen kanssa syksyllä 1989 aloittamien selvitysten perusteella päättyi hallitus syksyllä 1990 kantaan, jonka mukaan Suomen tulee aloittaa neuvottelut IEA:n kanssa liittymisestä järjestöön. Järjestön kanssa käytyjen neuvottelujen tuloksena Suomi jätti helmikuussa 1991 IEA:n hallintoneuvostolle liittymisanomuksen. Järjestö hyväksyi anomuksen 6.3.1991. Jäseneksi liittyminen edellyttää, että Suomi liittyy kansainvälisestä energiaohjelmasta tehtyyn sopimukseen ja hyväksyy IEA:n perustamista koskevan OECD:n neuvoston 15.11.1974 tekemän päätöksen. Sopimus ja IEA:n jäsenyys tulevat Suomen osalta voimaan 10 päivänä sen jälkeen, kun liittymiskirja on talletettu Belgian hallituksen huostaan. Tarkoituksena on, että Suomi liittyisi sopimukseen vuoden 1991 aikana.

Liittyminen sopimukseen edellyttää, että Suomella on riittäviä lainsäädännöllisiä valmiuksia sopimuksen mukaisten velvoitteiden täyttämiseksi. Voimassaolevan lainsäädännön mukaiset viranomaisille myönnetty erityistoimivaltuudet olisivat käytettävissä muun muassa öljyn ulkomaankaupan, jakelun ja kysynnän säännöstelyn toimeenpanemiseksi Suomen omaa öljyhuoltoa uhkaavassa saatavuushäiriössä lainsäädännön asettamien edellytysten täytyessä. Ne eivät olisi käytettävissä Suomen kansainvälisen sopimusvelvoitteen täyttämiseksi erityisesti jos kriisin vaikutukset eivät ulotu Suomeen. Sopimuksen soveltamiseksi tarpeellisista viranomaisten toimivaltuuksista ja niiden käytön edellytyksistä ja ehdoista on näin ollen tarpeen antaa lailla määräyksiä. Sopimuksen öljyalaa koskevaan kansainväliseen tietojärjestelmään liittyvien velvoitteiden täyttäminen edellyttää osaltaan tarkempia toimeenpanomääräyksiä tiedon saannin turvaamiseksi ja tietojen riittävän salassapidon takaamiseksi.

Lisäksi hallitus ehdottaa, että tuontipolttoainneiden velvoitevarastointilakia (303/83) ja turvavarastolakia (970/82) muutettaisiin siten, että varastoja voidaan tarvittaessa perustaa ja niiden käyttöä säännellä myös Suomen kansainväliset sopimusvelvoitteet huomioon ottaen. Rikoslain säännöstelyrikoksia koskevia määräyksiä olisi täydennettävä siltä osin kuin

sopimusten vastainen toiminta ehdotetaan rangaistavaksi sopimuksen soveltamismääräyksissä.

Esitykseen liittyy ehdotus laiksi kansainvälisestä energiaohjelmasta tehdyn sopimuksen eräiden määräysten hyväksymisestä ja sopimuksen soveltamisesta sekä ehdotukset laeiksi

tuontipolttoaineiden velvoitevarastointilain muuttamisesta, turvavarastolain muuttamisesta ja rikoslain 46 luvun 1 §:n muuttamisesta. Lait on tarkoitettu tulemaan voimaan eduskunnan hyväksyttyä ne samanaikaisesti sopimuksen kanssa.

SISÄLLYSLUETTELO

	Sivu		Sivu
YLEISPERUSTELUT	5—15	II luku: Kysynnän rajoittaminen	16
1. Nykyinen tilanne ja asian valmistelu	5	III luku: Öljyn jakaminen	16
1.1. Nykyinen kansainvälinen yhteistyö energia-alalla	5	IV luku: Valmiustoimenpiteiden käynnistäminen	16
1.2. Suomen öljytalouden keskeiset piirteet	5	V luku: Kansainvälisten öljymarkkinoiden tietojärjestelmä	18
1.3. Kansainvälinen energiajärjestö ja asian valmistelu Suomessa	6	VI luku: Neuvottelut öljy-yhtiöiden kanssa	19
2. Kansainvälisestä energiaohjelmasta tehdyn sopimuksen pääasiallinen sisältö	7—11	VII luku: Pitkän aikavälin energiyhteistyö	19
2.1. Valmiusjärjestelmä öljyn saatavuushäiriöissä	7	VIII luku: Suhteet tuottajamaihin ja muihin kuluttajamaihin	19
2.2. Muu toiminta	9	IX luku: Hallinnolliset ja yleiset määräykset	19
2.3. Sopimuksen toimielimet ja päätöksen-teko	9	X luku: Loppumääräykset	21
2.4. Sopimuksen tietojärjestelmä ja yhteydet öljyteollisuuteen	10	Liite	21
3. Sopimuksen merkitys Suomelle	11—12	2. Laki kansainvälisestä energiaohjelmasta tehdyn sopimuksen eräiden määräysten hyväksymisestä ja sopimuksen soveltamisesta	21
4. Sopimuksen suhde voimassaolevaan lainsäädäntöön ja ehdotetut lainsäädännön muutokset	13—15	3. Laki tuontipolttoaineiden velvoitevarastoinnista annetun lain muuttamisesta	23
4.1. Varautumisvelvoite	13	4. Laki turvavarastolain muuttamisesta	24
4.2. Öljyn kysynnän rajoittamisvelvoite ja öljynjakovelvoite	13	5. Laki rikoslain 46 luvun 1 §:n muuttamisesta	24
4.3. Tietojärjestelmä	15	6. Voimaantulo	25
4.4. Muita määräyksiä	15	7. Eduskunnan suostumuksen tarpeellisuus ja säätämisyjärjestys	25
5. Esityksen hallinnolliset ja taloudelliset vaikutukset	15	LAKIEHDOTUSTEN JA SOPIMUKSEN TEKSTIT	26
YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT	15—25		
1. Kansainvälisestä energiaohjelmasta tehdyn sopimuksen sisältö	15		
I luku: Omavaraisuus poikkeustilan-teissa	15		

YLEISPERUSTELUT

1. Nykyinen tilanne ja asian valmistelu

1.1. Nykyinen kansainvälinen yhteistyö energia-alalla

Eri maiden kansallisiin energiastrategioihin heijastuu enenevässä määrin energia-alan kansainvälistyminen. Tämä on aluksi koskenut ennen kaikkea energiapolitiikan välineiden kehittämistä. Esimerkiksi energiatutkimuksen vaatimat suuret resurssit ovat toimineet ponttina voimavarojen yhdistämiseen kansainväliseksi tutkimusohjelmiksi. Nykyään myös itse energiapolitiikan muotoiluun on tulossa kansainvälisiä ulottuvuuksia. Euroopan taloudellinen yhdentyminen ja maailmankaupan vapauttamispyrkimykset ovat ohjanneet huomion tärkeän tuotannontekijän, energian, merkitykseen tuotteiden hinnanmuodostuksessa. Energiantuotannon ja -käytön ympäristöongelmista ja niiden torjumisstrategioista on myös tullut kansainvälisen yhteistyön kohteita. Energia-alan kehitykseen vaikuttavien uudistusten läpivieminen kansallisella tasolla niin kilpailu- kuin ympäristökysymyksissä on yhä selvemmin riippuvaista siitä, että niistä tulee yhteisesti sovit- tuja, kaikkia koskevia ratkaisumalleja.

Energialouden osa-alueista nimenomaan ydinenergian rauhanomaista käyttöä on alusta alkaen pyritty kehittämään ja ohjaamaan kansainvälisenä yhteistyönä, jota varten on perustettu valtioiden välisiä yhteistyöjärjestöjä. Suomi on kuulunut Kansainväliseen atomienergiajärjestöön IAEA:han vuodesta 1958 ja OECD:n ydinenergiajärjestöön NEA:aan vuodesta 1975. Myös pohjoismainen ja Neuvostoliiton kanssa tapahtuva yhteistyö on ydinenergia-alalla vanhaa perua.

Muilla energialouden sektoreilla valtioiden välinen kansainvälinen yhteistyö on päässyt voimakkaampana käyntiin vasta vuosien 1973—74 öljykriisin jälkeen. Tällöin rupesivat vähitellen tulemaan esiin sellaiset kansainvälisiä yhteistyötä edellyttävät tehtäväkentät kuin öljykriiseihin varautuminen, öljyä korvaavien energialähteiden kehittäminen ja energiantuotannon ympäristövaikutusten vähentäminen. Yleistä energia-alan yhteistyötä Suomella on ollut Pohjoismaiden ministerineuvoston puitteissa ja tämän alaisena toimivassa energiavirkamieskomiteassa vuodesta 1982 lähtien. Suo-

mi on osallistunut YK:n alaisen Euroopan talouskomission ECE:n energia-alan yhteistyöhön 1960-luvulta saakka.

Toistaiseksi ei ole perustettu yleismaailmalista, koko energia-alan kattavaa yleisjärjestöä. Taloudellisen yhteistyön ja kehityksen järjestön OECD:n yhteydessä toimivasta Kansainvälisestä energiajärjestöstä IEA:sta on sen sijaan kehittynyt OECD-maiden johtava energia-alan yleisjärjestö.

Euroopan Yhteisöjen piirissä on sekä energia-alan tutkimusyhteistyön että energiapoliti- tisen päätöksenteon merkitys viimeisten kymmenen vuoden aikana merkittävästi kasvanut. Erillissopimuksen nojalla Suomi osallistuu nykyisin muutamiin EY:n energiatutkimusohjelmiin. Euroopan talousaluetta koskevissa neuvotteluissa on tarkasteltu myös energia-alaa koskevan yhteisölainsäädännön soveltamista EFTA-maissa.

1.2. Suomen öljytalouden keskeiset piirteet

Suomen energiataloudelle ovat leimaa-antavia kylmä ilmasto, teollisuuden huomattava energiaintensiivisyys ja suuri riippuvuus energian tuonnista. Energian kokonaiskäyttö oli Suomessa vuonna 1970 öljytonneissa laskettuna yhteensä 19 miljoonaa tonnia, vuonna 1980 24,6 miljoonaa tonnia ja vuonna 1990 30,3 miljoonaa tonnia. Öljyn osuus energian käytöstä on vuodesta 1970, jolloin se oli 54 prosenttia, laskenut vuoteen 1990 mennessä 30 prosenttiin. Öljyn laskusuuntauksen odotetaan edelleen jatkuvan seuraavan kymmenvuotiskauden aikana ja kulutuksen olevan vuonna 2000 noin 6 miljoonaa tonnia. Öljyn kulutuksen kehitykseen vaikuttavat tosin yleinen taloudellinen tilanne, öljyn hintakehitys ja korvaavien energialähteiden käyttäminen.

Öljyä käytettiin vuonna 1990 ensisijaisesti liikenteeseen (44 %), lämmitykseen (26 %) ja teollisuuteen (13 %). Suuria vaihteluita öljyn käytön kohdentumisessa ei lähivuosina odoteta. Öljyn tuonnista valtaosa on perinteisesti ollut raakaöljyä (60—70 %). Tuonnin määrä on pysynyt suhteellisen vakaana ja oli vuonna 1970 yhteensä 11,7 miljoonaa tonnia, josta raakaöljyä oli 9,8 miljoonaa tonnia. Viime vuoden kokonaistuonti oli 12,8 miljoonaa tonnia, josta raakaöljyn osuus oli 9 miljoonaa

tonnia. Vuositasolla vaihtelevan öljytuotteiden viennin taso oli vuonna 1990 noin 1 miljoonaa tonnia. Suomi tuo perinteisesti valtaosan raakaöljystään Neuvostoliitosta, joskin tuontia on tapahtunut myös Lähi-Idästä ja Pohjanmereltä. Neuvostoliitosta tuotiin viime vuonna raakaöljyä noin 5,2 miljoonaa tonnia tuonnin määrän ollessa 1970- ja 1980-luvulla noin 6,5—8,5 miljoonaa tonnia vuositasolla. Pohjanmeren öljyn osuus tuonnista oli vuonna 1990 2,4 miljoonaa tonnia kun se oli kymmenen vuotta aiemmin 0,6 miljoonaa tonnia.

Suomi on voinut ylläpitää öljyn huoltovarmuustasoa, joka on OECD-maihin verrattuna hyvää keskitasoa. OECD:ssa (IEA) omaksutun laskutavan mukaan Suomella oli 1980-luvulla keskimäärin 160 päivän normaalikulutusta vastaavat öljyvarastot. Varastojen taso oli viime vuonna keskimäärin noin 140 päivää.

1.3. Kansainvälinen energiajärjestö ja asian valmistelu Suomessa

Kansainvälisestä energiaohjelmasta tehdyn sopimuksen tavoitteena oli ensisijaisesti parantaa jäsenmaiden mahdollisuuksia selvittää hallitusti ja yhteisvoimin uusista öljykriiseistä, mitä sopimuksen rakenne ja sisältö varsin selkeästi heijastavat. IEA:ta perustettaessa sen ulkopuolelle jättyäytyi Suomen lisäksi useita maita, näiden mukana Ranska, Kreikka, Portugal, Uusi Seelanti, Norja ja Islanti. Suomen päätökseen vaikuttivat samankaltaiset syyt kuin useiden muidenkin järjestön ulkopuolelle jättyneiden maiden osalta. Järjestöstä pelättiin muodostuvan läntisten öljynkuluttajamaiden öljyklubi tai kartelli, johon kuulumisen kiristäisi suhteita öljyntuottajamaihin. Sopimuksen osallistuville maille asettamia velvoitteita ja kriisitilanteessa noudatettavia enemmistöpäätösmenettelyjä pidettiin lisäksi useissa maissa lainsäädännöllisesti hankalina. Suomen oman öljyhuollon kannalta liittymistä järjestöön ei myöskään pidetty tarpeellisena ottaen huomioon Neuvostoliiton kanssa toimivan clearingkaupan ja sen puitteissa turvautun öljynsaannin.

Viidentoista vuoden aikana Kansainvälinen energiajärjestö on kehittynyt OECD-maiden keskeisimmäksi energia-alan yleisjärjestöksi. Ennen kaikkea tämä johtuu kansainvälisen öljykaupan ja IEA-maiden energiatilanteesta tapahtuneista muutoksista. Kansainvälisen öljy-

kaupan painopisteen siirtyminen lyhytaikaisiin toimituksiin ja maailmanmarkkinahintaneutrauksiin sekä suhteellisen vakaana pysyneet öljyn tuotantomäärät ovat vähentäneet öljykaupan alttiutta saatavuuskriiseille. Useissa teollisuusmaissa on öljyn osuus energiankäytöstä lisäksi tuntuvasti vähentynyt. IEA:n toiminnassa tarkastelunäkökulma on laajentunut koko energiatalouteen ja teollisuusmaiden energiastrategioille yhteisiin kysymyksiin.

Hallitus on 1980-luvulla aika ajoin selvitelty mahdollisuuksia Suomen ja IEA:n välisten suhteiden järjestämiseksi erityispohjalta. Norjan IEA:n kanssa vuonna 1975 solmima erillissopimus, jonka mukaan Norja osallistuu jäsenen kaltaisesti IEA:n toimintaan, mutta varaa itselleen oikeuden olla osallistumatta öljynjakojärjestelmään kriisin sattuessa, oli esimerkkinä. Tunnusteluissa ilmeni kuitenkin, ettei IEA:n taholta voitu hyväksyä erillisjärjestelyjä maiden kanssa, jotka eivät Norjan tavoin ole öljyn nettoviejiä. 1970- ja 1980-luvulla liittyivät järjestöön kaikki OECD-maat Suomea, Ranskaa ja Islantia lukuunottamatta. Ranska on aloittanut neuvottelut liittymiseksi järjestöön viime vuonna.

Suomi on voinut osallistua niihin IEA:n toimintamuotoihin, jotka ovat avoimia kaikille OECD-maille, erityisesti energia-alan tutkimus- ja kehitystyöhön, tilastoyhteistyöhön sekä hiiliteollisuuden yhteyselimeen.

Ulkoasiainministeriön ja kauppa- ja teollisuusministeriön yhteistyönä selvitettiin öljyalan kanssa syksyn 1989 ja kevään 1990 aikana edellytyksiä Suomen liittymiselle järjestöön. Elokuussa 1990 hallitus päätti tehtyjen selvitysten perusteella aloittaa tunnustelut IEA:n kanssa Suomen liittymisestä. Energiapolitiikan neuvosto puolsi Suomen liittymistä IEA:han väli-raportissaan syksyllä 1990. Varsinaiset liittymisneuvottelut käytiin Pariisissa helmikuussa 1991. Suomi jätti IEA:n hallintoneuvostolle liittymishakemuksensa 22.2.1991 ja hallintoneuvosto päätti Suomen kutumisesta jäseneksi kokouksessaan 6.3.1991.

Liittymishakemuksessaan Suomi esitti Ruotsin, Sveitsin ja Itävallan tavoin puolueettomuuttaan koskevan selityksen, jonka mukaan Suomen hallitus pitää selvänä, ettei liittymisen kansainvälisestä energiaohjelmasta tehtyyn sopimukseen estä Suomea toimimasta tavalla, jota se pitää puolueettomuuspolitiikkansa kannalta välttämättömänä. Hyväksyessään Suomen liittymishakemuksen IEA:n hallintoneu-

vosto kirjasi Suomen antaman selityksen sekä toteamuksen, ettei selitys vähennä Suomen jäsenyydestä johtuvia velvoitteita tai niiden noudattamista jäsenyyden tultua voimaan. Hallintoneuvoston vastaus noudatti Suomen tapauksessa samaa sanamuotoa kuin jo vuonna 1974 liittyneiden puolueettomien maiden antamiin selityksiin annettujen vastausten osalta.

Suomi on 6.3.1991 lukien osallistunut huomioitsijana IEA:n hallintoneuvoston ja tärkeimpien ryhmien kokouksiin.

Suomen liittymishakemusta edeltävien selvitysten lisäksi on kansainvälisestä energiaohjelmasta tehdyn sopimuksen vaikutuksia yhtäältä Suomen öljyvarastointiin ja toisaalta sopimuksen voimaansaattamiseksi tarpeellisiin lainsäädännöllisiin määräyksiin selvitetty kahdessa kauppa- ja teollisuusministeriön asettamassa työryhmässä. Lisäksi on molempien työryhmien ehdotuksista pyydetty lausunnot laajalta viranomaispiiriltä, puolustustaloudelliselta suunnittelukunnalta sekä öljyalan tuotantoa, kulutusta ja jakelua edustavilta teollisuuden etujärjestöiltä ja yrityksiltä. Esitys on valmisteltu virkatyönä ulkoasiainministeriön ja kauppa- ja teollisuusministeriön kesken.

2. Kansainvälisestä energiaohjelmasta tehdyn sopimuksen pääasiallinen sisältö

Kansainvälisestä energiasopimuksesta tehdyn sopimuksen tavoitteena oli ensisijaisesti valmiusjärjestelmän perustaminen sopimuspuolten öljyhuollon turvaamiseksi öljyn saannissa esiintyvien häiriöiden varalta. Valtaosa sopimuksen määräyksistä liittyykin valmiusjärjestelmän toimintaan. Käytännössä IEA:n öljynjakojärjestelmää ei ole toistaiseksi koskaan käynnistetty. Liittyminen sopimukseen edellyttää kuitenkin, että maalla on tarvittavat valmiudet suoriutua tarvittaessa IEA:n kriisivelvoitteista. IEA:n valmiusjärjestelmää selostetaan kohdassa 2.1. Lähinnä valmiusjärjestelmää varten laadittuja päätöksentekomenettelyjä kuvataan kohdassa 2.3.

IEA:n nykyinen koko energiatalouden alaa koskeva toiminta perustuu sopimuksen VII luvussa todettuihin yleisiin yhteistyötavoitteisiin ja järjestön hallintoneuvoston päätöksiin ja suosituksiin. Tätä toimintaa selostetaan kohdassa 2.2.

Sopimuksen tärkeä ainesosa on öljymarkki-

noita koskeva laaja tietojärjestelmä, jota kuvataan kohdassa 2.4.

2.1. Valmiusjärjestelmä öljyn saatavuushäiriöissä

Kansainvälisestä energiaohjelmasta tehdyn sopimuksen valmiusjärjestelmä perustuu kolmeen ainesosaan. Normaaliaikana on voimassa *varautumisvelvoite*. Jäsenvaltiot sitoutuvat ylläpitämään poikkeustilanteita varten omavaraisuustasoa, joka turvaa vähintään 90 päivän öljynkulutuksen ilman öljyn nettotuontia. Tämä velvoite voidaan hoitaa ylläpitämällä öljyvarastoja tai varustamalla energiantuotantolaitoksia monipolttoainekattiloin. Maat, joilla on omaa öljyntuotantoa, voivat ottaa velvoitteen täyttämiseksi huomioon myös öljyntuotannon varakapasiteetin. Käytännössä useimmissa maissa velvoite on täytetty pitämällä öljyn varastotaso riittävän korkealla. IEA ei aseta ehtoja varastojen tyyppille, omistussuhteille tai sijainnille, kunhan varastot ovat käytävissä IEA-maita kohtaavissa saantihäiriöissä.

Öljyn valmiusjärjestelmän toinen jäsenmaiden keskeinen velvoite on öljyn kulutuksen tai *kysynnän rajoittamisvelvoite*. Jäsenmailla tulee olla suunnitelma öljyn kysynnän rajoittamiseksi häiriötilanteissa.

Saantivajauksen kohdatessa maan edellytetään pystyvän supistamaan öljynkysyntää 7 prosenttia mitattuna normaaliajan kulutuksesta. Normaaliajan kulutus lasketaan saantihäiriötä edeltävän kalenterivuoden keskiarvojen perusteella. Jos öljyn saantivaje ylittää 12 prosenttia, öljyn kysyntä on vastaavasti pystyttävä rajoittamaan 10 prosenttia. Kysynnän supistamista voidaan korvata myös ylimääräisiä varastoja (varautumisvelvoitteen tason ylittäviä varastoja) purkamalla, jolloin itse asiassa on kysymys tuontikysynnän supistamisesta. Maalla on vapaus valita, millä keinoin se saa aikaan vaaditun säästön ja missä suhteissa eri öljytuotteiden kulutusta leikataan.

Varsinainen *öljynjako* käynnistyy, kun yhdellä tai useammalla maalla on öljynsaannissaan vajaus, joka ylittää 7 prosenttia kulutuksesta. Jäsenmaat tasaavat keskenään tuottamansa öljyn, saatavilla olevan tuontiöljyn ja tarvittaessa 90 päivän varastoissa olevan öljyn normaaliaikojen kulutuksensa suhteessa. Tasaus tapahtuu IEA:n koordinoimina öljyerien ostoina ja myynteinä vallitsevaa hintatasoa noudattaen.

Jakoa suoritettaessa oletetaan, että kullakin jäsenmaalla on varastoissaan sopimuksen edellyttämä määrä öljyä ja että se on kyennyt täyttämään kysynnän supistamisvelvoitteensa. Tällöin periaatteessa jokainen jäsenmaa kestää sopimuksen mukaisten varastojensa turvin yhtä kauan. Sopimuksen mukaisen varastointivelvoitteen ylittävät öljyvarastot eivät tule jakojärjestelmän piiriin. Toisaalta taas maa, joka laiminlyö varastointi- tai kysynnän supistamisvelvoitteensa, ei tästä pääse hyötymään kriisitilanteessa.

Sopimuksessa on eroteltu tilanteet, joissa huoltotilanne vaikeutuu IEA-maiden osalta ryhmänä tai pelkästään yhdessä jäsenmaassa. Koko ryhmän osalta on laukaisukynnykseksi määritelty kaikkien jäsenmaiden yhteenlasketun päivittäisen öljynsaannin aleneminen vähintään 7 prosentilla tai tämänsuuruisen vajauksen todennäköisyys. Kaikkien jäsenmaiden on tällöin pystyttävä vähentämään omaa öljynkulutustaan edellä mainitulla 7 tai 10 prosentilla. Samalla käynnistyy myös öljynjakojärjestelmä.

Mikäli vain yhden jäsenmaan öljynsaanti vähenee on sen itse kestettävä vajuus 7 prosentin päivittäistä kulutusta vastaavaan tasoon saakka. Sitä ylittävän vajauksen sattuessa on muiden maiden toimitettava sille öljyä luovutusvelvollisuuksiensa suhteessa. Tällöin ei muiden maiden tarvitse supistaa omaa öljykulutustaan, koska arvioidaan niiden voivan hankkia tarvitsemansa öljyn. Vastaavalla tavalla menettäneen myös silloin, kun vain osalla jäsenmaista on öljyn vajuusta, mutta vajuus ei koko ryhmän osalta ylitä 7 prosenttia.

Sopimuksessa on määräykset myös sen tilanteen varalta, että öljynjakojärjestelmän soveltamisen aikana koko ryhmän yhteenlasketut varastot ovat vähentyneet 45 päivään eli, että puolet varastoista on jo käytetty. Hallintoneuvosto voisi tällöin määränemmistöllä päättää tarvittavista toimista. Nämä toimet eivät voisi poiketa sopimuksen määrittelemistä toimista.

IEA:n öljynjakojärjestelmää varten on IEA:ssa suunnitelmalla *valmiusorganisaatioksi*, joka aloittaisi toimintansa välittömästi öljynjakojärjestelmän käynnistämisen yhteydessä. Organisaatio kattaa Pariisissa IEA:n sihteeristön henkilökunnasta koottavan valmiusryhmän, joka tuottaa peruspalveluja, kuten tilanneanalyysit, atk-käsittelyn ja tietoliikenteen. IEA:n jäsenmaiden edustajista muodostetaan valmiusryhmä, joka hallitusten valtuuksin valvoo jako-

järjestelmän toteuttamista. Öljyteollisuutta edustaa IEA:n valmiusorganisaatiossa IEA:n ns. raportioivien öljy-yhtiöiden asiantuntijaryhmä (Industry Supply Advisory Group). Neste Oy tulisi kuulumaan tähän ryhmään.

Kussakin jäsenmaassa toimii kansallinen ns. *jakoelin* (National Emergency Sharing Organization, NESO), joka toimii yhteyselimenä jäsenmaiden ja IEA:n välillä. Se toimittaa jakojärjestelmään tarvittavat tiedot maan öljytilanteesta, välittää tarvittaessa muiden kuin raportioivien öljy-yhtiöiden osto- ja myyntitarjouksia, sekä esittää tai panee itse toimeen muita IEA:n ohjeita. NESO-järjestely on tarkoitettu Suomessa toteuttaa siten, että kauppa- ja teollisuusministeriön yhteyteen perustetaan neuvoo-antava toimikunta, jossa olisivat edustettuina asianomaiset viranomaiset, puolustustaloudellinen suunnittelukunta ja öljyalaja. Neuvoo-antava toimikunta avustaisi kauppa- ja teollisuusministeriötä kansainvälisissä öljyhuoltokysymyksissä.

Todettakoon, että sopimukseen sisältyy yleisenä periaatteena se, että jäsenmaat eivät kriisitilanteessa pyri kasvattamaan osuuttaan kansainvälisistä öljymarkkinoista ja että öljynjaossa pyritään noudattamaan perinteisiä jäsenmaiden öljyn hankinta- ja jakelukanavia.

Öljymarkkinoiden kehitys näyttää vievän siihen, että halukkuus käynnistää IEA:n jakojärjestelmä on laskemaan päin. Mieluummin odotetaan mahdollisimman pitkään, että kansainvälisen öljykaupan hintamekanismi hoitaa kysynnän ja tarjonnan epätasapainon.

Jo aikaisemmin on tietävästi käytännössä tapahtunut joidenkin yksittäisten maiden öljynsaannin vaikeuduttua, että asia on jakojärjestelmän käynnistämisen sijasta hoidettu muulla tavoin. Persianlahden kriisin alkuvaiheessa pantiin IEA:ssa täytäntöön lähinnä varotoimenpiteenä jäsenmaiden öljyn kysynnän rajoittamista koskeva päätös ja luotiin ns. alustava kriisiorganisaatio. Toimet lopetettiin heti Persianlahden sotatoimien päätyttyä. Myös Suomi noudatti vapaaehtoisesti näitä päätöksiä.

IEA:n jäsenmaat ovat järjestön puitteissa ryhtyneet kehittämään sopimuksessa hahmotellun jakojärjestelmän täydennykseksi erityistä konsultointimenettelyä (Co-ordinated Emergency Response Measures). Eräänlaista *esikriisijärjestelmää* muistuttavan järjestelyn avulla pyritään öljyn saantihäiriön uhatessa yhdenmukaistamaan jäsenmaiden toimintaa jo ennen kuin sopimus edellyttää jakojärjestelmän käyn-

nistämistä. Varastoja purkamalla ja kysyntää ohjaamalla maiden uskotaan voivan yhdessä laukaista häiriötilanteita öljymarkkinoilla. Konsultointimenettely ei sisällä mitään määräyksiä käytettävistä toimenpiteistä tai velvollisuudesta ryhtyä sellaisiin. Sen sijaan se sisältää valmiit ja siten nopeasti sovellettavissa olevat menettelytapasäännöt päätöksenteolle ja luettelon toimenpidetyypeistä, joita ainakin tulisi päätöksenteossa tarkastella. Päätökset sitovat kuitenkin aina vain niihin osallistuvia jäsenmaita.

Varautuminen IEA:n öljynjakojärjestelmän edellyttämiin toimenpiteisiin vaatii Suomessa lainsäädännön muuttamista ja täydentämistä. Näitä muutoksia ja täydennyksiä on esitelty jäljempänä kohdassa 4.

2.2. Muu toiminta

IEA:n öljyhuoltoa koskevan valmiusjärjestelmän ohella on sopimuksessa määritelty vain yleisesti toiminta öljyriippuvuuden vähentämiseksi. Jäsenmaiden edellytetään sekä kansallisesti että keskinäisellä yhteistyöllä perustavan ohjelmia tietyille energia-alan osa-alueille. Erityisinä yhteistyön osa-alueina luetellaan sopimuksessa energian säästö, öljylle vaihtoehtoisten energialähteiden tuotannon aloittaminen ja lisääminen, energia-alan tutkimus- ja kehitystyö sekä uraanin tuotannon ja rikastuspalveluiden varmistaminen. Yhteistyöohjelmat rahoitetaan yhdessä siten, että kunkin ohjelman rahoituksesta vastaavat vain siihen osallistuvat jäsenmaat.

Merkittäväksi energia-alan yleisen yhteistyön lähtökohdaksi on muodostunut IEA:n hallintoneuvoston vuonna 1976 hyväksymä *pitkän aikavälin energiapolitiittinen yhteistyöohjelma*. Sen ja muiden hallintoneuvoston päätösten ja suositusten puitteissa on kehitetty yhteistyötä muun muassa seuraavissa Suomea kiinnostavissa kysymyksissä.

Energiansäästön edistämiseksi jäsenmailla tulee olla kansallinen ohjelma. Lisäksi edellytettiin sekä pitkän aikavälin että vuosittavoitteiden asettamista jäsenmaiden muodostaman ryhmän energiansäästölle vuoteen 1985 mennessä. Myöhemmille vuosille ei tavoitteita enää ole asetettu. Energiansäästökysymykset ovat uudestaan nousemassa IEA:ssa tärkeiksi ympäristönsuojelunäkökohtien merkityksen kasvaessa.

Öljylle vaihtoehtoisten energialähteiden ke-

hittämiseksi jäsenmailla tulee niin ikään olla kansallinen ohjelma muun muassa erilaisten energialähteiden käyttöönottamisen edistämiseksi luomalla suotuisat olosuhteet energia-alan investoinneille ja yhteisyrityksien toiminnalle.

Energia-alan tutkimus- ja kehitystyön osalta yhteistyöohjelma sisältää velvoitteen pitää yllä kansallista ohjelmaa yhteisten suuntaviivojen mukaisesti. Suuntaviivoja sovelletaan yhteistyöhankkeisiin soveltuvien osin ja kansallisen lainsäädännön sallimissa rajoissa.

Hankkeiden rahoitus jää riippumaan kansallisissa budjeteissa myönnettyistä varoista. Yhteensä ovat jäsenmaat vuositasolla varanneet n. 500 000 markkaa IEA:n tutkimustoimintaan. Tutkimus- ja kehitysyhteistyön suuntaviivojen mukaan hallitukset pyrkivät parhaansa mukaan tekemään vaivattomaksi henkilöiden, laitteiden ja rahavarojen siirtymisen maasta toiseen hankkeiden edellyttämissä puitteissa. Lisäksi suuntaviivat sisältävät suosituksia hankkeiden toteuttamisessa syntyneen henkilön omaisuuden omistusoikeudesta ja julkistamisesta. Siitä, miltä osin suuntaviivojen mallisääntöjä noudatetaan, määrätään kunkin hankkeen osalta erikseen osallistujien kesken solmittavien sopimuksin.

Jäsenmaiden *energiapolitiittinen maatutkinta* on IEA:n mittavin säännöllinen selvityshanke. Se vaatii merkittävästi sihteeristön voimavaroja ja lisäksi jäsenmaat joutuvat antamaan työpanosta hankkeen läpiviemiseen. Maatutkinnoissa muiden jäsenmaiden asiantuntijat arvioivat kunkin jäsenmaan energiapolitiikan hoitoa. Noin joka kolmas vuosi arvio tehdään perusteellisesti asianomaisessa maassa ja väli vuosina kevyemmin lähinnä kyselyjen avulla. Tulokset julkaistaan ja koottua tausta-aineistoa käytetään hyväksi myös järjestön muussa työssä. Jäsenmaissa pidetään oman energiapolitiikan ulkopuolista arviointia terveellisenä. Se antaa myös mahdollisuuden esitellä omaa osaamista. Lisäksi omat asiantuntijat pääsevät arviointiryhmien jäseninä perehtymään energia-asoiden hoitoon muissa maissa.

2.3. Sopimuksen toimielimet ja päätöksenteko

Sopimuksessa on yksityiskohtaiset määräykset Kansainvälisen energijärjestön hallintoelimestä ja niiden toimivallasta, jäsenmaiden äänimääräistä sekä erilaisten päätösten edellyttämistä menettelytavoista. Jäsenmaiden ylittä

päätösvaltaa käyttää *hallintoneuvosto*, jossa on edustettuna kukin jäsenmaa energiakysymyksistä vastaavan ministerin tai hänen sijaisensa tasolla. Hallintoneuvosto voi tehdä jäsenmaita sitovia päätöksiä sopimuksen erittelemissä tapauksissa tahi esittää jäsenmaille suosituksia. Hallintoneuvosto kokoontuu säännöllisesti useita kertoja vuodessa tai tilanteen niin vaatiessa. Jokainen jäsenmaa voi pyytää hallintoneuvoston koolle kutsumista.

Hallintoneuvostoa avustamaan on sopimuksessa määrätty *toimeenpanevan komitea*, joka valmistelee hallintoneuvostossa käsiteltävät asiat ja jolle sihteeristö pääsääntöisesti raportoi. Koska toimeenpanevan komitean asema ja toiminnot liittyvät läheisesti öljynjakojärjestelmän käynnistämiseen sitä ei ole toistaiseksi käytännössä perustettu. Hallintoneuvosto on täyttänyt myös toimeenpanevalla komitealla kuuluvat tehtävät.

Sopimuksen mukaisesti toimii hallintoneuvoston alaisuudessa *kolme pysyää ryhmää*, jotka ovat valmiuskysymysten pysyvä ryhmä, öljymarkkinoiden pysyvä ryhmä ja pitkän aikavälin yhteistyön pysyvä ryhmä. IEA:n suhteita öljyntuottajamaihin ja muihin järjestöön kuulumattomiin maihin käsittelee nykyisin komitea. Kunkin alaelimen tehtävät ja valtuudet on sopimuksessa tarkoin määritelty. Sopimuksen mukaisin valtuuksin hallintoneuvosto on lisäksi perustanut energiatutkimuksen ja kehitystyön komitean. Komiteat samoin kuin pysyvät ryhmät ovat perustaneet alaryhmiä avustamaan niitä.

Sopimuksen merkittävin toimielin on hallintoneuvoston rinnalla IEA:n *sihteeristö*, jolle on uskottu huomattavia itsenäisiä valtuuksia erityisesti öljynjakojärjestelmän käynnistämisen ja IEA:n tietojärjestelmän hallinnoimisessa. Vastuu sopimuksen tarkoittaman öljyn saannin häiriötilan toteamisesta, mikä on välttämätön öljyn kysynnän supistamisen tahi varsinaisen öljynjakojärjestelmän käynnistämiseksi, on sopimuksessa uskottu sihteeristölle. Sihteeristön tulee oma-aloitteisesti tahi jäsenmaan pyynnöstä tietojärjestelmän kautta saadun tilannearvion pohjalta todeta häiriön olemassaolo ja tehdä ehdotus sopimuksen tarkoittamien toimenpiteiden käynnistämiseksi. Sihteeristön esitys jää hallintoneuvoston käsittelyssä sellaiseen voimaan, ellei hallintoneuvosto määräenemmistöpäätöksellä sitä kumoa tai muuta.

IEA:n tietojärjestelmän puitteissa sihteeristöllä on suoria yhteyksiä jäsenmaihiin ja öljy-

yhtiöihin ja huolehtii varsin pitkälti tietojärjestelmän puitteissa annettavien tietojen sisällöstä ja muodosta niiden yhteismitallisuuden ja luotamuksellisen käsittelyn turvaamiseksi.

Sopimuksen äänestysäännöt ovat varsin monimutkaiset. Kaikille jäsenmaille kuuluu ensinnäkin yleinen äänimäärä ja toisaalta öljynkulutuksen mukaan painotettu äänimäärä. Kullakin jäsenmaalla on kolme yleistä ääntä. Öljynkulutuksen mukaan painotetut äänet vaihtelevat huomattavasti. Useita päätöksiä varten lasketaan enemmistö yleisäänten ja painotettujen äänten summana (yhdistetty äänimäärä).

Sopimuksen edellyttämät päätökset voidaan vaadittavan äänimäärän suhteen jakaa kolmeen ryhmään eli yksimielisyyttä vaativiin, äänten enemmistöä vaativiin ja erityistä äänten määräenemmistöä vaativiin päätöksiin. Yksimielisyyttä eli kaikkien läsnä olevien ja äänestyseseen osallistuvien maiden puoltavan äänen vaativat päätökset muun muassa sopimuksen muuttamisesta, maksuusuustaulukon muuttamisesta, sekä sopimuksen 61 artiklan 1 kappaleen (b) kohdan mukaiset hallintoneuvoston päätökset, jotka merkitsevät kokonaan uusien velvoitteiden kohdistamista jäsenmaihiin. Muut päätökset tehdään jäsenmaiden enemmistöllä sen mukaan kuin yksityiskohtaisissa perusteluissa esitetään.

Äänestykseen perustuva päätöksentekomenettely on IEA:n tosiasiallisessa toiminnassa jäänyt taka-alalle konsensuspäättöksenteon voittaessa alaa. Varsinaisen öljykriisin sattuessa on kuitenkin varauduttava siihen, että kaikki ratkaiseva päätöksenteko tapahtuu määräenemmistöllä, jota mikään yksittäinen jäsenmaa ei voisi estää.

2.4. Sopimuksen tietojärjestelmä ja yhteydet öljyteollisuuteen

Kansainvälisestä energiaohjelmasta tehdyn sopimuksen mukaisen öljyhuoltoyhteistyön kannalta on oleellista, että toiminta voidaan perustaa jatkuvasti ajan tasalla olevalle ja oikealle tiedolle jäsenmaiden kulloinkin vallitsevasta öljytilanteesta. Tätä varten on sopimuksessa perustettu kansainvälisiä öljymarkkinoita koskeva tietojärjestelmä. Sen puitteissa on jäsenmaiden säännöllisesti toimitettava tietoja IEA:n sihteeristölle. Nämä tiedot muodostavat pohjan sihteeristön tekemille tilannear-

vioille muun muassa öljyn kysynnän rajoittamisvelvoitteen tai öljynjakojärjestelmän käynnistämisestä. *Tietojärjestelmän yleiseen osaan* kerätään tietoja jäsenmaiden öljy-yhtiöistä. Yhtiökohtaisiin tietoihin ei lueta asiakassuhteita tai ns. aineettomaksi omaisuudeksi luettavaa tietoa. Tietoja voidaan edellyttää yhtiöiden rakenteesta, taloudesta, toiminnasta sekä kustannuksista ja hinnoista. Tällä hetkellä kerätään jäsenmailta tietoja vain raakaöljyn hinnoista ja tuontimääristä. Järjestelmän *erityiseen osaan* kerätään tiedot öljynjakojärjestelmän toimivuuden varmistamiseksi. Tietoja voidaan edellyttää annettavan muun muassa öljynkulutuksesta ja tarjonnasta, valmiusvarastojen määristä ja mahdollisista kysynnän supistamistoimista. Jos öljynjakojärjestelmä käynnistyy, laajenee tietojen keruu merkittävästi. Jäsenmailla on siis oltava lainsäädännöllinen valmius saada yrityksiltä hyvinkin yksityiskohtaista tietoa.

Sopimuksen tietojärjestelmän toimivuus perustuikin pitkälti IEA:n sihteeristön omiin salassapitomääräyksiin ja öljyteollisuuden läheiseen yhteistyöhön sekä IEA:n sihteeristön että jäsenmaiden kanssa. IEA:n luottamuksellisuuskäytäntö vastaa erittäin tiukkoja amerikkalaisia turvajärjestelyjä. Jäsenmaille annetaan tietoja vain yhteenvetojen muodossa. Lisäksi IEA ei anna jäsenmaille tietoja niiden omista yrityksistä yli sen, mitä asianomaisen maan viranomaiset oman lainsäädäntönsä nojalla voivat saada suoraan yhtiöiltä.

Toinen IEA:lle ominainen piirre nimenomaan tietojen keruun ja myös öljynjakojärjestelmän toimeenpanon osalta on isojen monikansallisten öljy-yhtiöiden eli ns. *raportoivien yhtiöiden* asema. Ne antavat säännöllisesti IEA:lle suoraan vastaavia tietoja kuin jäsenmaat.

Raportoivien yhtiöiden ja IEA:n sihteeristön yhteistyöelimiä on perustettu ja ne ovat jatkuvasti toiminnassa. Lisäksi sopimus mahdollistaa ns. kuulemistilaisuuksia yksittäisen yhtiön ja jäsenmaiden kesken, mitä käytännössäkin on noudatettu. Sopimuksen mukaisesti on raportoivia öljy-yhtiöitä myös kuultava, jos kriisitilanne ja sopimuksen mukaisten valmiustoimenpiteiden käytön edellytykset ovat käsillä. Tätä varten on IEA:han perustettu *öljyteollisuuden kansainvälinen neuvottelukunta*, joka kriisin aikana toimii neuvoo-antavana teollisuutta edustavana elimenä hallintoneuvoston ja sihteeristön avustamiseksi. Suomen osalta Neste Oy kuuluisi IEA:n raportoivien yhtiöiden piiriin.

3. Sopimuksen merkitys Suomelle

Arvioitaessa sopimuksen ja IEA-jäsenyyden *yleistä merkitystä* Suomelle on lähtökohtana, että energia-alaan keskeisesti vaikuttavia ratkaisuja joudutaan tulevaisuudessa tekemään yhä enenevässä määrin kansainvälisissä puitteissa ja kansainväliset näkymät huomioon ottaen. Kansainvälisen kaupan liberalisoiminen, Länsi-Euroopan jatkuva integraatiokehitys, muutokset perinteisissä kauppasuhteissamme ja syvenevä huoli ympäristön tilasta ovat kaikki seikkoja, jotka lisäävät entisestään Suomen riippuvuutta muualla tehtävistä päätöksistä myös energia-alalla. Energiatalouden ja energiapolitiikan kehittäminen tulevaisuudessa edellyttää, että Suomi osallistuu täysipainoisesti myös energia-alan keskeisten kansainvälisten järjestöjen toimintaan. Näistä tärkeimpiä on Kansainvälinen energiajärjestö.

IEA:n toiminnassa on yhä enemmän saanut sijaa normaaliaikojen pitkän aikavälin energiapolitiittinen yhteistyö. Tämä toiminta-ala ei ole avoinna IEA:han kuulumattomille maille. IEA:ssa tehtävä työ on tällä alalla varsin samansuuntaista Suomen omien energiapolitiittisten tavoitteiden ja painotusten kanssa. Suomella on jo vanhastaan useimmat sellaiset kansalliset energiatalouden sektoriohjelmat, joita IEA edellyttää. Vaikka liittymisellä ei näin muodoin ole välittömiä vaikutuksia Suomen omaan energiapolitiikkaan, olisi myönteistä Suomelle saada niistä ulkopuolinen arvio. IEA:n maatutkinnoilla on energia-alalla samanlaista arvostusta kuin OECD:n talouspolitiittisilla maatutkinnoilla. Suomalaiset asiantuntijat pääsisivät arviointiryhmien mukana perehtymään myös muiden IEA-maiden energia-asoiden hoitoon tavalla, johon nyt ei ole mahdollisuuksia.

Liittyminen parantaisi Suomen mahdollisuuksia vaikuttaa IEA:n tutkimus- ja kehitystoimintaan osallistumalla uusien tutkimushankkeiden valintaan sekä avaamalla suomalaisille tutkimuslaitoksille ja yrityksille mahdollisuuden saada projektien johto- ja koordinoitavuutta. Yhteistyö tukee joskus myös osallistuvien jäsenmaiden kaupallisia intressejä.

IEA:n jäsenyydellä olisi vaikutusta myös Suomen öljyhuollon varmuudelle. Öljyhuoltomme riippuvuus maailmanmarkkinoiden tarjonnasta tulee kasvamaan ja öljyä tullaan tuomaan lisääntyvästi OECD-maista, etenkin Pohjanmeren alueelta. Öljyn saatavuushäiriöt kohdannevat helposti Suomea samanaikaisesti

kuin muitakin teollisuusmaita. Tällaisessa tilanteessa olisi Suomelle eduksi olla mukana IEA:n öljynjakojärjestelmässä, joka takaa suunnilleen samanlaisen öljynkulutuksen tason kaikille jäsenmaille. Jäsenyyden voidaan katsoa olevan eduksi myös siinä tilanteessa, että öljyn saata-
vuusongelmat koskevat vain Suomea.

Hallitus ei myöskään katso, että kansainvälisestä energiaohjelmasta tehty sopimus sisältää velvoitteita, jotka luonteensa takia olisivat joiltakin osin ristiriidassa Suomen puolueettomuuspolitiikan kanssa. Hallitus on kuitenkin, muiden puolueettomien maiden tavoin, antanut selityksen, jonka mukaan jäsenyys ei estä Suomea toimimasta tavalla, jota on pidettävä puolueettomuuspolitiikan kannalta välttämättömänä.

Sopimuksen merkitystä Suomelle on arvioitava tarkemmin sopimuksen valmiusjärjestelmän eri ainesosien osalta.

Kunkin IEA:n jäsenmaan *varautumisvelvoite* tarkoittaa normaaliaikoina omavaraisuustason ylläpitämistä, joka vastaa 90 päivän normaalia nettotuontia. Varautumisvelvoite koskee käytännössä lähinnä öljynjalostusteollisuuden, öljyalan maahantuojien ja tukkukauppiainden varastoja sekä sellaisia suurkuluttajien varastoja, joita laki edellyttää tai joiden käyttöön valtiolta voi vaikuttaa. Raakaöljyn lisäksi laskeaan mukaan öljytuotteita ja jalostamoteollisuuden puolivalmisteita.

Suomen öljyvarastojen taso on huomattavasti korkeampi kuin edellytetty 90 päivän taso. Sopimuksen mukaisesti laskettu Suomen öljyn ja öljytuotteiden varautumisvelvoite raakaöljymääräksi muutettuina olisi vuoden 1990 lopussa ollut noin 2,6 miljoonaa öljytonnia. Maahantuojien tuontipolttoaineiden velvoitevarastointilain (303/83) mukaiset öljyvarastot olivat vuoden 1990 lopussa noin 2 miljoonaa öljytonnia ja turvavarastolain (970/82) varastovelvollisten turvavarastot noin 1 miljoonaa öljytonnia. Näiden lisäksi öljyn maahantuojilla, jalostajalla ja jakeluportaalla on tällä hetkellä yhteensä noin 1 miljoonan öljytonnin operatiiviset varastot.

Valtion varmuusvarastot on kokonaisuudessaan tarkoitettu jättää IEA:n varautumisvelvoitteen ulkopuolelle. Niiden määriäkään ei raportoida IEA:lle. Koska myöskään tietoja lisäosastoista varmuusvarastoihin ei haluta antaa IEA:lle, joudutaan nämä varastolisäykset laskemaan kulutukseksi. Tämä puolestaan hieman lisää Suomen varautumisvelvoitteen suuruutta.

Hallitus esittää, että IEA:n varautumisvelvoitteen kattamiseen lasketaan mukaan ensisijaisesti öljyn maahantuojien pakolliset velvoitevarastot. Maahantuojien velvoitevarastot eivät yksinään riitä kattamaan IEA:n varautumisvelvoitetta. Hallitus katsoo, että velvoitevarastoinnin tasoa ei ole kuitenkaan syytä tällä hetkellä nostaa IEA:n varastointivelvoitteen tasolle, koska noin 0,5 miljoonan öljytonnin vajeaus pystytään kattamaan muilla öljyvarastoilla. Vajeaus ehdotetaan täytettäväksi olemassa olevista tai uusista turvavarastoista, joita perustetaan ja käytetään kauppa- ja teollisuusministeriön ja yritysten välisin sopimuksin. Mikäli osoittautuu, että turvavarastosopimuksia ei tulevaisuudessa synny vajauksen kattamiseksi tarvittavaa määrää ja että varautumisvelvoitteen täyttäminen tämän vuoksi vaarantuu, hallitus joutuu harkitsemaan öljytuotteiden velvoitevarastotason nostamista.

IEA:n öljyn *kysynnän rajoittamisvelvoite* on toteutettavissa jäsenmaan itsensä valittavin toimenpitein. Keinoja ovat kotimaisen kulutuskysynnän supistaminen, vaihtoehtoisen polttoaineen käytön lisääminen ja ylimääräisten varastojen purkaminen. Vakavassa häiriössä toteutettava 10 prosentin öljyn kysynnän rajoittamisvelvoite olisi Suomessa arviolta keskimäärin noin 80 000 öljytonnia kuukaudessa, mikä vastaisi vuoden tasolla noin vajaata kymmenesosaa öljyn kokonaistuonnista normaaliaikoina.

Öljynjakojärjestelmä voi vaikuttaa Suomeen eri tavalla riippuen kriisin luonteesta ja Suomen omasta öljyhuoltotilanteesta. Perinteisen öljyntuontimme huomattava pienentyminen, jota ei pystyttäisi korvaamaan muilla hankinnoilla, riittäisi todennäköisesti ylittämään IEA:n yksittäisen maan vajauksen osalta öljynjakojärjestelmän laukaisemiskynnyksen. Vaikka öljynjakojärjestelmän soveltamisedellytykset käytännössä olisivat varsin korkeat, parantaisi jäsenyys todennäköisesti Suomen mahdollisuuksia saada OECD-maista öljyä.

Suomelle saattaisi syntyä öljyn luovutusvelvollisuus, jos IEA-maiden öljynsaanti vakavasti häiriintyisi, mutta Suomen oma öljytilanne olisi normaali. Todennäköisempää on kuitenkin, että vakavampi öljykriisi, jota markkinamekanismit eivät pystyisi hoitamaan, kohtaisi Suomen yhtä lailla kuin muitakin maita. Osallistuminen IEA:n öljynjakojärjestelmään takaisi tällöin, ettei Suomen öljyhuolto muodostuisi vaikeammaksi kuin muiden IEA-maiden.

4. Sopimuksen suhde voimassaolevaan lainsäädäntöön ja ehdotetut lainsäädännön muutokset

Liittyminen kansainvälisestä energiaohjelmasta tehtyyn sopimukseen edellyttää, että sopimuspuolet oman lainsäädäntönsä puitteissa pystyvät täyttämään sopimuksen velvoitteet kaikissa olosuhteissa. Seuraavassa tarkastellaan sopimuksen suhdetta Suomen voimassa olevaan lainsäädäntöön ja sopimuksen aiheuttamia lainsäädännön muutostarpeita.

4.1. Varautumisvelvoite

Sopimuksen I luvussa (2—4 artiklat) määritellään kunkin sopimuspuolen normaaliaikoina ylläpidettävä öljyn omavaraisuustaso eli *varautumisvelvoite*. Edellä on esitetty, että Suomen varautumisvelvoitteen täyttämiseksi otetaan huomioon lakiin perustuvat pakolliset öljyn velvoitevarastot ja öljyn turvavarastot, joiden tasoon ja käyttöön valtiovalta voi vaikuttaa. Suomen varastointivelvoitteen varmistamiseksi on tarpeen muuttaa *tuontipolttoaineiden velvoitevarastointilakia* (303/83) ja *turvavarastolakia* (970/82) siten, että laeissa tarkoitettuja varastoja voidaan perustaa ja niiden käyttöä säännellä myös energiahuollon kriisivalmiutta koskevien Suomen kansainvälisten sopimusvelvoitteiden täyttämiseksi, sen mukaan kuin lakiehdotusten yksityiskohtaisissa perusteluissa jäljempänä esitetään.

4.2. Öljyn kysynnän rajoittamisvelvoite ja öljynjakovelvoite

Sopimuksen IV luvun 13—15 ja 17 artiklassa määritellään öljynjakojärjestelmän käynnistämisestä johtuvat *öljyn kysynnän rajoittamisvelvoite* sekä *öljynjakovelvoite*.

Öljyn kysynnän rajoittamisvelvoite tai öljynjakovelvoite voi kohdistua Suomeen tilanteessa, jolloin öljyn saantihäiriöitä ei Suomen osalta esiinny, tai tilanteessa, jossa kriisi aiheuttaa myös Suomessa taloudellisia haittoja. Vakavassa öljykriisissä olisivat todennäköisesti ne edellytykset täyttyneet tai täyttyvässä, joiden nojalla säännöstelyvaltuuslaki (L väestön toimeentulon ja maan talouselämän turvaamisesta poikkeuksellisisa oloissa, 407/70) tai sen korvaava valmiuslaki (HE n:o 248/1989 vp.)

olisi sovellettavissa. Mainittuja lakeja ei voitaisi soveltaa kaikkiin niihin tilanteisiin, jolloin Suomen IEA:n päätösten mukaan olisi pantava toimeen edellä todettuja velvoitteita.

Sopimuksen toimeenpanemista varten on siksi tarpeen erikseen määritellä mitä toimivaltuuksia viranomaiset voivat käyttää sopimuksen edellyttämän öljyn kysynnän rajoittamisvelvoitteen tai öljynjakovelvoitteen täyttämiseksi. Toimivaltuuksien käytön osalta on lisäksi turvattava eduskunnan asema ja yksityisten yritysten oikeusturva. Toimivaltuudet on myös siten määriteltävä, että IEA:n valmiusjärjestelmän edellyttämä nopea toimintavalmius pystytään takaamaan.

Tarpeelliset sopimuksen edellyttämät toimeenpanomääräykset ehdotetaan sisällytettäväksi sopimuksen voimaansaattamislakiin.

Päätöksenteko

Toimivaltuuksia koskevan päätöksenteon osalta on pyritty noudattamaan valmiuslain periaatteita. Voimaansaattamislain valtuutuksen perusteella voitaisiin asetuksella oikeuttaa valtioneuvosto käyttämään kussakin tilanteessa tarpeellisia ja määriteltyjä toimivaltuuksia. Valmiuslaista poiketen ehdotetaan kuitenkin, että asetukset ja valtioneuvoston toimeenpanopäätökset alistettaisiin eduskunnan jälkitarkastukseen noudattaen tässä tapauksessa oleellisesti valmiuslain kiireellisiä tapauksia varten omaksumaa päätöksentekojärjestelmää. IEA:n öljynjakojärjestelmän käynnistäminen edellyttää, että jäsenmailla on oltava päätösten toimeenpanovalmius viimeistään 15 päivän kuluessa, ellei muusta sovita. Äkillisessä tilanteessa ennakkovalmisteluihin ei välttämättä toimenpiteiden valinnan ja valmistelujen osalta ole mahdollisuuksia. Ehdotettu päätöksentekomalli sallisi hallituksen riittävän nopean toiminnan samalla kun eduskunta valvoisi toimivaltuuksien käyttöä.

Toimivaltuudet

IEA:n öljynjakojärjestelmän käynnistämispäätöksen jälkeinen tilanne edellyttää mahdollisuutta tarvittaessa puuttua raakaöljyn ja öljytuotteiden *vientiin ja tuontiin*. Suomalaiselle lankeava öljynluovutusvelvollisuus merkitsee muun muassa, että viranomaisilla tulee olla

mahdollisuudet valvoa ja tarvittaessa estää öljyn kulkeutuminen maasta IEA:n ohittaan.

Maan ulkomaankaupan ja taloudellisen kasvun turvaamisesta annetun lain (157/74) nojalla on mahdollista eräissä tapauksissa rajoittaa tuontia ja vientiä asetuksella. Hallitus on kuitenkin lakiteknisistä syistä päätenyt siihen, että IEA:n öljyn huoltovalmiusjärjestelmän edellyttämät tuontia ja vientiä koskevat toimivaltuudet olisi sijoitettava kansainvälisestä energiaohjelmasta tehdyn sopimuksen voimaansaattamislakiin. Ehdotuksen mukaan valtioneuvosto voitaisiin asetuksella oikeuttaa valvomaan ja säännöstelemään raakaöljyn ja ja öljytuotteiden tuontia ja vientiä, jos sopimuksen edellyttämä öljynjakovelvoite tai öljyn kysynnän rajoittamisvelvoite sitä vaatii.

Raakaöljyn ja öljytuotteiden tuonti on nykyisin tuontilensioinnin alaista maan ulkomaankaupassa sovellettavista määrällisistä rajoituksista annetun asetuksen (1301/89) nojalla. Euroopan talousalueen perustamisesta neuvottavan sopimuksen perusteella on mahdollista, että Suomi ei tulevaisuudessa voi ylläpitää öljyn tuonnin tai viennin lisensointia normaalioloissa. Suomen ulkomaankauppaa koskevissa sopimuksissa (GATT-sopimus, EFTA-konventio, EYn kanssa tehtyt vapaakauppasopimukset) olevissa ns. suojalausekkeissa ei erityisesti mainita huoltovarmuusperustetta suojatoimen käytön osalta. Vuoden 1973—74 öljykriisin aikana saattoivat useat maat voimaan öljyn ulkomaankaupan rajoituksia erityisesti viennin osalta. Suomen öljyhuoltoa uhkaavan vakavan kriisin johdosta toimeenpannun öljyn viennin tai tuonnin rajoituksen hyväksyttävyyden kaupakumppaneidemme näkökulmasta on edellä esitetystä syystä vaikea arvioida. Öljyn ulkomaankaupan väliaikaisen rajoitustoimen hyväksyttävyyttä lisäisi se tosiasia, että siihen ryhdyttäisiin vasta IEA:n käynnistämisen öljynjakojärjestelmän johdosta eli Suomen ja muita IEA-maita sitovan kansainvälisen velvoitteen toteuttamiseksi. Lähes kaikkien OECD-maiden jäsenyys IEA:ssa on myös käytännössä omiaan vähentämään vaaraa siitä, että Suomi joutuisi näiden maiden taholta arvostelun kohteeksi muilla kauppapoliittisilla foorumeilla.

Öljyn kotimaisen kulutuksen eli kysynnän rajoittamisvelvoite tulee jäsenmaissa noudatettavaksi välittömästi öljynjakojärjestelmän käynnistämisen yhteydessä, vaikka kaikissa maissa ei öljynsaantivaikeuksia olisikaan. Kriisin jatkuessa ja sen haittavaikutusten laajen-

tuessa ja syvetessä kasvaa kysynnän supistamisen merkitys sitä mukaa kuin käytettävissä olevan öljyn määrä vähenee. Viranomaisten mahdollisuudet puuttua kulutustottumuksiin ovat nykyisin vähäiset rajoittuen lähinnä säästösuosituksiin, liikenteen nopeusrajoituksiin, valtion omien rakennusten energiakulutuksen säästöihin ja polttoaineiden verotukseen.

Öljyn kysynnän rajoittamisvelvoitteen täyttämiseksi ehdotetaan, että valtioneuvosto voitaisiin asetuksella oikeuttaa valvomaan ja säännöstelemään raakaöljyn ja öljytuotteiden *tuotantoa ja jakelua* antamalla muun muassa määräyksiä niiden tuotannosta, myynnistä ja käytöstä. Säännöstelyvaltuudet olisivat samat kuin valmiuslain 15 §:n 1 momentissa. Hallitus tähdentää, että öljyn kysynnän rajoittamisvelvoitteen toimeenpanossa tultaisiin noudattamaan samoja periaatteita kuin Suomen omissa valmiussuunnitelmissa. Kussakin tilanteessa harkittaisiin tarkoin tilanteen edellyttämien toimenpiteiden tasoa ja rajoitettaisiin öljyn kulutuksen ohjaaminen sellaisiin toimiin, jotka olisivat ehdottoman tarpeellisia ja vähiten puutuisivat talouden toimintaedellytyksiin tai öljyn normaaliin kauppaan ja jakeluun. Sen tilanteen varalta, että IEA:n öljynjakojärjestelmä olisi toteutettava sellaisissa poikkeusoloissa, että valmiuslain soveltamisedellytykset olisivat olemassa, on säännöstelyvaltuudet ehdotettu mukautettaviksi valmiuslain vastaaviin toimivaltuuksiin.

Suomi voi eräissä tilanteissa joutua *luovuttamaan öljyä* IEA:n kautta vajausta potevalle jäsenmaalle tai -maille. Voimassaolevan lainsäädännön tai valmiuslain nojalla viranomaisilla ei ole toimivaltuuksia panna toimeen öljyn luovuttamista koskevaa velvoitetta yrityksiin kohdistuvana kansainvälisen sopimusvelvoitteen täyttämiseksi. Sopimuksen voimaansaattamislakiin ehdotetaan valtioneuvostolle asetuksella myönnettäväksi oikeus sakon uhalla velvoittaa raaka-öljyn tai öljytuotteiden maahan-tuoja tai tuontipolttoaineiden velvoitevarastointilain tarkoittama varastointivollinen luovuttamaan öljyä valtiolle, jos sopimuksen edellyttämä öljynjakovelvoite sitä vaatii.

Samalla ehdotetaan *tuontipolttoaineiden velvoitevarastointilain 14 § täydennettäväksi* uudella 3 momentilla, jonka mukaan öljynluovutus voitaisiin toteuttaa tarvittaessa velvoitevarastoista. *Turvavarastolakiin* ehdotetaan lisättäväksi uusi 8 a §, jonka nojalla myös turvava-

rastoista olisi mahdollista tarvittaessa saada öljyä luovutusvelvollisuuden täytäntöönpanemista varten.

4.3. Tietojärjestelmä

Sopimuksen V luvussa tarkoitettu kansainvälisten öljymarkkinoiden *tietojärjestelmä* asettaa IEA:n jäsenmaille tietojenantovelvoitteita niiden lainkäyttövallan alaisuudessa toimivien öljy-yhtiöiden sekä maan öljyhuoltotilanteen osalta. Viranomaisilla ei Suomessa ole yleistä oikeutta vaatia yrityksiltä tietoja, vaan oikeutus on perustettava lakiin käyttötarkoituksiltaan tarkennettuna.

Tietojärjestelmän edellyttämien tietojen saannin varmistamiseksi ehdotetaan sopimuksen voimaansaattamislakiin myös säännöstä, joka oikeuttaisi kauppa- ja teollisuusministeriön saamaan näitä tietoja sen mukaan kuin yksityiskohtaisissa perusteluissa jäljempänä esitetään.

4.4. Muita määräyksiä

Sopimuksen voimaansaattamislakiin ehdotetaan lisäksi säännöksiä valtion maksettavista vahingonkorvauksista eräissä tapauksissa, muutoksenhausta ja rangaistusseuraamuksista lain tarkoittamien säännöstelymääräysten tai tietojärjestelmään liittyvän salassapitovelvollisuuden rikkomisesta.

Esitykseen liittyy myös ehdotus laiksi rikoslain 46 luvun 1 §:n täydentämisestä voimaansaattamislaisissa säädettyjen säännöstelyrikosten osalta.

5. Esityksen hallinnolliset ja taloudelliset vaikutukset

Suomen liittyminen kansainvälisestä energiaohjelmasta tehtyyn sopimukseen ei aiheuta kauppa- ja teollisuusministeriössä tai muissa viranomaisissa uusia virkajärjestelyjä.

Suomen liittymisestä sopimukseen aiheutuisi valtiolle kuluja IEA:lle maksettavan jäsenmaksuuden ja kokouskulujen muodossa. IEA:n jäsenmaksusuudet määräytyvät OECD:ssa vahvistetun jäsenmaksusuustaulukon mukaan. Nykyisen jäsenmaksuasteikon mukaan Suomen osuus IEA:n kuluista olisi 0,8 prosenttia eli noin 500 000 markkaa vuodessa. Jäsenmaksu- ja kokouskulut on tarkoitus kattaa kauppa- ja teollisuusministeriön käyttömenoihin varatuista määrärahoista.

IEA:n varautumisvelvoitteen täytäntöönpano ei aiheuta valtiolle lisämenoja. Sopimuksen ja IEA:n hallintoneuvoston hyväksymien periaatteiden mukaisesti öljynjakojärjestelmän puitteissa tapahtuvat öljyn ostot ja myynnit suoritetaan markkinahintaan eikä IEA itse millään tavoin puutu luovutettavan öljyn hinnanmuodostukseen. Ehdotuksessa laiksi kansainvälisestä energiaohjelmasta tehdyn sopimuksen eräiden määräysten hyväksymisestä ja sopimuksen soveltamisesta on varauduttu siihen, että valtiolle voi syntyä velvollisuus korvata yksityisille vahinko, joka aiheutuu välittömästi IEA:n öljyn luovutusvelvollisuuden tai öljynkysynnän rajoittamisvelvoitteen täytäntöönpanemiseksi tarpeellisista viranomaisten toimenpiteistä.

YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

1. Kansainvälisestä energiaohjelmasta tehty sopimus

Sopimuksessa on kymmenen lukua sekä liite, joka on erottamaton osa sopimuksesta. Sopimuksen 1 artiklassa määrätään, että osallistuvat maat toteuttavat sopimusta Kansainvälisen energiajärjestön kautta.

1 artiklan mukaan sopimusta sovelletaan

siihen liittyneisiin maihin ja maihin, joiden osalta sopimus on väliaikaisesti voimassa. Ryhmillä tarkoitetaan kaikkia osallistuvia maita.

I luku: Omavaraisuus poikkeustilanteissa

I luku määrittelee jäsenmaille varautumisvelvoitteen. Kukin jäsenmaa on 2 artiklan mu-

kaan velvollinen varautumaan öljyntuonnin häiriintymiseen tavalla, jolla tarvittaessa voitaisiin korvata määrältään normaaliaikojen 60 päivän ajanjakson öljyn nettotuonti. Ajanjakson pituus on nykyisin 90 päivää.

3 artiklan mukaan varautumisvelvoite voidaan periaatteessa toteuttaa varastoilla, polttoaineen vaihtokapasiteetilla, käyttöönottovalmiudessa olevalla öljyntuotannolla tai näitä yhdistäen. Käytännössä pääasialliseksi tavaksi on muodostunut öljyvarastojen kerääminen. *Liitteessä* on useita varautumisvelvoitteen toteuttamistapoja koskevia tarkentavia määräyksiä.

4 artiklassa on määräyksiä varautumisvelvoitteen täyttämisen seurannasta ja osapuolille annettavista suosituksista.

II luku: Kysynnän rajoittaminen

II luvun muodostava *5 artikla* sisältää velvoitteen pitää jatkuvasti ajantasalla valmiusohjelmaa öljyn kysynnän rajoittamiseksi poikkeustilanteessa siten kuin sopimuksen IV luvussa (artiklat 12—24) edellytetään. Artiklassa on myös määräyksiä tämän velvoitteen noudattamisen seurannasta ja suositusten antamisesta.

III luku: Öljyn jakaminen

III luvun aloittavan *6 artiklan* mukaan osapuolet sitoutuvat ryhtymään tarpeellisiin toimenpiteisiin, jotta öljynjakojärjestelmä toimii sopimuksen III ja IV luvun mukaisesti. Artiklassa on myös määräyksiä velvoitteen noudattamiseksi tehtyjen ennakkovalmistelujen (mm. lainsäädännön) tehokkuuden arvioimisesta ja osapuolille annettavista suosituksista. Artiklan mukaan IEA:n hallintoneuvoston päätökset varsinaisen öljynjakojärjestelmän käytännön soveltamisen vaatimista menettelytavoista tehdään pikaisesti ja niihin riittää yksinkertainen ääntenenemmistö. Samaa päätöksentekojärjestystä noudatetaan päätettäessä menettelytavoista ja muodoista, joilla öljy-yhtiöiden osallistuminen öljynjakojärjestelmään sopimuksen puitteissa järjestetään. IEA:n hallintoneuvosto on tämän nojalla tehnyt useita öljynjakojärjestelmän käytännön soveltamista koskevia päätöksiä.

7 artikla määrittelee öljyn saantioikeuden ja luovutusvelvoitteen laskemisessa öljynjakojär-

jestelmän käynnistämisen tapahduttua käytettävän menettelyn ja keskeiset käsitteet.

8 artiklassa määritellään öljyn saantioikeuden ja luovutusvelvoitteen laskemistapa siinä tapauksessa, että vakava saantihäiriö kohdistuu vain yhteen maahan. Häiriön kohteena olevan maan on supistettava itse öljynkysyntäänsä 7 prosentilla normaaliajan kulutuksesta. Saantioikeus saadaan sinä laskennallisena öljynhankinnan vajeena, joka tämän jälkeen jää. Muiden osapuolien velvollisuutena on luovuttaa saantiin oikeutetulle öljyä omien varautumisvelvoitteidensa suhteessa.

9 artikla sisältää määräyksiä luovutusvelvoitteen ja saantioikeuden käytännön toteutuksesta. Luovutettaviksi kelpaavat sekä öljynjalostuksen raaka-aineet että erilaiset öljytuotteet ja niihin verrattavat maakaasun ja raakaöljyn käsittelyn yhteydessä syntyneet tuotteet. Yhteismitallisuuden saavuttamiseksi kaikki normaaliaikojen tuontimäärät muutetaan laskelmia varten vastaaviksi raakaöljymääriksi. Öljynjako pyritään, sikäli kuin se on mahdollista, hoitamaan niin, että kunkin maan öljyhuolto toimii normaaliaikojen tapaan ja että jalostus- ja jakeluportaan suhteelliset osuudet öljyn käytössä säilyvät.

10 artiklassa todetaan periaate, jonka mukaan jäsenmaita on kohdeltava syrjimättömästi, sekä jaettavan öljyn hinnan perustamisesta käypään markkinahintatasoon.

11 artiklassa todetaan, että sopimuksen tarkoituksena ei ole poikkeustilanteessa lisätä ryhmän yhteistä osuutta maailman öljyn ostoista ja että asianmukaista huomiota tulee antaa ulkopuolisten maiden asemalle.

IV luku: Valmiustoimenpiteiden käynnistäminen

IV luvun 13 ja 14 artiklat määrittelevät öljynjakojärjestelmän käynnistämispäätöksestä seuraavan kysynnän rajoittamisvelvoitteen suuruuden. Jos ryhmän öljynsaantiin tulee edellisen kalenterivuoden ensimmäiset kolme neljänestä käsittävään perusjaksoon verrattuna yli 7 prosentin vajaus, kunkin maan on supistettava kysyntää 7 prosenttia. Jos kuitenkin vajaus ylittää 12 prosenttia, nousee rajoittamisvelvoite 10 prosenttiin. Rajoittamisvelvoitteen käynnistämiseen riittää, että voidaan perustellusti odottaa vajauksen syntyvän. Hallintoneuvosto on tehnyt päätöksen kansainvälisen laiva- ja

lentoliikenteen tasapuolisesta kohtelusta silloin kun rajoittamisvelvoitetta pannaan täytäntöön.

15 artikla koskee tilannetta, jossa öljynjakojärjestelmän soveltaminen on vienyt siihen, että varastojen purkamisvelvoite kumulatiivisesti laskettuna vastaa yli 45 päivän varautumisvelvoitetta eli että yli puolet sopimuksen perusteella kerätyistä varastoista on käytetty. Artiklassa osapuolet sitoutuvat ryhtymään niihin toimiin, joista IEA:n hallintoneuvosto on tilanteen johdosta määränemistöllä päättänyt. Tällöinkin öljyn jaossa on noudatettava sopimukseen kirjattuja sääntöjä.

16 artikla sisältää määräyksen, joka sallii varautumisvelvoitteen ylittävien varastojen käytön korvaamaan kysynnän supistamistoimia. Näin artikla itse asiassa muuntaa öljynkulutuksen rajoittamisvelvoitteen öljyn tuontikysyntään kohdistuvaksi.

17 artikla määrittelee ne tilanteet, joissa jakojärjestelmä käynnistetään vain yhtä maata kohdanneen saatavuushäiriön vuoksi. Tällöinkin laukaisimena toimii saatavuuden putoaminen 7 prosentilla. Korkeampia laukaisimia ei yhden maan tapauksessa ole. Muut jäsenmaat ovat velvollisia toimittamaan varautumisvelvoitteidensa suhteessa öljyä vajausta kärsivälle maalle, mutta ne eivät ole velvollisia supistamaan omaa kysyntää. Samaa määritelmää sovelletaan myös jonkun maan suurehkoon osaan, jos tämän öljyhuolto on emämaan huollosta lähes riippumaton. Tällöin myös emämaa saa luovutusvelvoitteen.

Useassa artiklassa esiintyvä normaaliaikojen kulutukseen liittyvän perusjakson määritelmä on 18 artiklassa. Perusjaksoksi katsotaan saatavuuskriisiä edeltävä 12 kuukauden jakso, kuitenkin tietojen keräämiseksi tarvittavan yhden vuosineljänneksen viiveellä. Määritelmässä on otettu huomioon, että joka hetki tarvitaan kutakuinkin kiistattomat tilastotiedot käynnistämispäätöksen ja jakolaskelmien pohjaksi. Sen jälkeen kun jakojärjestelmä on käynnistetty, perusjakso ei yleensä enää muutu.

Käynnistämispäätöksessä noudatettavat menettelyt on määritelty 19 artiklassa. Sihteeristön velvollisuutena on tehdä tilannearvio toimenpide-ehdotuksineen, mikäli se toteaa, että jokin sopimuksen 13, 14 tai 17 artiklassa määritelty jakojärjestelmän laukaiseva tilanne on syntynyt. Tilannearvion perusteluiksi on esitettävä arvio hankintavajauksesta ja sen luonteesta kunkin osapuolen osalta erikseen. Tilannearvion valmistelun yhteydessä sihteeris-

tön on kuultava öljy-yhtiöiden näkökantoja tilanteesta ja mahdollisten toimien tarkoituksenmukaisuudesta. Artikla sisältää myös määräyksen öljyteollisuutta edustavan kansainvälisen neuvottelukunnan koolle kutumisesta avustamaan järjestöä heti kun jakotoimet aloitetaan.

Hallintoneuvoston on käsiteltävä käynnistämispäätöstä yhteensä 4 vuorokauden määräajassa alaisensa toimeenpanevan komitean lausunnon pohjalta. Komitean on arvioitava sihteeristön tilannearviota 5 vuorokaudessa sen saatuaan. Hallintoneuvoston edellytetään tarkastelevan sihteeristön ehdotusta kunkin laukaisimen ja tarpeen mukaan myös kunkin maan osalta erikseen. Hallintoneuvosto voi kumota sihteeristön ehdotuksen tai muuttaa sitä, mutta vain määränemistöllä. Ehdotus jää kumoamattomilta osiltaan voimaan ja osapuolten on 15 päivän kuluessa ehdotuksen vahvistamisesta tai siinä mainitusta määräpäivästä ryhdyttävä soveltamaan sopimuksessa määriteltyjä jakojärjestelmän käynnistämisen edellyttämiä toimenpiteitä. Hallintoneuvosto voi sihteeristön ehdotuksen kumottuaan palauttaa sen voimaan yksinkertaisella enemmistöllä.

20 artikla määrittelee päätöksenteon määrämuodot siinä tapauksessa, että varastojen tyhjentymisen vuoksi tarvitaan lisätoimia. Sihteeristön tehtävänä on todeta, milloin tilanteen vakavuus johtaa 45 päivän varastotason alittumisen. Sihteeristön tulee saattaa tilannearvio ja sen perustelut välittömästi osapuolten tietoon. Toimeenpanevan komitean edellytetään sihteeristön raportin pohjalta laativan ehdotuksen tilanteen edellyttämistä lisätoimista.

Lisätoimien luonnetta ei ole sopimuksessa rajoitettu. Artiklasta käy kuitenkin ilmi, että niihin voi kuulua kysynnän lisärajoituksia. Toisaalta 15 artiklasta ilmenee, että öljynjaossa luovutusvelvoitteen ja saantioikeuksien määräytyminen tapahtuu edelleen sopimuksessa määritellyllä tavalla. Toimien tulee luonnollisesti liittyä sopimuksen soveltamisalaan ja olla luonteeltaan sopimuksen perustavoitteiden mukaisia.

Hallintoneuvoston tulee määräajassa päättää mahdollisista lisätoimista. Päätökset tehdään määränemistöllä.

21 artikla antaa jokaiselle osapuolelle oikeuden pyytää sihteeristöä tekemään 19 artiklan tarkoittaman tilannearvion sekä määrittelee, miten osapuoli voi saattaa asian määräajassa

hallintoneuvoston ratkaistavaksi, jos sihteeristö ei katso tilanteen edellyttävän tällaista menettelyä. Sihteeristön kanta jää kuitenkin voimaan, ellei hallintoneuvosto yksinkertaisella ääntenenemmistöllä tee käynnistämispäätöstä.

22 artikla sisältää määräyksen, jonka mukaan hallintoneuvosto voi milloin tahansa yksimielisesti päättää muista sopivista toimenpiteistä, joita sopimus ei kata. Tällaisen päätöksen ei katsota merkitsevän sopimuksen muuttamista eikä tunnu edellyttävän erityistä hyväksymistä jälkikäteen, ellei tästä päätöksessä sovi. Mikäli päätettävä toimenpide edellyttää Suomessa lainsäädäntötoimia, Suomi ei voi yhtyä päätökseen ennen kuin vastaava lainsäädäntötoimi on saanut Eduskunnan hyväksynnän.

23 ja 24 artiklat sisältävät määräykset jakojärjestelmän soveltamisen lopettamisesta tai lieventämisestä. Toimenpidetason alentamisestakin tekee alustavan ehdotuksen (tilannearvion) sihteeristö arvioituaan, että ryhmän, maan tai maan erillisen osan hankintavajaus pienenee laukaisimen alapuolelle. Sihteeristön tulee todeta tilanne oma-aloitteisesti, mutta myös mikä tahansa osapuolista voi pyytää sitä. Sihteeristön ehdotus jää voimaan, ellei hallintoneuvosto kumoa sitä määräenenemmistöllä. Sihteeristön ehdotus on käsiteltävä hallintoneuvostossa määräajassa, mutta hallintoneuvosto voi myös milloin tahansa muulloin määräenenemmistöllä päättää, ettei toimia tarvitse enää soveltaa.

V luku: Kansainvälisten öljymarkkinoiden tietojärjestelmä

V luku käsittelee kansainvälisiä öljymarkkinointia koskevaa tietojärjestelmää, jota IEA:n sihteeristön tulee pitää yllä. 25 artiklan mukaan järjestelmä sisältää öljymarkkinointia ja öljy-yhtiöiden toimintaa koskevia tietoja (yleinen osa) ja sellaisia tietoja, joita tarvitaan öljynjakojärjestelmän tehokkuuden varmistamiseksi (erityinen osa). Järjestelmän kumpaakin osaa pidetään jatkuvasti ajan tasalla, myös öljynjakojärjestelmän käynnistyttyä. Tietojärjestelmän käyttöön luottamuksellisina toimitettuja tietoja on käsiteltävä sellaisina. Toisaalta yhteenveto-tietoja on annettava osapuolille. 26 artikla määrittelee käsitteen ”öljy-yhtiöt” kaikiksi sellaisiksi öljyalan toimijoiksi, joilla on kansainvälisillä öljymarkkinoilla merkittävä rooli.

27 artikla on ensimmäinen yleistä osaa kos-

kevista artikloista. Se määrittelee, minkä tyyppisistä lainkäyttövaltansa alaisuudessa toimivien öljy-yhtiöiden asioista osapuolet ovat velvollisia toimittamaan tietoja tietojärjestelmän yleiseen osaan. Tietoja voidaan sopimuksen nojalla pyytää mm. yhtiörakenteesta, yhtiön taloudesta, tuotannosta ja raaka-ainelähteistä, varastoista sekä kustannuksista ja hinnoista. Artiklan luetteloa voidaan hallintoneuvoston yksimielisellä päätöksellä laajentaa.

Kunkin osapuolen on varmistettava, että se saa käyttöönsä yhtiöiltä ne tiedot, joita se on velvollinen IEA:lle toimittamaan ja jotka eivät jo muuten ole sen käytössä. Tietojen toimittamisvelvollisuutta on kuitenkin merkittävästi rajoitettu sillä, että liikesalaisuus-tyyppisiä tietoja ei tarvitse antaa yleistä osaa varten ja tiedot toimitetaan tapauksesta riippuen joko yhtiö— tai maakohtaisina. Tietojen toimittamisvelvollisuus ei myöskään saa johtaa ristiriitaa kilpailulainsäädännön kanssa. IEA:n velvollisuus pitää tiedot luottamuksellisina ulottuu niin pitkälle, että se ei saa luovuttaa osapuolelle sellaisia tämän lainkäyttövallassa toimivaa kansainvälistä yhtiötä koskevia tietoja, joihin tämä osapuoli ei oman lainsäädäntövaltansa nojalla pääsisi käsiksi.

28—30 artiklat koskevat yleiseen osaan kerättävien tietojen tarkempaa määrittelyä. Liikesalaisuus-tyyppisiksi tiedoiksi katsotaan tietoineisto, joka koskee patenteja, tuotemerkkejä, tieteellisiä tai valmistusprosesseja tai näihin liittyvää kehitystyötä, yksittäisiä myyntejä, verotusta, asiakasluetteluita tai geologista tai geofysikaalista tietoa. Hallintoneuvostolle on annettu valtuus ns. yksinkertaisella ääntenenemmistöllä tekemillään päätöksillä, sen jälkeen kun järjestelmästä on kuultu öljy-yhtiöitä, tarkemmin määritellä, mitä tietoja yleiseen osaan on toimitettava, jotta se täyttäisi tehtävänsä, ja miten tiedot siihen toimitetaan. Hallintoneuvosto on tämän valtuutuksen nojalla luonut valmiille kaavakkeille perustuvia tietojenkeruujärjestelyjä. Hallintoneuvosto on myös vahvistanut 30 artiklassa tarkoitetut IEA:n sisäiset salassapitosäännöt.

31 artikla käsittelee IEA:n elimen, öljymarkkinoiden pysyvän ryhmän, velvollisuutta seurata tietojärjestelmän yleisen osan toimivuutta sekä hallintoneuvoston velvollisuutta käsitellä tietojärjestelmän kehittämistä koskevia ehdotuksia.

Erityistä osaa koskevista artikloista ensimmäinen, 32 artikla, edellyttää että osapuolet

toimittavat IEA:n sihteeristölle erityistä osaa varten kaiken jakojärjestelmän tehokkaan toiminnan takaamiseksi välttämättömän tiedon. Saman artiklan 2 kappaleessa kukin osapuoli sitoutuu ryhtymään tarpeellisiin lainsäädäntö- ja muihin toimiin varmistaakseen, että se saa tarvittavat tiedot kaikilta sen lainkäyttövallassa toimivilta öljy-yhtiöiltä koosta riippumatta. Mitään tietojen salaisuuteen tai luottamuksellisuuteen liittyvää rajoitusta ei sopimukseen tältä osin sisälly. IEA:n sihteeristön velvollisuutena on osapuolilta ja muuta kautta saamiensa tietojen pohjalta jatkuvasti seurata öljyn saantia ja kulutusta IEA-maissa.

33—35 artiklat käsittelevät erityiseen osaan toimitettavien tietojen lähempää määrittelyä. 33 artikla luettelee tiettyjä aihepiirejä, joihin tietojenluovutusvelvollisuus on rajattu. Aihepiirejä ovat öljyn kulutus ja hankinta, kulutuksen rajoittamistoimet, varastotasot, kuljetuskapasiteetti sekä kansainvälinen öljykauppa.

Hallintoneuvostolla on oikeus laajentaa listaa yksimielisin päätöksin. Hallintoneuvosto vahvistaa kaavakkeet, joilla tiedot kerätään. Hallintoneuvoston vahvistamat IEA:n sisäiset salassapitosäännökset koskevat myös erityiseen osaan toimitettuja tietoja.

36 artikla käsittelee IEA:n elinten velvollisuutta tarkkailla erityisen osa toimivuutta. Hallintoneuvosto voi tehtyjen esitysten pohjalta päättää muutoksista tietojen keräämisessä yksinkertaisella ääntenenemmistöllä.

VI luku: Neuvottelut öljy-yhtiöiden kanssa

VII luvun muodostavat 37—40 artiklat, joissa on määräykset öljy-yhtiöiden kuulemismenettelystä. 37 artiklan mukaan osapuolet voivat IEA:n välityksellä järjestää sopimuksessa tarkoitettujen öljy-yhtiöiden kuulemistilaisuuksia. Näissä voidaan pyytää tietoja kaikista öljyteollisuutta koskevista merkittävistä seikoista. Kuulemistilaisuuksista laadittujen raporttien ja niiden pohjalta tehtyjen arviointien perusteella hallintoneuvosto voi päättää sopivista kansainvälisiä öljymarkkinoita koskevista yhteisistä toimista. Sopimuksessa ei ole nimenomaista määräystä siitä, että osapuolen pitäisi varmistaa oikeudenkäyttövallassaan toimivan öljy-yhtiön osallistuminen kuulemistilaisuuteen tai vastaaminen siellä esitettyihin kysymyksiin.

VII luku: Pitkän aikavälin energiayhteistyö

VII luku (artiklat 41—43) koskee pitkän aikavälin yhteistyötä energia-alalla. 41 artikla määrittelee yhteistyön tavoitteeksi tuontiöljyriippuvuuden vähentämisen ja keinoksi kansalliset ohjelmat sekä yhteistyöohjelmat kansallisten toimien vaikutuksen voimistamiseksi. Alueet, joille toimet erityisesti kohdistetaan, on lueteltu 42 artiklassa. Näitä ovat energiansäästö, öljylle vaihtoehtoisten energialähteiden käyttöönoton ja käytön edistäminen, energia-alan tutkimus- ja kehitystyö sekä uraanin rikastaminen. Yhteistyökohteita selvitetäessä tulee välttää muualla jo tehtävän työn toistamista. Yhteistyöhankkeiden rahoituksesta todetaan pelkästään, että se voi tapahtua yhteisesti ja myös niin, että se jää vain hankkeeseen osallistuvien tehtäväksi. 43 artiklan mukaan hallintoneuvoston on otettava huomioon mahdollisuudet laajentaa yhteistyötä IEA:n ulkopuolellekin.

VII luvun määräysten täydentämiseksi hallintoneuvosto teki vuonna 1976 päätöksen pitkän aikavälin yhteistyöohjelmasta, jota on selvitetty edellä kohdassa 2.3.

VIII luku: Suhteet tuottajamaihin ja muihin kuluttajamaihin.

Osapuolien pyrkimyksistä pitää yllä hyviä suhteita öljyntuottajamaihin ja muihin kuluttajamaihin on tavoitteellisia määräyksiä *VIII luvussa (44—48 artiklat)*. Tarvittaessa hallintoneuvosto voi yksimielisenä päättää konkreettista yhteistyötoimista tavoitteiden saavuttamiseksi.

IX luku: Hallinnolliset ja yleiset määräykset

IX luku sisältää määräykset IEA:n sisäisestä organisaatiosta ja sen sihteeristöstä sekä yleisluonteisia määräyksiä sopimuksen toimeenpanosta. 49 artiklan mukaan IEA:lla voi hallintoneuvoston, toimeenpanevan komitean ja neljän sopimuksessa nimenomaan mainitun pysyvän ryhmän lisäksi olla muitakin tarpeellisia elimiä. Näiden perustamisesta tehdään päätökset yksinkertaisella ääntenenemmistöllä. IEA:n elimien apuna toimii IEA:n sihteeristö.

50—52 artiklat käsittelevät hallintoneuvostoa, jonka muodostavat kaikkien jäsenmaiden

edustajat. Hallintoneuvosto voi enemmistöpäättöksiin itse määrätä omat menettelytapansa, joita sovelletaan myös muihin IEA:n elimiin. Varsinaisia menettelytapasääntöjä ei tähän mennessä on laadittu.

51 artiklassa määrätään hallintoneuvoston tehtäväksi tehdä Kansainvälisen energiaohjelman toimivuuden kannalta välttämättömiä päätöksiä ja antaa samaan tähtääviä suosituksia. Tämän lisäksi hallintoneuvoston tehtäviin kuuluu seurata kansainvälistä energiatilanteen kehitystä ja tämän kehityksen taloudellisia seurausvaikutuksia sekä tarvittaessa ryhtyä tarpeellisiin toimenpiteisiin. Varsinkin taloudellisia seurausvaikutuksia koskevissa toimissa hallintoneuvoston on otettava huomioon talous- ja rahakysymyksiä käsittelevien kansainvälisten järjestöjen toimivalta ja toiminta. Hallintoneuvosto voi myös delegoida tehtäviään ja päätösvaltaansa muille alaisilleen elimille, jos se näin yksinkertaisella ääntenenemmistöllä päättää.

52 artiklan mukaan hallintoneuvoston tekmät tai sen delegoiman valtuuden nojalla tehdyt sopimukseen perustuvat päätökset ovat eräin poikkeuksin jäsenmaita sitovia. Hallintoneuvoston suositukset eivät ole sitovia.

53—58 *artiklat* sisältävät määräyksiä toimeenpanevan komitean ja pysyvien ryhmien kokoonpanosta, toimivallasta ja tehtävistä.

Sihteeristöstä määrätään 59—60 *artikloissa*. Sihteeristö on toimistaan vastuussa IEA:n elimille. Sihteeristön päällikkönä on hallintoneuvoston valitsema pääjohtaja. Sihteeristön tehtävänä on suorittaa sille sopimuksessa määrättyt sekä hallintoneuvoston sille muuten antamat tehtävät. Hallintoneuvosto tekee sihteeristää koskevat päätöksensä yksinkertaisella ääntenenemmistöllä.

61—62 *artiklat* koskevat hallintoneuvoston päätöksenteossa kunkin osapuolen käytettävissä olevia äänimääriä ja äänestyksissä vaadittavia määräenemmistöjä. 61 artiklaan sisältyy määräenemmistösäännökset niiden päätöksien osalta, joista muualla sopimuksessa ei ole yksimielisyys- tai määräenemmistömainintaa. Yksinkertainen ääntenenemmistö vaaditaan päätöksiin, jotka koskevat kansainvälisen energiaohjelman toimeenpanoa, mm. niihin päätöksiin, jotka koskevat sopimuksessa jäsenvaltioiden jo hyväksymien yksilöityjen velvoitteiden toimeenpanoa. Lisäksi yksinkertaisella ääntenenemmistöllä ratkaistaan menettelytapakysymykset ja annetaan suositukset. Hallintoneu-

voston yksimielisyys vaaditaan, kun tehdään päätöksiä muista asioista, esim. sellaisista osapuolten velvoitteista, joita ei sopimuksessa ole yksilöity. Yksimielistä hyväksyntää vaativa päätös voidaan tehdä myös siten, että se ei sido päätöksessä mainittuja osapuolia tai niin että se sitoo vain tietyin edellytyksin.

62 artiklan 1 kappaleen mukaan päätös on syntynyt yksimielisesti kun sitä ei kukaan läsnäolevista osapuolista vastusta.

Osapuolten äänimäärät on määritelty saman artiklan 2 kappaleessa. Kaikilla osapuolilla on kolme yleistä ääntä. Lisäksi osapuolien kesken on jaettu sata ns. öljynkulutusääntä. Eniten niitä on Yhdysvalloilla (47), kun taas useimmilla mailla niitä on vain muutama tai ei lainkaan. Suomella tulee olemaan yksi öljynkulutusääni.

Ns. yksinkertainen enemmistö edellyttää 3 kappaleen mukaan, että annetuista äänistä päätöksen puolesta on vähintään puolet yleisistä äänistä ja vähintään 60 prosenttia kaikista äänistä. Yksikään valtio ei yksinään, mutta sen sijaan kyllä kaikki IEA:han liittyneet EY-maat yhdessä pystyvät estämään päätöksenteon.

Määräenemmistösääntöjä on saman artiklan 4 kappaleen mukaan kaksi. 60 prosenttia kaikista äänistä ja 3/4 yleisistä äänistä vaaditaan päätökseen, joka koskee varautumisvelvoitteen nostamista 90 päivään tai lisätoimenpiteitä laskennallisten varastojen pudotessa alle 45 päivän tason sekä valmiustoimenpiteiden käynnistämistä tai niistä luopumista koskevaan päätökseen, jos kyseessä on sihteeristön tilannearvion kumoaminen. Yli 5/6 yleisistä äänistä vaaditaan päätöksiin, jotka koskevat jakojärjestelmän käynnistämistä yhden maan saantivaikeuksien vuoksi ja hallintoneuvosto ratkaisee asian sihteeristön tilannearviosta poiketen. Määräenemmistöjä laskettaessa otetaan huomioon myös pidättyneiden ja poissaolevien äänimäärät.

Osapuolten äänimääriä koskevaa 2 kappaleen taulukkoa samoin kuin määräenemmistövaatimuksia voidaan muuttaa helpommin kuin muita sopimuksen määräyksiä. Muuttamisjärjestyksestä on määräykset saman artiklan 5—7 kappaleissa. Niitä on muutettava silloin kun valtio liittyy sopimukseen tai eroaa siitä. Lisäksi hallintoneuvoston on vuosittain tarkistettava, edellyttävätkö osapuolten öljynkulutuksessa tapahtuneet suhteelliset muutokset äänimäärien muutoksia. Jokaisen muutoksen tulee perustua niihin periaatteisiin, joihin nykyinenkin ääni-

määrien jakautuminen perustuu. Näitä ei ole kuitenkaan kirjattu itse sopimukseen, mutta lähtökohtana on ollut jäsenmaiden öljynkulutukset. Jokainen muutos edellyttää myös hallintoneuvoston yksimielisyyttä.

Silloin kun päätöksenteko koskee sopimuksen V—X luvun soveltamista, 62 artiklan äänimääriin lisätään Norjan kolmen yleisääntä, mikäli se osallistuu äänestykseen. Tämä perustuu IEA:n hallintoneuvoston päätökseen IEA:n ja Norjan välisen sopimuksen soveltamisesta.

63 artiklassa annetaan IEA:lle oikeus järjestönä solmia suhteita valtioihin, kansainvälisiin järjestöihin, yhteisöihin ja yksityisiin henkilöihin.

64 artiklan mukaan kukin jäsen vastaa tietyistä osuudesta järjestön kuluja. Osuus määräytyy OECD:n vastaavan maksuosuustaulukon pohjalta laaditun taulukon mukaan. Poikkeuksen tekevät ns. erityistoiminnot, joista on määräyksiä 65 artiklassa ja joiden kulut niihin osallistujat jakavat keskenään sopimallaan tavalla. Järjestön vuosibudjettia sekä järjestön taloushallintoa koskevat päätökset tehdään hallintoneuvostossa yksinkertaisella ääntenemmistöllä.

Kaksi tai useampia osapuolia voi 65 artiklan mukaan toimia yhteistyössä sopimuksen alaan kuuluvan ns. erityistoiminnan puitteissa. Käytännössä IEA:n koordinoima tutkimustyö on järjestetty tältä pohjalta. Ne maat, jotka eivät osallistu erityistoimintaan, eivät myöskään osallistu sitä koskevaan päätöksentekoon. Kytentää IEA:han heikentää myös se, että erikoistoimintaan osallistuvat voivat vapaasti keskenään sopia toimintaa koskevassa päätöksenteossa käytettävät äänestysäännöt.

66 artikla velvoittaa osapuolet ryhtymään kaikkiin tarpeellisiin lainsäädäntö- ja muihin toimenpiteisiin sopimuksen ja hallintoneuvoston päätösten toimeenpanemiseksi.

X luku: Loppumääräykset

Sopimuksen loppumääräykset sisältyvät X lukuun (67—76 artiklat). Osa niistä koskee vain sopimuksen kansainvälistä voimaantuloa ja sitä edeltänyttä aikaa. Sopimukseen voi liittyä jokainen OECD:n jäsenvaltio, jonka IEA:n hallintoneuvosto katsoo kykeneväksi ja halukkaaksi täyttämään sopimuksen vaatimukset. Liittyminen tulee voimaan kymmenentenä päivänä liittymisasiakirjan tallettamisesta. Liitty-

minen voi tapahtua myös väliaikaisena, jolloin valtio soveltaa sopimusta siinä määrin kun se ei ole lainsäädännön kanssa ristiriidassa. Hallintoneuvosto päättää tällöin ajankohdasta, johon mennessä lopullisen liittymisen on tapahduttava. Myös Euroopan yhteisöt voivat liittyä sopimukseen. Sopimuksessa todetaan, ettei se estä EY:tä toteuttamasta omia perustamissopimuksiaan. EY osallistuu nykyisin toimintaan tarkkailijana.

73 artiklan mukaan hallintoneuvosto voi yksimielisellä päätöksellään muuttaa sopimusta milloin tahansa. Muutos tulee voimaan hallintoneuvoston määräämässä järjestyksessä sitten kun osapuolet ovat sen ratifioineet. Sopimusta on viimeksi muutettu toukokuussa 1980. 69 artiklan mukaan sopimus lakkaa, jos hallintoneuvosto niin päättää yksinkertaisella ääntenemmistöllä. Kukin osapuoli voi lopettaa sopimuksen soveltamisen omalta osaltaan 12 kuukauden irtisanomisajalla.

LIITE

Sopimuksen liite sisältää teknisluontoisia määräyksiä varautumisvelvoitteen toteuttamisesta osallistuvien maiden öljyvarastojen laskennan osalta sekä öljynjakojärjestelmän yksityiskohtien kehittämisestä.

2. Laki kansainvälisestä energiaohjelmasta tehdyn sopimuksen eräiden määräysten hyväksymisestä ja sopimuksen soveltamisesta

1 §. Pykälä sisältää tavanomaisen sopimuksen voimaansaattamissäännöksen.

2 §. Valtioneuvosto oikeutettaisiin asetuksella käyttämään tämän lain 6, 7 ja 8 §:ssä tarkoitettuja toimivaltuuksia koskien raakaöljyn ja öljytuotteiden tuontia ja vientiä (6 §), tuotantoa ja jakelua (7 §) sekä öljyn luovuttamista (8 §) sopimuksessa tarkoitettujen velvoitteiden täyttämiseksi. Asetuksen antaminen olisi mahdollista vain, jos IEA:n hallintoneuvoston päätöksellä käynnistetään sopimuksen öljynjakojärjestelmä. Asetuksessa yksilöitäisiin mitä toimivaltuuksia valtioneuvosto voi käyttää ja toimivaltuuksien käyttöön liittyvät ehdot sekä asetuksen alueellisen soveltamisalan mahdolliset rajoitukset.

Pykälän 3—6 momentin mukaisesti ehdotetaan toimivaltuuksien päätöksenteon osalta valmiuslain 4 §:n mukaista nopeutettua menettelyä. IEA:n öljynjakojärjestelmän toimeenpanemiseksi välttämättömät toimet pantaisiin täytäntöön alkuun asetuksella, joka olisi voimassa enintään 3 kuukautta. Eduskunnan valvonta olisi tässä vaiheessa ns. jälkitarkastusmenettelyä, jotta valtioneuvosto voisi välittömästi ryhtyä käyttämään asetuksessa määriteltyjä toimivaltuuksia. Mikäli IEA:n kriisijärjestelmää sovelletaan pitempään, annettaisiin hyvissä ajoin ennen voimassa olevan asetuksen umpeutumista uusi asetus, joka olisi voimassa enintään vuoden. Uuden asetuksen toimivaltuuksia valtioneuvosto ei voisi käyttää pääsääntöisesti ennen kuin eduskunta on asetuksen hyväksynyt tai vain niissä puitteissa kuin eduskunta ei ole asetusta kumonnut tai päättänyt säädettyä lyhyemmästä voimassaoloajasta.

3 §. Valtioneuvoston päätökset saatettaisiin heti eduskunnan käsiteltäviksi. Eduskunta voisi joko hyväksyä tai kumota valtioneuvoston päätökset. Lain 8 §:ssä tarkoitettuja valtioneuvoston öljyn luovuttamista koskevia päätöksiä ei toimitettaisi eduskuntaan, koska ne kohdistuisivat yksilöihin ja olisivat hallintovalituslain mukaisesti valituskelpoisia.

4 §. Pykälän mukaan lain nojalla annetut asetukset ja valtioneuvoston päätökset on kumottava kun sopimuksen edellyttämät toimenpiteet lakkaavat. Lakkauttamisesta on sopimuksen mukaan aina tehtävä erillinen IEAn hallintoneuvoston päätös. 2 momentin mukaan on asetus tai valtioneuvoston päätös kumottava asianmukaisilta osin, jos jonkin toimivaltuuden käyttäminen ei ole enää perusteltua, vaikka IEAssa ei ole tehty muodollista lakkauttamispäätöstä.

5 §. Säännöksellä pyritään varmistamaan, että asetuksessa riittävästi yksilöidään valtioneuvoston käyttämät toimivaltuudet ja niihin liittyvät ehdot ja että toimivaltuuksien käyttö rajataan vain niihin toimiin, jotka ovat välttämättömiä sopimuksen öljynjakovelvoitteen tai öljyn kysynnän rajoittamisvelvoitteen täyttämiseksi.

6 §. Pykälä sisältää raakaöljyn ja öljytuotteiden tuontia ja vientiä koskevat säännöstelyvaltuudet. Tuontia ja vientiä voitaisiin tarvittaessa saattaa tehostettuun valvontaan tai rajoittaa määrällisesti, mikäli muutoin on olemassa vaara, että öljyä liikkuu maan rajojen yli tavalla, joka vaarantaa IEA-velvoitteiden toimeenpa-

non. Säännöksen soveltamisessa on noudatettava erityistä kohtuullisuutta ottaen huomioon Suomen muut ulkomaankauppaa koskevat sopimusvelvoitteet.

7 §. Öljyn kysynnän rajoittamisvelvoitteen täyttämiseksi valtioneuvosto voisi säännöstellä raakaöljyn ja öljytuotteiden tuotantoa ja jakelua antamalla määräyksiä muun muassa öljyn käytöstä ja kotimaan myynnistä. Myös öljyn tuotantoa ja valmistusta saattaa olla tarpeen viranomaisten toimesta ohjata, jotta huolehdittaisiin siitä, että taloudelliselle toiminnalle erityisen tärkeiden öljytuotteiden ja -laatuojen saatavuus turvataan kriisitilanteessa. Myös näiden toimivaltuuksien osalta on 5 §:n mukaisesti mitoitettava toimenpiteet siten, että teollista toimintaa ja yhteiskunnallisia toimintoja mahdollisimman vähäisessä määrin häiritään. Jos öljyn kulutuksen ohjaamisessa ei viranomaisten suosituksin saada aikaan riittävää säästöä, pyritäisiin valtioneuvoston päätöksin vaikuttamaan ensisijaisesti öljyn käyttöön esimerkiksi sisälämpötiloja alentamalla. Vasta vakavammassa tilanteessa jouduttaisiin turvautumaan öljynjakelua ja tarjontaa koskevaan säännöstelyyn. Tällöin olisivat todennäköisesti myös valmiuslain soveltamisedellytykset täytymässä, mistä syystä säännös on mukautettu valmiuslain vastaaviin säännöstelyvaltuuksiin.

8 §. Sopimuksen öljynjakojärjestelmän käynnistämisestä voi seurata Suomelle velvollisuus luovuttaa öljyä ulkomaille. Öljynjakovelvoitteen toimeenpanemiseksi valtioneuvosto voisi sakon uhalla velvoittaa raakaöljyn tai öljytuotteiden maahantuojaan tai tuontipolttoaineiden velvoitevarastointilaissa (303/83) tarkoitetun varastointivelvollisen luovuttamaan öljyä valtiolle. Maahantuojalle annettu luovutusmääräys kohdistuisi ensisijassa maahan matkalla oleviin ja vielä lähteviin öljylasteihin. Luovutusmääräys voisi koskea öljy-yhtiöiden lisäksi myös muita maahantuoja. Varastointivelvolliselle annettu luovutusmääräys koskisi ensisijaisesti velvoitevarastossa olevaa öljyä. Luovutusmääräys voisi koskea myös kivihiiltä korvaavia öljyn velvoitevarastoja ja tulevaisuudessa ehkä maakaasun korvaavia öljyn velvoitevarastoja. Luovutusvelvollisuus kohdistuisi varastointivelvolliseen, joten öljyä voitaisiin luovuttaa muualtakin kuin velvoitevarastoista.

9 §. Raakaöljyn ja öljytuotteiden säännöstelyn ja öljynjakovelvoitteen täytäntöönpano luovutusmääräyksiin ehdotetaan rajoitettavaksi si

ten, että ammattimaisen liikenteen tai maatalouden harjoittajan poltto- ja voiteluainevarastoihin tai kiinteistönomistajan tai -haltijan polttoöljyvarastoihin, jotka on ennakolta kerätty poikkeusoloissa käytettäväksi, ei tämän lain nojalla puututtaisi.

10 §. Valmiuslain mukaisesti ehdotetaan, että yksityiselle korvataan valtion varoista vahinko, joka on aiheutunut IEA:n edellyttämän säännöstelyvaltuuden tai luovutusmääräyksen toimeenpanosta. Lähtökohtana on, että korvausvastuu syntyy omaisuuden luovuttamisesta tai muusta vastaavasta toimenpiteestä aiheutuneesta vahingosta, joka välittömästi johtuu pykälässä mainittujen toimivaltuuksien käytöstä. Esityksessä on omaksuttu täyden korvauksen periaate. Vahingon kärsinyt saatetaan siihen asemaan, jossa hän on ollut ennen vahingon aiheutumista. Pykälään on otettu toissijainen säännös, joka mahdollistaisi pienemmän korvauksen suorittamisen, jos vahinkoa on vahingon kärsineen varallisuusolot ja muut olosuhteet huomioon ottaen pidettävä vähäisenä. Samoin voitaisiin suorittaa kohtuullinen korvaus, jos esimerkiksi huomattavan pitkäaikaisen ja syvän kriisin johdosta vahingon kärsineiden määrä nousee niin suureksi, että valtiontaloudelliset tai kansantaloudelliset syyt tätä edellyttävät. Tarkempia määräyksiä korvausten määräytymisperusteista ja niiden suorittamisesta antaisi valtioneuvosto.

11 §. Sopimuksen mukaan jäsenmaan on varmistettava, että se saa käyttöönsä öljy-yhtiöiltä tarpeelliset tiedot sopimuksen tietojärjestelmää varten. Voimassaolevan lainsäädännön mukaan öljy-yhtiöt eivät ole velvollisia antamaan viranomaisille näitä tietoja. Öljyn maahantuoja, jalostaja ja tukkumyyjä velvoitetaan antamaan kauppa- ja teollisuusministeriölle tarvittavat tiedot ministeriön antamien ohjeiden mukaisesti. Ministeriö voisi tarvittaessa sakon uhalla velvoittaa öljy-yhtiöt täyttämään velvollisuutensa ja sillä olisi oikeus tarkistaa tietojen oikeellisuus yhtiön kirjanpidosta ja sen tiloissa. Väärien tietojen antaminen olisi rangaistavaa rikoslain 17 luvun perusteella. Sopimuksen edellyttämät tiedot eivät koske henkilörekisterilaissa (471/87) tarkoitettuja tietoja.

12 §. Viranomaisen palveluksessa olevat, kansalliseen jakoelimeen kuuluvat sekä viranomaisen toimeksiannosta tietojärjestelmän ylläpitämiseksi tutkimuksia ja selvityksiä tekevät ulkopuoliset voivat saada tietoonsa öljy-yhtiöi-

den liike- ja ammattisalaisuuksia. Tietojärjestelmän toimivuus edellyttää, että näiden tietojen salassapito pysytään turvaamaan. Salassapitovelvollisuus koskisi asiakirjoja ja muussa muodossa saatuja tietoja riippumatta salassapitovelvollisen palvelussuhteesta tai toimeksiannosta. Asiakirjojen julkisuudesta on voimassa mitä siitä on muuten säädetty.

13 §. Pykälän mukaan tämän lain nojalla tehtyyn hallintopäätökseen voidaan hakea muutosta valittamalla. Sopimuksen toimeenpaneminen edellyttää, että toimenpiteeseen voidaan ryhtyä muutoksenhausta huolimatta. Pykälässä ehdotetaan valituskieltoa niihin valtioneuvoston päätöksiin, jotka tämän lain nojalla on saatettava eduskunnan käsiteltäviksi. Nämä ovat ns. normipäätöksiä, joihin ei yleistenkään sääntöjen mukaan voida hakea muutosta valittamalla. Valituskelpoisiin viranomaispäätöksiin on liitettävä valitusosoitus.

14 §. Pykälässä on säädetty 6 ja 7 §:n mukaisten säännöstelymääräysten rikkominen rangaistavaksi. Myös yritys olisi rangaistava. Rangaistus- ja menettämisseuraamukset määrättäisiin rikoslain 46 luvun 1—3 ja 8—13 §:n mukaan. Lain 8 §:n mukaisen öljyn luovutusvelvollisuuden laiminlyönnistä tuomittaisiin sakkoon. Lain 6 ja 7 §:n säännöstelymääräysten rangaistavuus edellyttää lisäksi rikoslain 46 luvun 1 §:n säännöstelyrikoksia koskevien määräysten täydentämistä tämän lain säännöstelyrikoksia koskevalla maininnalla sen mukaan kuin esityksessä jäljempänä esitetään. Pykälässä on myös salassapitovelvollisuuden rikkomista koskeva rangaistussäännös. Sitä ei sovellettaisi, jos teko olisi rikoslain 40 luvun 5 §:n nojalla rangaistava. Rikoslain virkamiehiä ja julkisyhteisön työntekijää koskeva salassapitorikoksen rangaistusasteikon enimmäisrangaistuksena on kaksi vuotta vankeutta.

15 §. Lain voimaantulosta ehdotetaan säädettäväksi asetuksella.

3. Laki tuontipolttoaineiden velvoitevarastointilain muuttamisesta

1 §. Tuontipolttoaineiden velvoitevarastointilain (303/83) 1 §:n mukaan maan huoltovarmuuden turvaamiseksi on kivihiiltä, raakaöljyä ja öljytuotteita varastoitava sen mukaan kuin tässä laissa säädetään. Yleisperusteluista esitetyistä syistä ehdotetaan 1 §:än lisättäväksi 2

momentti, jonka mukaan raakaöljyä ja öljytuotteita varastoidaan myös energiahuollon kriisivalmiutta koskevien Suomen kansainvälisten sopimusvelvoitteiden toteuttamiseksi. IEA:n varautumisvelvoite katettaisiin ensisijaisesti öljyn maahantuojien velvoitevarastoilla. Kivihiilen varastointivelvot voidaan lain 6 §:n nojalla korvata erityisistä syistä öljytuotteilla. Ehdotettu lisäys mahdollistaisi myös kivihiiltä ja myöhemmin maakaasua korvaavien öljytuotteiden varastojen ottamisen huomioon IEA:n varautumisvelvoitetta laskettaessa.

14 §. Kauppa- ja teollisuusministeriö vahvistaa vuosittain velvoitevarastojen määrät sekä valvoo velvoitevarastoja ja niiden käyttöä. Pykälän 2 momentin mukaan kauppa- ja teollisuusministeriö voi myöntää varastointivelvolliselle luvan käyttää velvoitevarastoa, jos varastointivelvollisen tuotanto on varastoidun hyödykkeen saantihäiriön vuoksi vaarassa keskeytyä tai olennaisesti vähentyä. Lain 14 §:n 2 momenttiin ehdotetaan lisäys, jonka mukaan velvoitevaraston käytön ehtona lisäksi on, että velvoitevaraston käyttö ei vaaranna energiahuollon kriisivalmiutta koskevien Suomen kansainvälisten sopimusvelvoitteiden toteuttamista. Varastojen käyttöä myöntäessään kauppa- ja teollisuusministeriön olisi otettava huomioon Suomen sen hetkinen varautumisvelvoite ja öljyvarastojen taso.

IEA:n öljynjakojärjestelmän käynnistyttyä Suomi voi olla velvollinen luovuttamaan öljyä muihin jäsenmaihiin. Ensisijaisesti pyritään mahdollinen öljyn luovutusvelvoite täyttämään yritysten myötävaikutuksella ohjaamalla matkalla olevia tai lähteviä öljylasteja öljyä saaviin maihin. Luovutusvelvollisuuden täyttäminen voi kuitenkin edellyttää, että luovutettava öljy olisi otettava varastoidusta öljystä. Lain 14 §:än ehdotetaan tästä syystä lisättäväksi uusi 3 momentti, jonka mukaan kauppa- ja teollisuusministeriö voisi antaa luvan luovuttaa velvoitevarastosta öljyä öljynjakovelvoitteen täyttämiseksi. Ministeriön olisi määrättävä velvoitevaraston täydentämisestä öljynjakovelvoitteen kumoamisen jälkeen.

4. Laki turvavarastolain muuttamisesta

1 §. Turvavarastolain (970/82) 1 §:n mukaan turvavarastoja voidaan perustaa ja ylläpitää väestön toimeentulon turvaamiseksi ja tuotan-

totoiminnan ylläpitämiseksi välttämättömien raaka-aineiden, tarvikkeiden ja tuotteiden varastoinnaksi ulkomaankaupan häiriöiden varalta. Pykälään ehdotetaan lisättäväksi uusi 2 momentti, jonka mukaan turvavarastoja voidaan perustaa ja ylläpitää myös energiahuollon kriisivalmiutta koskevien Suomen kansainvälisten sopimusvelvoitteiden toteuttamiseksi. Turvavarastoinnin perustuessa kauppa- ja teollisuusministeriön yritysten kanssa tekemiin turvarastosopimuksiin eli vapaaehtoisuuteen ei turvavarastolakiin ehdoteta mitään lisäehtoja turvavarastojen käytölle kansainvälisten sopimusvelvoitteiden vuoksi.

8 a §. Turvavarastolakiin ehdotetaan lisättäväksi uusi 8 a §, jonka mukaan kauppa- ja teollisuusministeriö voisi energiahuollon kriisivalmiutta koskevien Suomen kansainvälisten sopimusvelvoitteiden toteuttamiseksi myöntää turvavarastojalle luvan luovuttaa turvavarastossa olevia raaka-aineita ja tuotteita. Ministeriö määräisi samalla luovutettavat määrät sekä missä ajassa turvavarasto on täydennettävä. Säännöksen tarkoituksena on mahdollistaa se, että öljyä voitaisiin vapaaehtoisesti luovuttaa turvavarastosta öljyn luovutusvelvollisuuden täyttämiseksi. Ehdotettu 8 a § mahdollistaisi myös turvavarastojen käytön öljyn tuontikysynnän supistamiseen. Turvavarastoja voitaisiin purkaa niiltä osin kuin ne velvoitevarastojen kanssa yhteensä ylittävät varautumisvelvoitteen.

5. Laki rikoslain 46 luvun 1 §:n muuttamisesta

46 luvun 1 §.

Kansainvälisestä energiaohjelmasta tehdyn sopimuksen eräiden määräysten hyväksymisestä ja sopimuksen soveltamisesta annetun lain 14 §:ssä ehdotetaan rangaistavaksi niiden säännöstelymääräysten rikkominen tai sen yrittäminen, joita valtioneuvosto tai muu viranomainen antaa lain 6 ja 7 §:n nojalla. Rangaistusuhka liittyisi näin raakaöljyn ja öljytuotteiden tuontia ja vientiä sekä niiden tuotantoa ja jakelua koskeviin viranomaisten säännöstelymääräyksiin. Tämänäyttävyydestä säännöstelymääräysten rikkomisesta tai sen yrittämisestä säädetään nykyisin rikoslain 46 luvun 1 §:ssä, jossa on määräykset säännöstelyrikoksesta, törkeästä

säännöstelyrikkoksesta ja lievistä säännöstelyrikkoksesta.

Säännöstelyrikosta koskeva rikoslain 46 luvun 1 § on laadittu siten, että siinä mainitaan kaikki ne lait, joihin perustuvan säännöstelyn vastaiseen menettelyyn pykälää voidaan soveltaa. Rangaistavaa on mainituissa laeissa säädetyn tai viranomaisen näiden lakien nojalla antaman säännöstelymääräyksen rikkominen ja sen yrittäminen. Voimassa olevan säännöksen mukaan tällaisia lakeja ovat sotatilasta annettu laki (303/30), eräiden Suomelle Yhdistyneiden Kansakuntien jäsenenä kuuluvien velvoitusten täyttämistä annettu laki (659/67), väestön toimeentulon ja maan talouselämän turvaamisesta poikkeuksellisissa oloissa annettu laki (407/70), maan ulkomaankaupan ja taloudellisen kasvun turvaamisesta annettu laki (157/74), valuuttalaki (954/85), eräistä Etelä-Afrikkaan kohdistuvista toimenpiteistä annettu laki (1104/85) ja hintasulusta annettu laki (717/88).

Rikoslain 46 luvun 1 §:ää ehdotetaan muutettavaksi siten, että kansainvälisestä energiaohjelmasta tehdyn sopimuksen eräiden määräysten hyväksymisestä ja sopimuksen soveltamisesta annettu laki mainittaisiin pykälään sisältyvässä lakien luettelossa sellaisena lakina, jossa säädetyn tai jonka nojalla annetun säännöstelymääräyksen rikkominen tai sen yrittäminen olisi pykälän mukaan rangaistavaa. Puheena olevaa lakia koskeva maininta lisättäisiin pykälässä olevan lakiluettelon loppuun, koska lait on lueteltu pykälässä vahvistamispäivän mukaisessa aikajärjestyksessä.

Säännöstelyrikkossäännösten tavoitteita ja tulkintaa sekä säännöstelymääräyksen käsitettä on selostettu rikoslain kokonaisuudistuksen ensimmäisen vaiheen lainsäädäntöä koskevassa hallituksen esityksessä (HE n:o 66/1988 vp.).

Rikoslain 46 luvun 1 §:n muuttamisesta on keväällä 1991 eduskunnalle annettu myös erillinen hallituksen esitys, joka liittyy eduskunnassa käsiteltävänä olevaan hallituksen esitykseen valmiuslaiksi (HE n:o 248/1989 vp.). Kansainvälisestä energiaohjelmasta tehdystä sopimuksesta johtuvan rikoslain 46 luvun 1 §:n muutos on tarkoitus tulla voimaan samanaikaisesti sopimuksen kanssa kun laki on hyväksytty ja vahvistettu.

6. Voimaantulo

Laki kansainvälisestä energiaohjelmasta teh-

dyn sopimuksen eräiden määräysten hyväksymisestä ja sopimuksen soveltamisesta ehdotetaan tulevaksi voimaan asetuksella säädettävänä ajankohtana samanaikaisesti sopimuksen kanssa.

Lait tuontipolttoaineiden velvoitevarastointilain muuttamisesta, turvavarastolain muuttamisesta ja rikoslain 46 luvun 1 §:n muuttamisesta ehdotetaan tulevaksi voimaan kun ne on hyväksytty ja vahvistettu samanaikaisesti sopimuksen kanssa.

7. Eduskunnan suostumuksen tarpeellisuus ja säätämisjärjestys

Sopimuksen 13,14,15 ja 17 artiklassa säädetyt IEA:n öljynjakojärjestelmään liittyvät määräykset öljyn kysynnän rajoittamisvelvoitteesta ja öljynjakovelvoitteesta sekä mainittujen artiklojen täytäntöönpanemista koskevat 19 ja 20 artiklan määräykset asettavat valtiolle velvoitteita, joiden täytäntöönpanoa ja soveltamista ei voida voimassaolevan lainsäädännön nojalla toteuttaa. Sopimuksen mainitut määräykset edellyttävät lainsäädännön alaan kuuluvina eduskunnan hyväksymisen. Velvoitteet tulevat sopimusvaltioita välittömästi sitoviksi hallintoneuvoston määränemistöpäätöksen nojalla ja edellyttävät sopimusvaltioiden ryhtyvän konkreettisiin toimenpiteisiin, joilla on oikeusvaikutuksia niiden lainkäyttövallan alaisille yrityksille, ilman että asianomainen sopimusvaltio pystyy päätöksiin yksin vaikuttamaan. Niihin liittyy sen vuoksi myös valtion täysivaltaisuutta rajoittavia piirteitä, mistä syystä eduskunnan suostumus tästäkin syystä on tarpeen.

Tietojärjestelmää koskevat sopimuksen 27 ja 32 artiklan valtiolle asettamat tietojen hankkimista yrityksiltä koskevia velvoitteita ei myöskään voida voimassaolevan lainsäädännön puitteissa toteuttaa. Sopimusmääräykset edellyttävät myös tältä osin lainsäädännön alaan kuuluvina eduskunnan hyväksymisen.

Ehdotus laiksi kansainvälisestä energiaohjelmasta tehdyn sopimuksen eräiden määräysten hyväksymisestä ja sopimuksen soveltamisesta on käsiteltävä valtiopäiväjärjestyksen 67 §:ssä ja 69 §:n 1 momentissa määrättyllä tavalla lain 6, 7 ja 8 §:än sisältyvien säännöstelyvaltuusmääräysten vuoksi. Asetuksin ja valtioneuvoston päätöksin voidaan rajoittaa kansalaisten hallitusmuodon 6 §:ssä tarkoitettua omaisuu-

den suojaa, joka välillisesti ja vallitsevan poikkeuslainsäädäntökäytännön mukaisesti ulottuu oikeushenkilöihin.

Edellä olevan perusteella ja hallitusmuodon 33 §:n mukaisesti esitetään,

että Eduskunta hyväksyisi ne Pariisissa 18 päivänä marraskuuta 1974 kansainvä-

lisestä energiaohjelmasta tehdyn sopimuksen määräykset, jotka vaativat Eduskunnan suostumuksen.

Koska sopimus sisältää määräyksiä, jotka kuuluvat lainsäädännön alaan, annetaan samalla Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraavat lakiehdotukset:

1.

Laki

kansainvälisestä energiaohjelmasta tehdyn sopimuksen eräiden määräysten hyväksymisestä ja sopimuksen soveltamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti, joka on tehty valtiopäiväjärjestyksen 67 §:ssä ja 69 §:n 1 momentissa määrättyllä tavalla, säädetään:

1 §

Pariisissa 18 päivänä marraskuuta 1974 kansainvälisestä energiaohjelmasta tehdyn sopimuksen määräykset ovat, mikäli ne kuuluvat lainsäädännön alaan, voimassa niin kuin siitä on sovittu.

2 §

Valtioneuvosto voidaan asetuksella oikeuttaa käyttämään 6,7 ja 8 §:ssä säädettyjä toimivaltuuksia, jos sopimuksen 19 tai 20 artiklan määräysten mukaisesti päätetty 13—15 artiklan tai 17 artiklan edellyttämä öljynjakovelvoite taikka 13—15 artiklan edellyttämä öljyn kysynnän rajoittamisvelvoite sitä vaatii.

Asetuksessa on mainittava ne toimivaltuudet, joita valtioneuvosto saa käyttää ja, jos ne eivät ole käytettävissä koko valtakunnan alueella, niiden alueellinen soveltamisala.

Tällainen asetus annetaan määrätyksi, enintään kolmen kuukauden pituiseksi ajaksi, ja se on heti saatettava eduskunnan käsiteltäväksi. Jollei asetusta ole yhden viikon kuluessa sen antamisesta toimitettu eduskunnalle asetus raukeaa. Asetus on kumottava, jos eduskunta niin päättää.

Jos sopimuksen öljynjakovelvoitteen tai öljyn kysynnän rajoittamisvelvoitteen noudattamiseksi on välttämätöntä edelleen oikeuttaa asetuksella valtioneuvosto käyttämään 1 momentissa tarkoitettuja toimivaltuuksia, on täl-

lainen asetus annettava määrätyksi, enintään vuoden pituiseksi ajaksi kerrallaan. Asetus on heti saatettava eduskunnan käsiteltäväksi. Eduskunnan on päätettävä, saako asetus jäädä voimaan sellaisenaan vai onko se kumottavakokonaan tai osittain ja onko se voimassa säädetyn vai lyhyemmän ajan.

Kun eduskunta on tehnyt 4 momentissa tarkoitettun päätöksen, valtioneuvosto saa ryhtyä käyttämään asetuksessa tarkoitettuja toimivaltuuksia siltä osin kuin eduskunta ei ole päättänyt, että asetus on kumottava.

Jos eduskunta ei ole tehnyt asetuksen johdosta 4 momentissa tarkoitettua päätöstä ennen kuin toimivaltuuksien käyttö voimassa olevan asetuksen mukaan päättyy, vaikka uusi asetus on toimitettu eduskunnalle vähintään kaksi viikkoa ennen mainittua ajankohtaa, saa valtioneuvosto käyttää kaikkia uudessa asetuksessa mainittuja toimivaltuuksia. Eduskunnan päätettyä asetuksesta on voimassa mitä 5 momentissa on säädetty.

3 §

Edellä 2 §:ssä tarkoitettun asetuksen nojalla annetut valtioneuvoston päätökset, jotka koskevat 6 tai 7 §:ssä säädettyjen toimivaltuuksien käyttämistä, on heti saatettava eduskunnan käsiteltäväksi. Ne on kumottava, jos eduskunta niin päättää.

4 §

Edellä 2 §:ssä tarkoitettu asetus ja valtioneuvoston päätös on kumottava sopimuksen edellyttämän öljynjakovelvoitteen tai öljyn kysynnän rajoittamisvelvoitteen lakattua.

Jos jonkin 2 §:n nojalla säädetyn toimivaltuuden edellytykset muusta kuin 1 momentissa tarkoitetusta syystä lakkaavat, on toimivaltuuden käyttämiseen oikeuttavat asetuksen säännökset ja vastaavat valtioneuvoston päätöksen määräykset kumottava.

5 §

Valtioneuvosto saadaan oikeuttaa käyttämään vain sellaisia toimivaltuuksia, jotka ovat välttämättömiä sopimuksen edellyttämän öljynjakovelvoitteen tai öljyn kysynnän rajoittamisvelvoitteen täyttämiseksi. Toimivaltuuksia saadaan käyttää ja panna täytäntöön vain sellaisin tavoin, jotka ovat välttämättömiä sopimuksen edellyttämän öljynjakovelvoitteen tai öljyn kysynnän rajoittamisvelvoitteen täyttämiseksi.

6 §

Valtioneuvosto voi valvoa ja säännöstellä raakaöljyn ja öljytuotteiden tuontia ja vientiä, jos sopimuksen edellyttämä öljynjakovelvoite tai öljyn kysynnän rajoittamisvelvoite sitä vaatii, eikä Suomen ulkomaankauppaa koskevista kansainvälisistä sopimusvelvoitteista muuta johdu.

7 §

Valtioneuvosto voi sopimuksen edellyttämän öljyn kysynnän rajoittamisvelvoitteen täyttämiseksi valvoa ja säännöstellä raakaöljyn tai öljytuotteiden tuotantoa ja jakelua sekä määrätä:

1) että öljytuotteiden tuotannosta ja jakelusta huolehtivat ovat velvollisia suorittamaan määrättyjä tehtäviä sekä huolehtimaan määrätystä tuotannosta ja jakelusta;

2) että raakaöljyä tai öljytuotteita saa tuottaa, valmistaa tai jalostaa ainoastaan valtioneuvoston asettamin ehdoin ja rajoituksin; sekä

3) että raakaöljyä tai öljytuotteita ei saa pitää myytävänä, tarjota vastiketta vastaan, luovuttaa taikka hankkia, varastoida tai vastaanottaa tai että niitä saa pitää myytävänä, tarjota vastiketta vastaan, luovuttaa, hank-

kia, varastoida, vastaanottaa taikka kuljettaa tai käyttää vain sillä tavoin ja sellaisin ehdoin kuin valtioneuvosto määrää.

8 §

Valtioneuvosto voi sakon uhalla velvoittaa raakaöljyn tai öljytuotteiden maahantuojaan tai tuontipolttoaineiden velvoitevarastointilaissa (303/83) tarkoitettun varastointivelvollisen luovuttamaan raakaöljyä tai öljytuotteita valtiolle, jos sopimuksen edellyttämä valtion öljynjakovelvoite sitä vaatii.

9 §

Käytettäessä 7 ja 8 §:n mukaisia toimivaltuuksia ei säännöstely- tai luovutusmääräyksiin saa rajoittaa ammattimaisen liikenteen tai maatilatalouden harjoittajan oikeutta pitää hallussaan poltto- ja voiteluaineita taikka kiinteistönomistajan tai haltijan oikeutta pitää hallussaan polttoaineita, jotka on ennakolta varastoitu käytettäväksi poikkeusoloissa varaston omistajan liikenteen harjoittamisessa, maatilataloudessa tai lämmityksessä.

10 §

Milloin joku on tämän lain 7 §:n 1) tai 2) kohdan tai 8 §:n nojalla annetun määräyksen johdosta kärsinyt vahinkoa, jota hänelle muun lain nojalla ei korvata, suoritetaan hänelle vahingosta täysi korvaus valtion varoista.

Jos vahinkoa on vahingon kärsineen varallisuusolot ja muut olosuhteet huomioon ottaen pidettävä vähäisenä tai jos valtiontaloudelliset tai kansantaloudelliset syyt sitä vahinkojen suuren määrän vuoksi välttämättä vaativat, suoritetaan vahingosta kohtuullinen korvaus.

Valtioneuvosto antaa tarvittaessa tarkemmat määräykset siitä, minkä perusteiden mukaan ja millaista menettelyä noudattaen korvaus on määrättävä.

11 §

Öljyn maahantuoja, jalostaja tai tukkumyyjä on velvollinen antamaan yrityksestä ja sen toiminnasta sopimuksen V luvussa tarkoitettun tietojärjestelmän ylläpitämiseksi tarvittavat tiedot kauppa- ja teollisuusministeriölle. Kauppa- ja teollisuusministeriö antaa tarkempia määräyksiä tietojen antamisesta.

Jos öljyn maahantuoja, jalostaja tai tukkumyyjä kieltäytyy antamasta 1 momentissa tarkoitettuja tietoja, kauppa- ja teollisuusministe-

riö voi määrätä öljyn maahantuojaan, jalostajan tai tukkumyyjän sakon uhalla täyttämään velvollisuutensa.

Kauppa- ja teollisuusministeriöllä on oikeus tarkastaa 1 momentissa tarkoitettujen tietojen oikeellisuus tiedot antaneen yrityksen kirjanpidosta ja tiloissa.

12 §

Joka sopimuksen V luvussa tarkoitetun tietojärjestelmän ylläpitämiseksi tarvittavia selvityksiä tai tehtäviä suorittaessaan saa tiedon toisen liike- tai ammattisalaisuudesta, ei saa sitä ilman asianomaisen suostumusta sivulliselle oikeudettomasti ilmaista eikä käyttää yksityisesti hyödykseen. Salassapitovelvollisuus ei lakkaa, vaikka palvelussuhde tai toimeksianto päättyy.

13 §

Tämän lain nojalla annetun säännöksen tai määräyksen perusteella tehdystä hallintopäätöksestä on oikeus valittaa siinä järjestyksessä kuin muutoksenhausta hallintoasioissa annettussa laissa (154/50) säädetään.

Hallintopäätöstä on valituksesta huolimatta heti noudatettava.

Valtioneuvoston tekemään hallintopäätökseen, joka on tämän lain nojalla saatettava eduskunnan käsiteltäväksi ei saa hakea muutosta valittamalla.

Valtioneuvoston ja ministeriöiden päätöksiin, joihin tämän lain nojalla saa hakea muutosta valittamalla, on liitettävä valitusosoitus.

14 §

Rangaistus viranomaisten 6 ja 7 §:n nojalla antaman säännöstelymääräyksen rikkomisesta ja sen yrittämisestä on säädetty rikoslain 46 luvun 1—3 §:ssä. Menettämisseuraamuksista on säädetty saman luvun 8—13 §:ssä.

Joka jättää noudattamatta tai muuten rikkoo tai yrittää rikkoa tämän lain 8 §:n nojalla annettuja määräyksiä, on tuomittava *öljyn luovutusvelvollisuuden laiminlyönnistä* sakkoon.

Joka rikkoo 12 §:ssä säädetyn salassapitovelvollisuuden, on tuomittava *kansainvälisen energiaohjelman tietojärjestelmään liittyvän salassapitovelvollisuuden rikkomisesta* sakkoon tai vankeuteen enintään kuudeksi kuukaudeksi, jollei teosta muussa laissa ole säädetty ankarampaa rangaistusta. Virkamiehen ja julkisyhteisön työntekijän salassapitovelvollisuuden rikkomiseen on kuitenkin sovellettava rikoslain 40 luvun 5 §:n säännöksiä.

15 §

Tämä laki tulee voimaan asetuksella säädettävänä ajankohtana.

2.

Laki**tuontipolttoaineiden velvoitevarastointilain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
lisätään 25 päivänä maaliskuuta 1983 annetun tuontipolttoaineiden velvoitevarastointilain (303/83) 1 §:än uusi 2 momentti ja 14 §:än uusi 3 momentti sekä
muutetaan 14 §:n 2 momentti seuraavasti:

1 §

— — — — —
 Raakaöljyä ja öljytuotteita varastoidaan tämän lain mukaisesti myös energiahuollon kriisivalmiutta koskevien Suomen kansainvälisten sopimusvelvoitteiden toteuttamiseksi.

14 §

— — — — —
 Milloin varastointivelvollisen tuotanto on velvoitteen alaisen hyödykkeen saantihäiriön vuoksi vaarassa keskeytyä tai olennaisesti vähentyä ilman velvoitevaraston käyttöönottoa, eikä energiahuollon kriisivalmiutta koskevista Suomen kansainvälisistä sopimusvelvoitteista muuta johdu, kauppa- ja teollisuusministeriö voi hakemuksesta myöntää varastointivelvolliselle luvan alittaa vahvistetun varastointivel-

voitteen määrän. Alitusluvan myöntäessään ministeriön on määrättävä sallittavan alituksen suuruus sekä missä ajassa varastointivelvollinen on täydennettävä varastonsa asetetun velvoitteen tasolle.

Milloin öljyn jakoa koskevien Suomen kansainvälisten sopimusvelvoitteiden toteuttamiseksi on velvoitevarastossa olevaa raakaöljyä tai öljytuotteita tarpeen luovuttaa, kauppa- ja teollisuusministeriö voi antaa luvan alittaa vahvistetun varastointivelvoitteen määrän. Öljynjakovelvoitteen kumoamisen jälkeen ministeriön on määrättävä velvoitevaraston täydentämisestä.

— — — — —
 Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 1991.

3.

Laki**turvavarastolain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti *lisätään* 17 päivänä joulukuuta 1982 annetun turvavarastolain (970/82) 1 §:än uusi 2 momentti ja 8 a § seuraavasti:

1 §

— — — — —
 Turvavarastoja voidaan perustaa ja ylläpitää myös energiahuollon kriisivalmiutta koskevien Suomen kansainvälisten sopimusvelvoitteiden toteuttamiseksi.

8 a §

Kauppa- ja teollisuusministeriö voi energiahuollon kriisivalmiutta koskevien Suomen kan-

sainvälisten sopimusvelvoitteiden toteuttamiseksi myöntää turvavarastoijalle luvan luovuttaa turvavarastossa olevia raaka-aineita ja tuotteita. Ministeriön on samalla määrättävä luovutettavat määrät sekä missä ajassa turvavarasto on täydennettävä.

— — — — —
 Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 1991.

4.

Laki**rikoslain 46 luvun 1 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti *muutetaan* rikoslain 46 luvun 1 §, sellaisena kuin se on 24 päivänä elokuuta 1990 annetussa laissa (769/90), seuraavasti:

46 luku

Säännöstelyrikoksista ja salakuljetuksesta

1 §

Säännöstelyrikos

Joka rikkoos tai yrittää rikkoa

- 1) sotatilasta annetussa laissa (303/30),
- 2) eräiden Suomelle Yhdistyneiden Kansakuntien jäsenenä kuuluvien velvoitusten täyttämistä annetussa laissa (659/67),
- 3) väestön toimeentulon ja maan talouselämän turvaamisesta poikkeuksellisissa oloissa annetussa laissa (407/70),
- 4) maan ulkomaankaupan ja taloudellisen kasvun turvaamisesta annetussa laissa (157/74),

5) valuuttalaissa (954/85),

6) eräistä Etelä-Afrikkaan kohdistuvista toimenpiteistä annetussa laissa (1104/85),

7) hintasulusta annetussa laissa (717/88) tai

8) kansainvälisestä energiaohjelmasta tehdyn sopimuksen eräiden määräysten hyväksymisestä ja sopimuksen soveltamisesta annetussa laissa (/)

säädettyä tai viranomaisen näiden lakien nojalla antamaa säännöstelymääräystä, on tuomittava *säännöstelyrikoksesta* sakkoon tai vankeuteen enintään kahdeksi vuodeksi.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä kuuta 1991.

Helsingissä 7 päivänä kesäkuuta 1991

Tasavallan Presidentti

MAUNO KOIVISTO

Ministeri *Pertti Salolainen*

Laki

tuontipolttoaineiden velvoitevarastointilain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
lisätään 25 päivänä maaliskuuta 1983 annetun tuontipolttoaineiden velvoitevarastointilain (303/83) 1 §:än uusi 2 momentti ja 14 §:än uusi 3 momentti sekä
muutetaan 14 §:n 2 momentti seuraavasti:

Voimassa oleva laki

1 §

Maan huoltovarmuuden turvaamiseksi on kivihiihtä, raakaöljyä ja öljytuotteita varastoitava sen mukaan kuin tässä laissa säädetään. Velvoitevarastolla tarkoitetaan sitä hyödykevarastoa, jota varastointivelvollisen on tämän lain nojalla kustannuksellaan ylläpidettävä.
 (uusi 2 mom.)

14 §

Varastointivelvollisen velvoitteen alaisen hyödykkeen varasto ei saa alittaa kauppaa- ja teollisuusministeriön vahvistaman velvoitteen määrää.

Milloin varastointivelvollisen tuotanto on velvoitteen alaisen hyödykkeen saantihäiriön vuoksi vaarassa keskeytyä tai olennaisesti vähentyä ilman velvoitevaraston käyttöönottoa, kauppa- ja teollisuusministeriö voi hakemuksesta myöntää varastointivelvolliselle luvan alittaa vahvistetun varastointivelvoitteen määrän. Alitusluvan myöntäessään ministeriön on määrättävä sallittavan alituksen suuruus sekä missä ajassa varastointivelvollinen on täydennettävä varastonsa asetetun velvoitteen tasolle.

(uusi 3 mom.)

Ehdotus

1 §

Raakaöljyä ja öljytuotteita varastoidaan tämän lain mukaisesti myös energiahuollon kriisivalmiutta koskevien Suomen kansainvälisten sopimusvelvoitteiden toteuttamiseksi.

14 §

Milloin varastointivelvollisen tuotanto on velvoitteen alaisen hyödykkeen saantihäiriön vuoksi vaarassa keskeytyä tai olennaisesti vähentyä ilman velvoitevaraston käyttöönottoa, eikä energiahuollon kriisivalmiutta koskevista Suomen kansainvälisistä sopimusvelvoitteista muuta johdu, kauppa- ja teollisuusministeriö voi hakemuksesta myöntää varastointivelvolliselle luvan alittaa vahvistetun varastointivelvoitteen määrän. Alitusluvan myöntäessään ministeriön on määrättävä sallittavan alituksen suuruus sekä missä ajassa varastointivelvollinen on täydennettävä varastonsa asetetun velvoitteen tasolle.

Milloin öljyn jakoa koskevien Suomen kansainvälisten sopimusvelvoitteiden toteuttamiseksi on velvoitevarastossa olevaa raakaöljyä tai öljytuotteita tarpeen luovuttaa, kauppa- ja teollisuusministeriö voi antaa luvan alittaa vahvistetun varastointivelvoitteen määrän. Öljynjakovel-

*Voimassa oleva laki**Ehdotus*

voitteen kumoamisen jälkeen ministeriön on määrättävä velvoitevaraston täydentämisestä.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä
kuuta 1991.

Laki

turvavarastolain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti *lisätään* 17 päivänä joulukuuta 1982 annetun turvavarastolain (970/82) 1 §:än uusi 2 momentti ja 8 a § seuraavasti:

*Voimassa oleva laki**Ehdotus*

1 §

Turvavarastoja voidaan perustaa ja ylläpitää väestön toimeentulon turvaamiseksi ja tuotantotoiminnan ylläpitämiseksi välttämättömien raaka-aineiden, tarvikkeiden ja tuotteiden varastoinnaksi ulkomaankaupan häiriöiden varalta sen mukaan kuin tässä laissa säädetään.
(uusi 2 mom.)

1 §

Turvavarastoja voidaan perustaa ja ylläpitää myös energiahuollon kriisivalmiutta koskevien Suomen kansainvälisten sopimusvelvoitteiden toteuttamiseksi.

uusi 8 a §

8 a §

Kauppa- ja teollisuusministeriö voi energiahuollon kriisivalmiutta koskevien Suomen kansainvälisten sopimusvelvoitteiden toteuttamiseksi myöntää turvavarastoijalle luvan luovuttaa turvavarastossa olevia raaka-aineita ja tuotteita. Ministeriön on samalla määrättävä luovutettavat määrät sekä missä ajassa turvavarasto on täydennettävä.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä
kuuta 1991.

Laki

rikoslain 46 luvun 1 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti *muutetaan* rikoslain 46 luvun 1 §, sellaisena kuin se on 24 päivänä elokuuta 1990 annetussa laissa (769/90), seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

46 luku

Säännöstelyrikoksista ja salakuljetuksesta

1 §

Säännöstelyrikos

Joka rikkoo tai yrittää rikkoa

- 1) sotatilasta annetussa laissa (303/30),
- 2) eräiden Suomelle Yhdistyneiden Kansakuntien jäsenenä kuuluvien velvoitusten täyttämisestä annetussa laissa (659/67),
- 3) väestön toimeentulon ja maan talouselämän turvaamisesta poikkeuksellisissa oloissa annetussa laissa (407/70),
- 4) maan ulkomaankaupan ja taloudellisen kasvun turvaamisesta annetussa laissa (157/74),
- 5) valuuttalaissa (954/85),
- 6) eräistä Etelä-Afrikkaan kohdistuvista toimenpiteistä annetussa laissa (1104/85) tai
- 7) hintasulusta annetussa laissa (717/88)

säädettyä tai viranomaisen näiden lakien nojalla antamaa säännöstelymääräystä, on tuomittava *säännöstelyrikoksesta* sakkoon tai vankeuteen enintään kahdeksi vuodeksi.

46 luku

Säännöstelyrikoksista ja salakuljetuksesta

1 §

Säännöstelyrikos

Joka rikkoo tai yrittää rikkoa

- 1) sotatilasta annetussa laissa (303/30),
- 2) eräiden Suomelle Yhdistyneiden Kansakuntien jäsenenä kuuluvien velvoitusten täyttämisestä annetussa laissa (659/67),
- 3) väestön toimeentulon ja maan talouselämän turvaamisesta poikkeuksellisissa oloissa annetussa laissa (407/70),
- 4) maan ulkomaankaupan ja taloudellisen kasvun turvaamisesta annetussa laissa (157/74),
- 5) valuuttalaissa (954/85),
- 6) eräistä Etelä-Afrikkaan kohdistuvista toimenpiteistä annetussa laissa (1104/85),
- 7) hintasulusta annetussa laissa (717/88) tai
- 8) *kansainvälisestä energiaohjelmasta tehdyn sopimuksen eräiden määräysten hyväksymisestä ja sopimuksen soveltamisesta* annetussa laissa (/)

säädettyä tai viranomaisen näiden lakien nojalla antamaa säännöstelymääräystä, on tuomittava *säännöstelyrikoksesta* sakkoon tai vankeuteen enintään kahdeksi vuodeksi.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä
elokuuta 1991.

SOPIMUS

kansainvälisestä
energiaohjelmasta¹⁾

Alankomaiden kuningaskunnan, Amerikan yhdysvaltojen, Belgian kuningaskunnan, Espanjan, Irlannin, Ison-Britannian ja Pohjois-Irlannin yhdistyneen kuningaskunnan, Italian tasavallan, Itävallan tasavallan, Japanin, Kanadan, Luxemburgin suurherttuakunnan, Ruotsin kuningaskunnan, Saksan liittotasaval-
lan, Sveitsin valaliiton, Tanskan kuningaskun-
nan ja Turkin tasavallan hallitukset, jotka

haluavat edistää turvattua öljyn saantia koh-
tuullisin ja oikeudenmukaisin ehdoin,

ovat päättäneet ryhtyä yhteisiin tehokkaisiin
toimiin vastatakseen öljynsaannin poikkeusti-
lanteisiin kehittämällä öljynsaannin omavarai-
suutta poikkeustilanteita silmälläpitäen, rajoit-
tamalla kysyntää ja jakamalla saatavissa ole-
van öljyn oikeudenmukaisesti maittensa kes-
ken,

haluavat edistää yhteistyöhön perustuvia
suhteita öljyä tuottaviin ja muihin öljyä kulut-
taviin maihin, kehitysmaat mukaan lukien,
määrätietoisella ajatustenvaihdolla ja muunlai-
sella yhteistyöllä edistääkseen paremman yhteis-
ymmärryksen mahdollisuuksia kuluttajamaiden
ja tuottajamaiden välillä,

ottavat huomioon muiden öljyä kuluttavien
maiden edut, mukaan lukien kehitysmaiden
edut,

haluavat toimia aloitteellisemmin suhteessa
öljyteollisuuden perustamalla laajan kansain-
välisen tietojärjestelmän ja pysyvät puitteet
öljy-yhtiöiden kanssa käytäville neuvotteluille,

ovat päättäneet vähentää riippuvuuttaan
tuontiöljystä ryhtymällä pitkän aikavälin yh-

AGREEMENT

on an
International Energy Program¹⁾

The Governments of the Republic of Aust-
ria, the Kingdom of Belgium, Canada, the
Kingdom of Denmark, the Federal Republic of
Germany, Ireland, the Italian Republic, Japan,
the Grand Duchy of Luxembourg, the King-
dom of the Netherlands, Spain, the Kingdom
of Sweden, the Swiss Confederation, the Re-
public of Turkey, the United Kingdom of
Great Britain and Northern Ireland, and the
United States of America,

Desiring to promote secure oil supplies on
reasonable and equitable terms,

Determined to take common effective mea-
sures to meet oil supply emergencies by deve-
loping an emergency self-sufficiency in oil
supplies, restraining demand and allocating
available oil among their countries on an
equitable basis,

Desiring to promote co-operative relations
with oil producing countries and with other oil
consuming countries, including those of the
developing world, through a purposeful dialo-
gue, as well as through other forms of co-
operation, to further the opportunities for a
better understanding between consumer and
producer countries,

Mindful of the interests of other oil consu-
ming countries, including those of the develop-
ing world,

Desiring to play a more active role in
relation to the oil industry by establishing a
comprehensive international information sys-
tem and a permanent framework for consulta-
tion with oil companies,

Determined to reduce their dependence on
imported oil by undertaking long-term co-

¹⁾ Sopimusta on muutettu viimeksi 19.5.1980.

¹⁾ As amended to 19.5.1980.

teistyyöhön energiansäästöissä, vaihtoehtoisten energialähteiden nopeassa kehittämisessä, energia-alan tutkimuksessa ja kehitystyössä sekä uraaninrikastuksessa,

ovat vakuuttuneita siitä, että nämä päämäärät voidaan saavuttaa vain jatkuvalla yhteistyöllä tehokkaiden toimielinten puitteissa,

lausuvat julki tarkoituksensa perustaa tällaiset toimielimet Taloudellisen yhteistyön ja kehityksen järjestön puitteissa,

ottavat huomioon, että muut Taloudellisen yhteistyön ja kehityksen järjestön jäsenmaat mahdollisesti haluavat osallistua näihin pyrkimysiin,

ottavat huomioon hallitusten erityisen vastuun energian saannista,

ovat päättäneet, että on tarpeen perustaa kansainvälinen energiaohjelma, joka toteutetaan Kansainvälisen energijärjestön avulla ja jotka tässä tarkoituksessa,

ovat sopineet seuraavasta:

1 artikla

1. Osallistuvat maat toteuttavat kansainvälistä energiaohjelmaa sen mukaisesti kuin tässä sopimuksessa on sovittu IX luvussa mainitun Kansainvälisen energijärjestön (jäljempänä "järjestö") avulla.

2. "Osallistuvilla mailla" tarkoitetaan valtioita, joihin sopimusta sovelletaan väliaikaisesti, sekä valtioita, joiden osalta sopimus on voimassa.

3. "Ryhmällä" tarkoitetaan osallistuvia maita ryhmänä.

I luku

Omavaraisuus poikkeustilanteissa

2 artikla

1. Osallistuvat maat ylläpitävät yhteisesti öljyn omavaraisuutta poikkeustilanteiden varalta. Tätä tarkoitusta varten jokainen osallistuva maa ylläpitää riittäviä valmiusvarastoja, jotka kattavat vähintään 60 päivän kulutuksen ilman öljyn nettotuontia. Sekä kulutus että öljyn nettotuonti lasketaan edellisen kalenterivuoden keskimääräisen päiväkohtaisen tason perusteella.

2. Hallintoneuvosto päättää äänten määränemmistöllä viimeistään 1 päivänä heinäkuuta 1975, mistä päivämäärästä lähtien jokaisen

operative efforts on conservation of energy, on accelerated development of alternative sources of energy, on research and development in the energy field and on uranium enrichment,

Convinced that these objectives can only be reached through continued cooperative efforts within effective organs,

Expressing the intention that such organs be created within the framework of the Organisation for Economic Co-operation and Development,

Recognising that other Member countries of the Organisation for Economic Co-operation and Development may desire to join in their efforts,

Considering the special responsibility of Governments for energy supply,

Conclude that it is necessary to establish an International Energy Program to be implemented through an International Energy Agency, and to that end,

Have agreed as follows:

Article 1

1. The Participating Countries shall implement the International Energy Program as provided for in this Agreement through the International Energy Agency, described in Chapter IX, hereinafter referred to as the "Agency".

2. The term "Participating Countries" means States to which this Agreement applies provisionally and States for which the Agreement has entered into and remains in force.

3. The term "group" means the Participating Countries as a group.

Chapter I

Emergency Self-Sufficiency

Article 2

1. The Participating Countries shall establish a common emergency self-sufficiency in oil supplies. To this end, each Participating Country shall maintain emergency reserves sufficient to sustain consumption for at least 60 days with no net oil imports. Both consumption and net oil imports shall be reckoned at the average daily level of the previous calendar year.

2. The Governing Board shall, acting by special majority, not later than 1st July, 1975, decide the date from which the emergency

osallistuvan maan varautumisvelvoitteen taso katsotaan korotetuksi 90 päivään maan 7 artiklan mukaista saantioikeuden laskemista varten. Jokainen osallistuva maa nostaa todellisten valmiusvarastojensa tason 90 päivän tasolle ja pyrkii tekemään sen päätettyyn päivämäärään mennessä.

3. "Varautumisvelvoitteella" tarkoitetaan valmiusvarastoja, jotka vastaavat öljyn nettotuontia 60 päivän aikana kuten 1 kappaleessa määrätään ja jotka vastaavat öljyn nettotuontia 90 päivän aikana 2 kappaleen mukaisesti 2 kappaleessa määrätystä päivästä lähtien.

3 artikla

1. Sopimuksen 2 artiklan mukainen varautumisvelvoite voidaan toteuttaa tämän sopimuksen olennaisena osana olevan liitteen mukaisesti

- öljyvarastoilla,
- polttoaineen vaihtokapasiteetilla,
- öljyn käyttöönottovalmiudessa olevalla tuotannolla.

2. Hallintoneuvosto päättää viimeistään 1 päivänä heinäkuuta 1975 äänten enemmistöllä siitä, missä laajuudessa varautumisvelvoite voidaan toteuttaa 1 kappaleessa mainituin tavoin.

4 artikla

1. Valmiuskysymysten pysyvä ryhmä tarkastelee jatkuvasti niiden toimien tehokkuutta, joihin osallistuva maa on ryhtynyt toteuttaakseen varautumisvelvoitteensa.

2. Valmiuskysymysten pysyvä ryhmä raportoi toimeenpanevalle komitealle, joka tekee tarpeelliseksi katsomiaan ehdotuksia hallintoneuvostolle. Hallintoneuvosto voi äänten enemmistöllä päättää antaa suosituksia osallistuville maille.

II luku

Kysynnän rajoittaminen

5 artikla

1. Osallistuvilla mailla on jatkuvasti käytössä öljyn kysynnän rajoittamistoimenpiteitä koskeva valmiusohjelma, joka mahdollistaa maan lopullisen kulutuksen rajoittamisen sen mukaan kuin IV luvussa määrätään.

reserve commitment of each Participating Country shall, for the purpose of calculating its supply right referred to in Article 7, be deemed to be raised to a level of 90 days. Each Participating Country shall increase its actual level of emergency reserves to 90 days and shall endeavour to do so by the date so decided.

3. The term "emergency reserve commitment" means the emergency reserves equivalent to 60 days of net oil imports as set out in paragraph 1 and, from the date to be decided according to paragraph 2, to 90 days of net oil imports as set out in paragraph 2.

Article 3

1. The emergency reserve commitment set out in Article 2 may be satisfied by:

- oil stocks,
- fuel switching capacity,
- stand-by oil production,

in accordance with the provisions of the Annex which forms an integral part of this Agreement.

2. The Governing Board shall, acting by majority, not later than 1st July, 1975, decide the extent to which the emergency reserve commitment may be satisfied by the elements mentioned in paragraph 1.

Article 4

1. The Standing Group on Emergency Questions shall on a continuing basis, review the effectiveness of the measures taken by each Participating Country to meet its emergency reserve commitment.

2. The Standing Group on Emergency Questions shall report to the Management Committee, which shall make proposals, as appropriate, to the Governing Board. The Governing Board may, acting by majority, adopt recommendations to Participating Countries.

Chapter II

Demand Restraint

Article 5

1. Each Participating Country shall at all times have ready a program of contingent oil demand restraint measures enabling it to reduce its rate of final consumption in accordance with Chapter IV.

2. Valmiuskysymysten pysyvä ryhmä tarkastelee ja arvioi jatkuvasti

— kunkin osallistuvan maan kysynnän rajoittamistoimenpiteitä käsittävää ohjelmaa,

— kunkin osallistuvan maan suorittamien toimenpiteiden tehoa.

3. Valmiuskysymysten pysyvä ryhmä raportoi toimeenpanevälle komitealle, joka tekee tarpeelliseksi katsomiaan ehdotuksia hallintoneuvostolle. Hallintoneuvosto voi äänten enemmistöllä päättää antaa suosituksia osallistuville maille.

III luku

Öljyn jakaminen

6 artikla

1. Osallistuva maa ryhtyy tarvittaviin toimenpiteisiin öljyn jakamisen toimeenpanemiseksi tämän luvun ja IV luvun mukaisesti.

2. Valmiuskysymysten pysyvä ryhmä tarkastelee ja arvioi jatkuvasti

— kunkin osallistuvan maan toimenpiteitä öljyn jakamisen toimeen panemiseksi tämän luvun ja IV luvun mukaisesti,

— kunkin osallistuvan maan suorittamien toimenpiteiden tehoa.

3. Valmiuskysymysten pysyvä ryhmä raportoi toimeenpanevälle komitealle, joka tekee tarpeelliseksi katsomiaan ehdotuksia hallintoneuvostolle. Hallintoneuvosto voi äänten enemmistöllä päättää antaa suosituksia osallistuville maille.

4. Hallintoneuvosto ratkaisee äänten enemmistöllä viipymättä käytännön menettelytavat öljyn jakamiseksi sekä menettelytavat ja muodot, joilla öljy-yhtiöt osallistuvat tähän toimintaan tämän sopimuksen puitteissa.

7 artikla

1. Kun öljyä jaetaan 13, 14 tai 15 artiklan mukaisesti, on kullakin osallistuvalla maalla hankintaoikeus, joka vastaa maan sallittua kulutusta vähennettynä sen valmiusvarastojen purkamisvelvoitteella.

2. Osallistuvalla maalla, jonka hankintaoikeus ylittää maan normaalin kotimaisen tuotannon ja poikkeustilanteessa saatavilla olevan todellisen nettotuotannon yhteenlasketun määrän,

2. The Standing Group on Emergency Questions shall, on a continuing basis, review and assess:

— each Participating Country's program of demand restraint measures,

— the effectiveness of measures actually taken by each Participating Country.

3. The Standing Group on Emergency Questions shall report to the Management Committee, which shall make proposals, as appropriate, to the Governing Board. The Governing Board may, acting by majority, adopt recommendations to Participating Countries.

Chapter III

Allocation

Article 6

1. Each Participating Country shall take the necessary measures in order that allocation of oil will be carried out pursuant to this Chapter and Chapter IV.

2. The Standing Group on Emergency Questions shall on a continuing basis, review and assess:

— each Participating Country's measures in order that allocation of oil will be carried out pursuant to this Chapter and Chapter IV,

— the effectiveness of measures actually taken by each Participating Country.

3. The Standing Group on Emergency Questions shall report to the Management Committee, which shall make proposals, as appropriate, to the Governing Board. The Governing Board may, acting by majority, adopt recommendations to Participating Countries.

4. The Governing Board shall, acting by majority, decide promptly on the practical procedures for the allocation of oil and on the procedures and modalities for the participation of oil companies therein within the framework of this Agreement.

Article 7

1. When allocation of oil is carried out pursuant to Article 13, 14, or 15, each Participating Country shall have a supply right equal to its permissible consumption less its emergency reserve draw down obligation.

2. A Participating Country whose supply right exceeds the sum of its normal domestic production and actual net imports available during an emergency shall have an allocation

on saantioikeus, joka oikeuttaa sen kyseistä vajuusta vastaavaan lisänettotuontiin.

3. Osallistuvalla maalla, jonka normaalin kotimaisen tuotannon ja poikkeustilanteessa saatavissa olevan todellisen nettotuonnin yhteenlaskettu määrä ylittää maan hankintaoikeuden, on toimitusvelvoite, joka edellyttää sen toimittavan suoraan tai välillisesti tätä ylijäämää vastaavan määrän öljyä muille osallistuville maille. Tämä ei estä osallistuvaa maata jatkamasta öljynvientä ulkopuolisiin maihin.

4. "Sallitulla kulutuksella" tarkoitetaan sitä keskimääräistä lopullisen kulutuksen päivittäisarvoa, joka sallitaan, kun poikkeustilanteessa on käynnistetty kulloinkin sovellettavaa tasoa vastaava kysynnän rajoittaminen. Osallistuvan maan mahdollinen vapaaehtoinen kysynnän lisärajoitus ei vaikuta sen saantioikeuteen tai toimitusvelvollisuuteen.

5. "Valmiusvarastojen pakollisella purkamisvelvoitteella" tarkoitetaan osallistuvan maan varautumisvelvoitetta jaettuna ryhmän valmiusvarastojen yhteenlasketulla määrällä ja kerrottuna ryhmän hankintavajauksella.

6. "Ryhmän hankintavajauksella" tarkoitetaan ryhmää kohtaavaa vajuusta mitattuna siten, että ryhmän yhteenlasketusta sallitusta kulutuksesta vähennetään sen päivää kohden lasketun öljynhankinnan määrä, joka on ryhmän saatavissa.

7. "Öljynhankinnan määrä, joka on ryhmän saatavissa" tarkoittaa

- raakaöljyä, joka on ryhmän käytettävissä,
- kivennäisperäisiä öljytuotteita, jotka tuodaan ryhmän ulkopuolisista maista,
- valmiita tuotteita ja jalostamojen raaka-aineita, jotka tuotetaan maakaasun ja raakaöljyn tuotannon yhteydessä ja jotka ovat ryhmän saatavissa.

8. "Lopullisella kulutuksella" tarkoitetaan kaikkien valmiiden kivennäisperäisten öljytuotteiden yhteenlaskettua kotimaista kulutusta.

8 artikla

1. Kun öljyä jaetaan osallistuvalla maalle 17 artiklan mukaisesti

- tämä maa suoriutuu itse lopullista kulutustaan vähentämällä sellaisesta öljynsaannin vähentymisestä, joka ei ylitä 7 prosenttia maan lopullisesta kulutuksesta perusjakson aikana,

right which entitles it to additional net imports equal to that excess.

3. A Participating Country in which the sum of normal domestic production and actual net imports available during an emergency exceeds its supply right shall have an allocation obligation which requires it to supply, directly or indirectly, the quantity of oil equal to that excess to other Participating Countries. This would not preclude any Participating Country from maintaining exports of oil to non-participating countries.

4. The term "permissible consumption" means the average daily rate of final consumption allowed when emergency demand restraint at the applicable level has been activated; possible further voluntary demand restraint by any Participating Country shall not affect its allocation right or obligation.

5. The term "emergency reserve draw down obligation" means the emergency reserve commitment of any Participating Country divided by the total emergency reserve commitment of the group and multiplied by the group supply shortfall.

6. The term "group supply shortfall" means the shortfall for the group as measured by the aggregate permissible consumption for the group minus the daily rate of oil supplies available to the group during an emergency.

7. The term "oil supplies available to the group" means

- all crude oil available to the group,
- all petroleum products imported from outside the group, and
- all finished products and refinery feedstocks which are produced in association with natural gas and crude oil and are available to the group.

8. The term "final consumption" means total domestic consumption of all finished petroleum products.

Article 8

1. When allocation of oil to a Participating Country is carried out pursuant to Article 17, that Participating Country shall

- sustain from its final consumption the reduction in its oil supplies up to a level equal to 7 per cent of its final consumption during the base period,

— tällä maalla on saantioikeus, joka vastaa sitä öljynsaannin vähentymistä, jonka seurauksena on sen lopullisen kulutuksen väheneminen yli 7 prosentin tason.

2. Muut osallistuvat maat jakavat velvoitteen toimittaa tämän öljymäärän omien perusjakson aikaisten loppukulutustensa suhteessa.

3. Osallistuvat maat voivat täyttää toimitusvelvoitteen itsenäisesti valitsemillaan toimenpiteillä, mukaan lukien kysynnän rajoittamistoimenpiteet tai valmiusvarastojen käyttäminen.

9 artikla

1. Seuraavat osatekijät otetaan huomioon saantioikeuksien ja toimitusvelvoitteiden täyttämiseksi

- raakaöljy,
- kivennäisperäiset öljytuotteet,
- jalostamojen raaka-aineet,
- valmiit tuotteet, jotka on tuotettu maakaasun ja raakaöljyn tuotannon yhteydessä.

2. Osallistuvan maan saantioikeuden laske-
miseksi ilmoitetaan ne kivennäisperäiset öljy-
tuotteet, jotka kyseinen maa normaalioloissa
tuo joko muista osallistuvista maista tai ulko-
puolisista maista, ekvivalenttisinä raakaöljy-
määrinä ja niitä käsitellään kuten ne olisivat
kyseisen maan raakaöljyn tuontia.

3. Mahdollisuuksien mukaan ylläpidetään
normaaleja hankintakanavia samoin kuin raaka-
öljyn ja öljytuotteiden sekä eri raakaöljylajien
ja öljytuotteiden välillä normaalitilanteessa
vallitsevia suhteellisia osuuksia öljyhuollossa.

4. Öljyn jakamista toimeenpantaessa on tämän
ohjelman päämääränä, että saatavissa
oleva raakaöljy ja öljytuotteet mahdollisuuksien
mukaan jaetaan jalostamo- ja jakeluteollisuuden
kesken sekä jalostus- ja jakeluyhtiöiden
kesken perinteisten toimitussuhteiden mukaisesti.

10 artikla

1. Ohjelman päämääriin kuuluu myös oikeudenmukaisen kohtelun takaaminen kaikille osallistuville maille ja jaetun öljyn hinnan perustaminen hintaehtoihin, joita sovelletaan vastaaviin kaupallisiin toimintoihin.

2. Poikkeustilanteessa toimitetun öljyn hintaan liittyviä kysymyksiä tutkitaan valmiuskysymysten pysyvässä ryhmässä.

— have an allocation right equal to the reduction in its oil supplies which results in a reduction of its final consumption over and above that level.

2. The obligation to allocate this amount of oil is shared among the other Participating Countries on the basis of their final consumption during the base period.

3. The Participating Countries may meet their allocation obligations by any measures of their own choosing, including demand restraint measures or use of emergency reserves.

Article 9

1. For purposes of satisfying allocation rights and allocation obligations, the following elements will be included:

- all crude oil,
- all petroleum products,
- all refinery feedstocks, and
- all finished products produced in association with natural gas and crude oil.

2. To calculate a Participating Country's allocation right, petroleum products normally imported by that Participating Country, whether from other Participating Countries or from non-participating countries, shall be expressed in crude oil equivalent and treated as though they were imports of crude oil to that Participating Country.

3. Insofar as possible, normal channels of supply will be maintained as well as the normal supply proportions between crude oil and products and among different categories of crude oil and products.

4. When allocation takes place, an objective of the Program shall be that available crude oil and products shall, insofar as possible, be shared within the refining and distributing industries as well as between refining and distributing companies in accordance with historical supply patterns.

Article 10

1. The objectives of the Program shall include ensuring fair treatment for all Participating Countries and basing the price for allocated oil on the price conditions prevailing for comparable commercial transactions.

2. Questions relating to the price of oil allocated during an emergency shall be examined by the Standing Group on Emergency Questions.

11 artikla

1. Ohjelman päämääriin ei kuulu lisätä poikkeustilanteessa sitä osuutta öljyn maailmanmarkkinoista, joka ryhmällä oli normaalien markkinoalojen vallitessa. Perinteisiä öljyn kauppavirtoja pyritään säilyttämään kohtuuden mukaisesti sekä kiinnittämään asianmukaista huomiota ulkopuolisten maiden asemaan.

2. Edellä olevan 1 kappaleen periaatteiden noudattamiseksi toimeenpaneva komitea tekee tarpeellisiksi katsomiaan ehdotuksia hallitonneuvostolle, joka päättää näistä ehdotuksista äänen enemmistöllä.

IV luku

Valmiustoimenpiteiden käynnistäminen

12 artikla

Kun ryhmää kokonaisuudessaan tai jotain osallistuva maata kohtaa tai perustellusti voidaan odottaa kohtaavan öljynsaannin väheneminen, käynnistetään valmiustoimenpiteet, joita ovat II luvussa mainittu pakollinen kysynnän rajoittaminen ja III luvussa mainittu saatavissa olevan öljyn jakaminen sen mukaisesti kuin tässä luvussa määrätään.

13 artikla

Kun ryhmää kohtaa tai perustellusti voidaan odottaa kohtaavan öljynsaannin väheneminen määrällä, joka vastaa ainakin 7 prosenttia sen keskimääräisestä päivittäisestä lopullisesta kulutuksesta perusjakson aikana, toteuttaa jokainen osallistuva maa kysynnän rajoittamistoimenpiteitä, jotka ovat riittäviä lopullisen kulutuksen vähentämiseen määrällä, joka vastaa 7 prosenttia sen lopullisesta kulutuksesta perusjakson aikana. Saatavissa oleva öljy jaetaan osallistuvien maiden kesken 7, 9, 10 ja 11 artiklan mukaisesti.

14 artikla

Kun ryhmää kohtaa tai perustellusti voidaan odottaa kohtaavan öljynsaannin väheneminen määrällä, joka vastaa ainakin 12 prosenttia sen keskimääräisestä päivittäisestä lopullisesta kulutuksesta perusjakson aikana, toteuttaa jokainen osallistuva maa kysynnän rajoittamistoimenpiteitä, jotka ovat riittäviä lopullisen kulutuksen vähentämiseen määrällä, joka vastaa 10 prosenttia sen lopullisesta kulutuksesta perusjakson aikana. Saatavissa oleva öljy jaetaan

Article II

1. It is not an objective of the Program to seek to increase, in an emergency, the share of world oil supply that the group had under normal market conditions. Historical oil trade patterns should be preserved as far as is reasonable, and due account should be taken of the position of individual non-participating countries.

2. In order to maintain the principles set out in paragraph 1, the Management Committee shall make proposals, as appropriate, to the Governing Board, which, acting by majority, shall decide on such proposals.

Chapter IV

Activation

Article 12

Whenever the group as a whole or any Participating Country sustains or can reasonably be expected to sustain a reduction in its oil supplies, the emergency measures, which are the mandatory demand restraint referred to in Chapter II and the allocation of available oil referred to in Chapter III, shall be activated in accordance with this Chapter.

Article 13

Whenever the group sustains or can reasonably be expected to sustain a reduction in the daily rate of its oil supplies at least equal to 7 per cent of the average daily rate of its final consumption during the base period, each Participating Country shall implement demand restraint measures sufficient to reduce its final consumption by an amount equal to 7 per cent of its final consumption during the base period, and allocation of available oil among the Participating Countries shall take place in accordance with Articles 7, 9, 10 and 11.

Article 14

Whenever the group sustains or can reasonably be expected to sustain a reduction in the daily rate of its oil supplies at least equal to 12 per cent of the average daily rate of its final consumption during the base period, each Participating Country shall implement demand restraint measures sufficient to reduce its final consumption by an amount equal to 10 per cent of its final consumption during the base period, and allocation of available oil among

osallistuvien maiden kesken 7, 9, 10 ja 11 artiklan mukaisesti.

15 artikla

Kun 7 artiklan mukaisten valmiusvarastojen päivittäisten purkamisvelvoitteiden ajallinen kertymä on noussut 50 prosenttiin varautumisvelvoitteesta ja on tehty 20 artiklan mukainen päätös, jokainen osallistuva maa ryhtyy näin päätettyihin toimenpiteisiin ja osallistuvien maiden kesken suoritetaan saatavissa olevan öljyn jakamista 7, 9, 10 ja 11 artiklan mukaisesti.

16 artikla

Kun kysynnän rajoittaminen on käynnistetty tämän luvun mukaisesti, osallistuva maa voi kysynnän rajoittamistoimenpiteiden sijasta ottaa käyttöön niitä valmiusvarastoja, jotka ylittävät sen tämän ohjelman mukaisen varautumisvelvoitteen.

17 artikla

1. Kun osallistuvaa maata kohtaa tai perustellusti voidaan olettaa kohtaavan päivittäisen öljynsaannin väheneminen, jonka seurauksena sen lopullinen kulutus vähenee enemmän kuin 7 prosenttia sen päivää kohden lasketusta keskimääräisestä lopullisesta kulutuksesta perusjakson aikana, jaetaan saatavissa olevaa öljyä tälle osallistuvalla maalla 8—11 artiklan mukaisesti.

2. Saatavissa olevaa öljyä jaetaan myös, kun 1 kappaleessa mainitut olosuhteet täyttyvät sellaisessa osallistuvan maan suurehkoissa osassa, jonka öljykauppa tapahtuu emämaasta riippumattomasti. Tässä tapauksessa vähennetään muiden osallistuvien maiden toimitusvelvoitteesta kysessä olevan osallistuvan toisen tai toisten suurehkojen osien teoreettinen toimitusvelvoite.

18 artikla

1. "Perusjaksolla" tarkoitetaan neljää edellistä vuosineljännestä, kuitenkin tietojen keräämiseen tarvittavan yhden vuosineljänneksen viiveellä. Perusjakso säilyy muuttumattomana, kun valmiustoimenpiteisiin ryhdytään ryhmän tai osallistuvan maan osalta.

2. Valmiuskysymysten pysyvä ryhmä tutkii kappaleen mukaista perusjaksoa, jolloin on otettava huomioon erityisesti sellaiset tekijät kuin kasvu, kulutuksen vuodenajasta riippuvat

the Participating Countries shall take place in accordance with Articles 7, 9, 10 and 11.

Article 15

When cumulative daily emergency reserve draw down obligations as defined in Article 7 have reached 50 per cent of emergency reserve commitments and a decision has been taken in accordance with Article 20, each Participating Country shall take the measures so decided, and allocation of available oil among the Participating Countries shall take place in accordance with Articles 7, 9, 10 and 11.

Article 16

When demand restraint is activated in accordance with this Chapter, a Participating Country may substitute for demand restraint measures use of emergency reserves held in excess of its emergency reserve commitment as provided in the Program.

Article 17

1. Whenever any Participating Country sustains or can reasonably be expected to sustain a reduction in the daily rate of its oil supplies which results in a reduction of the daily rate of its final consumption by an amount exceeding 7 per cent of the average daily rate of its final consumption during the base period, allocation of available oil to that Participating Country shall take place in accordance with Articles 8 to 11.

2. Allocation of available oil shall also take place when the conditions in paragraph 1 are fulfilled in a major region of a Participating Country whose oil market is incompletely integrated. In this case, the allocation obligation of other Participating Countries shall be reduced by the theoretical allocation obligation of any other major region or regions of the Participating Country concerned.

Article 18

1. The term "base period" means the most recent four quarters with a delay of one-quarter necessary to collect information. While emergency measures are applied with regard to the group or to a Participating Country, the base period shall remain fixed.

2. The Standing Group on Emergency Questions shall examine the base period set out in paragraph 1, taking into account in particular such factors as growth, seasonal variations in

vaihtelut ja suhdanteisiin liittyvät muutokset. Ryhmän on raportoitava toimeenpanevalle komitealle viimeistään 1 päivänä huhtikuuta 1975. Toimeenpaneva komitea tekee tarpeelliseksi katsomiaan ehdotuksia hallintoneuvostolle, joka päättää niistä äänten enemmistöllä viimeistään 1 päivänä heinäkuuta 1975.

19 artikla

1. Sihteeristön tulee tehdä tilannearvio, kun 13, 14 ja 17 artiklassa mainittu öljynsaannin väheneminen on tapahtunut tai perustellusti voidaan odottaa sellaisen tapahtuvan sekä vahvistaa vähenemisen tai odotetun vähenemisen määrän jokaisen osallistuvan maan ja ryhmän osalta. Sihteeristö pitää toimeenpanevan komitean tietoisena asian käsittelystä ja raportoi välittömästi tilannearviostaan komitean jäsenille sekä ilmoittaa siitä osallistuville maille. Raportin tulee sisältää tiedot vähenemisen luonteesta.

2. Komitea kokoontuu arvioimaan kootun aineiston ja annettujen tietojen paikkansapitävyyden 48 tunnin kuluessa siitä, kun sihteeristö on raportoinut tilannearviostaan. Komitea raportoi hallintoneuvostolle seuraavan 48 tunnin kuluessa. Raportin on sisällettävä komitean jäsenten mielipiteet, mukaan lukien kaikki poikkeustilanteen hallintaa koskevat mielipiteet.

3. Hallintoneuvosto kokoontuu arvioimaan sihteeristön tilannearviota toimeenpanevan komitean antaman raportin perusteella 48 tunnin kuluessa komitean raportin saamisesta. Valmiustoimenpiteiden käynnistäminen katsotaan vahvistetuksi ja osallistuvien maiden tulee toteuttaa nämä toimenpiteet 15 päivän kuluessa tästä vahvistuksesta, ellei hallintoneuvosto äänten määräenemmistöllä päättää seuraavan 48 tunnin kuluessa, että valmiustoimenpiteitä ei käynnistetä, tai että ne käynnistetään vain osittain tai että jokin muu aikaraja asetetaan niiden toteuttamiselle.

4. Jos sihteeristön tilannearvion mukaan enemmän kuin yhden artiklan ehdot ovat täyttyneet artikloista 13, 14 ja 17, tehdään päätös siitä, että valmiustoimenpiteitä ei käynnistetä, jokaisen artiklan osalta erikseen ja yllä mainitussa järjestyksessä. Jos 17 artiklan ehdot ovat täyttyneet enemmän kuin yhden osallistuvan maan osalta, tehdään jokaisen maan osalta erikseen päätös siitä, että öljyn jakamiseen ei ryhdytä.

consumption and cyclical changes and shall, not later than 1st April, 1975, report to the Management Committee. The Management Committee shall make proposals, as appropriate, to the Governing Board, which, acting by majority, shall decide on these proposals not later than 1st July, 1975.

Article 19

1. The Secretariat shall make a finding when a reduction of oil supplies as mentioned in Article 13, 14 or 17 has occurred or can reasonably be expected to occur, and shall establish the amount of the reduction or expected reduction for each Participating Country and for the group. The Secretariat shall keep the Management Committee informed of its deliberations, and shall immediately report its finding to the members of the Committee and inform the Participating Countries thereof. The report shall include information on the nature of the reduction.

2. Within 48 hours of the Secretariat's reporting a finding, the Committee shall meet to review the accuracy of the data compiled and the information provided. The Committee shall report to the Governing Board within a further 48 hours. The report shall set out the views expressed by the members of the Committee, including any views regarding the handling of the emergency.

3. Within 48 hours of receiving the Management Committee's report, the Governing Board shall meet to review the finding of the Secretariat in the light of that report. The activation of emergency measures shall be considered confirmed and Participating Countries shall implement such measures within 15 days of such confirmation unless the Governing Board, acting by special majority, decides within a further 48 hours not to activate the emergency measures, to activate them only in part or to fix another time limit for their implementation.

4. If, according to the finding of the Secretariat, the conditions of more than one of the Articles 14, 13 and 17 are fulfilled, any decision not to activate emergency measures shall be taken separately for each Article and in the above order. If the conditions in Article 17 are fulfilled with regard to more than one Participating Country any decision not to activate allocation shall be taken separately with respect to each Country.

5. Hallintoneuvosto voi milloin tahansa äänen enemmistöllä päättää purkaa 3 ja 4 kappaaleen perusteella tehdyt päätökset.

6. Sihteeristö neuvottelee tämän artiklan mukaista tilannearviota tehdessään öljy-yhtiöiden kanssa saadakseen niiden näkökannat tilanteesta ja suunniteltujen toimenpiteiden taroituksenmukaisuudesta.

7. Öljyteollisuutta edustava kansainvälinen neuvottelukunta kutsutaan koolle avustamaan järjestöä näiden toimenpiteiden tehokkaan toiminnan varmistamiseksi viimeistään silloin, kun valmiustoimenpiteet käynnistetään

20 artikla

1. Sihteeristön tulee tehdä tilannearvio, kun valmiusvarastojen päivittäisten purkamisvelvoitteiden ajallinen kertymä on noussut tai perustellusti voidaan odottaa sen nousevan 50 prosenttiin varautumisvelvoitteesta. Sihteeristö raportoi välittömästi tilannearviostaan toimeenpanevan komitean jäsenille ja ilmoittaa siitä osallistuville maille. Raportin tulee sisältää tiedot öljytilanteesta.

2. Toimeenpaneva komitea kokoontuu arvioimaan koottua aineistoa ja saatuja tietoja 72 tunnin kuluessa siitä, kun sihteeristö on raportoinut tilannearviostaan. Komitea raportoi käytettävissä olevien tietojen perusteella hallitukselle seuraavan 48 tunnin kuluessa tehden ehdotuksen tilanteen vaatimista toimenpiteistä, mukaan lukien pakollisen kysynnän rajoittamisen tason nostaminen, mikäli se on tarpeen. Raportin tulee sisältää komitean jäsenten mielipiteet.

3. Hallintoneuvosto kokoontuu 48 tunnin kuluessa komitean raportin ja ehdotuksen saamisesta. Hallintoneuvosto arvioi sihteeristön tilannearvion ja toimeenpanevan komitean raportin. Hallintoneuvosto päättää äänen määräenemmistöllä seuraavan 48 tunnin kuluessa tilanteen vaatimista toimenpiteistä, mukaan lukien pakollisen kysynnän rajoittamisen tason nostaminen, mikäli se on tarpeen.

21 artikla

1. Osallistuva maa voi pyytää sihteeristöä tekemään 19 tai 20 artiklan mukaisen tilannearvion.

2. Jos sihteeristö ei 72 tunnin kuluessa pyynnön esittämisestä ole tehnyt tällaista tilannearviota, osallistuva maa voi pyytää toimeen-

5. Decisions pursuant to paragraphs 3 and 4 may at any time be reversed by the Governing Board, acting by majority.

6. In making its finding under this Article, the Secretariat shall consult with oil companies to obtain their views regarding the situation and the appropriateness of the measures to be taken.

7. An international advisory board from the oil industry shall be convened, not later than the activation of emergency measures, to assist the Agency in ensuring the effective operation of such measures.

Article 20

1. The Secretariat shall make a finding when cumulative daily emergency reserve draw down obligations have reached or can reasonably be expected to reach 50 per cent of emergency reserve commitments. The Secretariat shall immediately report its finding to the members of the Management Committee and inform the Participating Countries thereof. The report shall include information on the oil situation.

2. Within 72 hours of the Secretariat's reporting such a finding, the Management Committee shall meet to review the data compiled and the information provided. On the basis of available information the Committee shall report to the Governing Board within a further 48 hours proposing measures required for meeting the necessities of the situation, including the increase in the level of mandatory demand restraint that may be necessary. The report shall set out the views expressed by the members of the Committee.

3. The Governing Board shall meet within 48 hours of receiving the Committee's report and proposal. The Governing Board shall review the finding of the Secretariat and the report of the Management Committee and shall within a further 48 hours, acting by special majority, decide on the measures required for meeting the necessities of the situation, including the increase in the level of mandatory demand restraint that may be necessary.

Article 21

1. Any Participating Country may request the Secretariat to make a finding under Article 19 or 20.

2. If, within 72 hours of such request, the Secretariat does not make such a finding, the Participating Country may request the Mana-

panevaa komiteaa kokoontumaan ja arvioimaan tilannetta tämän sopimuksen määräysten mukaisesti.

3. Toimeenpaneva komitea kokoontuu arvioimaan tilannetta 48 tunnin kuluessa tällaisen pyynnön esittämisestä. Se raportoi osallistuvaan pyynnöstä hallintoneuvostolle seuraavan 48 tunnin kuluessa. Raportin tulee sisältää komitean jäsenten ja sihteeristön mielipiteet, mukaan lukien tilanteen hallintaa koskevat mielipiteet.

4. Hallintoneuvosto kokoontuu 48 tunnin kuluessa toimeenpanevan komitean raportin saamisesta. Jos hallintoneuvosto äänten enemmistöllä päättää, että 13, 14, 15 tai 17 artiklassa ilmoitetut ehdot ovat täyttyneet, valmiustoimenpiteet käynnistetään tämän mukaisesti.

22 artikla

Hallintoneuvosto voi koska tahansa yksimielisesti päättää tilanteen niin vaatiessa sellaisten valmiustoimenpiteiden käynnistämisestä, jotka eivät sisälly tähän sopimukseen.

Valmiustoimenpiteistä luopuminen

23 artikla

1. Sihteeristön tulee tehdä tilannearvio, kun 13, 14 tai 17 artiklassa mainittu öljynsaannin väheneminen on supistunut tai perustellusti voidaan odottaa sen supistuvan alle kyseisessä artiklassa mainitun tason. Sihteeristö pitää toimeenpanevan komitean tietoisena asian käsittelystä ja raportoi välittömästi tilannearviostaan komitean jäsenille sekä ilmoittaa siitä osallistuville maille.

2. Toimeenpaneva komitea kokoontuu arvioimaan koottua aineistoa ja annettuja tietoja 72 tunnin kuluessa siitä, kun sihteeristö on raportoinut tilannearviostaan. Komitea raportoi hallintoneuvostolle seuraavan 48 tunnin kuluessa. Raportin on sisällettävä komitean jäsenten mielipiteet, mukaan lukien kaikki poikkeustilanteen hallintaa koskevat mielipiteet.

3. Hallintoneuvosto kokoontuu arvioimaan sihteeristön tilannearviota toimeenpanevan komitean raportin perusteella 48 tunnin kuluessa raportin saamisesta. Valmiustoimenpiteistä luopuminen tai kysynnän rajoittamisen tason laskeaminen katsotaan vahvistetuksi, ellei hallintoneuvosto äänten määräenemmistöllä päättä se-

gement Committee to meet and consider the situation in accordance with the provisions of this Agreement.

3. The Management Committee shall meet within 48 hours of such request in order to consider the situation. It shall, at the request of any Participating Country, report to the Governing Board within a further 48 hours. The report shall set out the views expressed by the members of the Committee and by the Secretariat, including any views regarding the handling of the situation.

4. The Governing Board shall meet within 48 hours of receiving the Management Committee's report. If it finds, acting by majority, that the conditions set out in Article 13, 14, 15 or 17 are fulfilled, emergency measures shall be activated accordingly.

Article 22

The Governing Board may at any time decide by unanimity to activate any appropriate emergency measures not provided for in this Agreement, if the situation so requires.

Deactivation

Article 23

1. The Secretariat shall make a finding when a reduction of supplies as mentioned in Article 13, 14 or 17 has decreased or can reasonably be expected to decrease below the level referred to in the relevant Article. The Secretariat shall keep the Management Committee informed of its deliberations and shall immediately report its finding to the members of the Committee and inform the Participating Countries thereof.

2. Within 72 hours of the Secretariat's reporting a finding, the Management Committee shall meet to review the data compiled and the information provided. It shall report to the Governing Board within a further 48 hours. The report shall set out the views expressed by the members of the Committee, including any views regarding the handling of the emergency.

3. Within 48 hours of receiving the Committee's report, the Governing Board shall meet to review the finding of the Secretariat in the light of the report from the Management Committee. The deactivation of emergency measures or the applicable reduction of the demand restraint level shall be considered confirmed,

raavan 48 tunnin kuluessa siitä, että valmius-toimenpiteet pidetään voimassa tai että niistä luovutaan vain osittain.

4. Sihteeristö neuvottelee tämän artiklan mukaista tilannearviota tehdessään 19 artiklan 7 kappaleessa mainitun kansainvälisen neuvotelukunnan kanssa saadakseen sen näkökannat tilanteesta ja suunniteltujen toimenpiteiden taroituksenmukaisuudesta.

5. Osallistuva maa voi pyytää sihteeristöä tekemään tämän artiklan mukaisen tilannearvion.

24 artikla

Kun valmius-toimenpiteet ovat voimassa eikä sihteeristö ole tehnyt 23 artiklan mukaista tilannearviota, hallintoneuvosto voi koska tahansa äänten määränemmistöllä päättää, että toimenpiteistä luovutaan kokonaan tai osittain.

V luku

Kansainvälisten öljymarkkinoiden tietojärjestelmä

25 artikla

1. Osallistuvat maat perustavat tietojärjestelmän, johon kuuluu kaksi osaa:

— yleinen osa kansainvälisten öljymarkkinoiden tilanteen ja öljy-yhtiöiden toiminnan seuraamista varten,

— erityinen osa I—IV luvussa mainittujen toimenpiteiden tehokkaan toteutumisen seuraamista varten.

2. Järjestelmä toimii pysyvästi sekä normaalioloissa että poikkeustilanteessa tavalla, joka takaa käytettäväksi annettujen tietojen luottamuksellisuuden.

3. Sihteeristö vastaa tietojärjestelmän toiminnasta. Sen tulee saattaa kootut tiedot osallistuvien maiden käytettäväksi.

26 artikla

”Öljy-yhtiöillä” tarkoitetaan kansainvälisiä yhtiöitä, kansallisia yhtiöitä, integroitumattomia yhtiöitä ja muita oikeushenkilöitä, joilla on huomattava merkitys kansainvälisessä öljyteollisuudessa.

unless the Governing Board, acting by special majority, decides within a further 48 hours to maintain the emergency measures or to deactivate them only in part.

4. In making its finding under this Article, the Secretariat shall consult with the international advisory board, mentioned in Article 19, paragraph 7, to obtain its views regarding the situation and the appropriateness of the measures to be taken.

5. Any Participating Country may request the Secretariat to make a finding under this Article.

Article 24

When emergency measures are in force, and the Secretariat has not made a finding under Article 23, the Governing Board, acting by special majority, may at any time decide to deactivate the measures either wholly or in part.

Chapter V

Information System on the International Oil Market

Article 25

1. The Participating Countries shall establish an Information System consisting of two sections:

— a General Section on the situation in the international oil market and activities of oil companies,

— a Special Section designed to ensure the efficient operation of the measures described in Chapters I to IV.

2. The System shall be operated on a permanent basis, both under normal conditions and during emergencies, and in a manner which ensures the confidentiality of the information made available.

3. The Secretariat shall be responsible for the operation of the Information System and shall make the information compiled available to the Participating Countries.

Article 26

The term ”oil companies” means international companies, national companies, non-integrated companies and other entities which play a significant role in the international oil industry.

Yleinen osa

27 artikla

1. Tietojärjestelmän yleisen osan puitteissa osallistuvat maat saattavat määrääjoin sihteeristön käyttöön seuraavat, 29 artiklan mukaisesti määritellyt tiedot lainkäyttövaltansa alaisuudessa toimivien öljy-yhtiöiden osalta:

- a) yhtiömuoto
- b) tilinpäätöstiedot, mukaanlukien taseet, tuloslaskelmat sekä suoritettavat verot,
- c) realisoidut pääomasijoitukset,
- d) sovitut ehdot suurempien raakaöljyesiintymien käytöstä,
- e) vallitsevat tuotantotasot sekä näihin odotettavissa olevat muutokset,
- f) saatavilla olevien raakaöljymäärien jakelu tytäryhtiöille ja muille asiakkaille (kriteerit ja toteutettu jakelu),
- g) varastot,
- h) raakaöljyn ja öljytuotteiden kustannukset,
- i) hintatiedot, mukaan lukien tytäryhtiöiden siirtohinnat,
- j) muut asiat, joista hallintoneuvosto yksimielisesti päättää.

2. Osallistuva maa ryhtyy asianmukaisiin toimenpiteisiin varmistaakseen, että kaikki sen lainkäyttövallan alaiset öljy-yhtiöt saattavat sen käyttöön välttämättömät tiedot osallistuvan maan 1 kappaleen mukaisten velvollisuuksien täyttämiseksi ottaen huomioon ne tiedot, jotka jo ovat yleisön tai maiden hallitusten käytettävissä.

3. Osallistuva maa antaa tietoja, jotka eivät ole oikeudellisesti erityisesti suojattuja, joko yhtiökohtaisesti ja/tai maakohtaisesti. Tiedot annetaan sellaisessa muodossa ja siinä laajuudessa, että se ei tuota haittaa kilpailulle tai ole ristiriidassa jonkin osallistuvan maan kilpailua koskevien lainsäädännöllisten vaatimusten kanssa.

4. Osallistuvalla maalla ei ole oikeutta saada yleisen osan kautta sellaisia tietoja lainkäyttövaltansa puitteissa toimivan yhtiön toiminnasta, joita maa ei voisi saada kyseiseltä yhtiöltä oman lainsäädäntönsä perusteella tai laitostensa ja yleisen käytäntönsä kautta, jos yhtiön toiminta rajoittuisi tämän maan lainkäyttövalan piiriin.

28 artikla

Tiedoilla jotka "eivät ole oikeudellisesti erityisesti suojattuja" tarkoitetaan tietoja, jotka

General Section

Article 27

1. Under the General Section of the Information System, the Participating Countries shall, on a regular basis, make available to the Secretariat information on the precise data identified in accordance with Article 29 on the following subjects relating to oil companies operating within their respective jurisdictions:

- (a) Corporate structure;
- (b) Financial structure, including balance sheets, profit and loss accounts, and taxes paid;
- (c) Capital investments realised;
- (d) Terms of arrangements for access to major sources of crude oil;
- (e) Current rates of production and anticipated changes therein;
- (f) Allocations of available crude supplies to affiliates and other customers (criteria and realisations);
- (g) Stocks;
- (h) Cost of crude oil and oil products;
- (i) Prices, including transfer prices to affiliates;
- (j) Other subjects, as decided by the Governing Board, acting by unanimity.

2. Each Participating Country shall take appropriate measures to ensure that all oil companies operating within its jurisdiction make such information available to it as is necessary to fulfil its obligations under paragraph 1, taking into account such relevant information as is already available to the public or to Governments.

3. Each Participating Country shall provide information on a non-proprietary basis and on a company and/or country basis as appropriate, and in such a manner and degree as will not prejudice competition or conflict with the legal requirements of any Participating Country relating to competition.

4. No Participating Country shall be entitled to obtain, through the General Section, any information on the activities of a company operating within its jurisdiction which could not be obtained by it from that company by application of its laws or through its institutions and customs if that company were operating solely within its jurisdiction.

Article 28

Information provided on a "non-proprietary basis" means information which does not

eivät itsessään muodosta tai koske patenteja, tavaramerkkejä, tieteellisiä menetelmiä tai tuotantomenetelmiä tai -suunnitelmia, yksittäisiä myyntejä, veroilmoituksia, asiakasluetteloita tai geologisia ja geofysikaalisia tietoja, mukaan lukien kartat.

29 artikla

1. Öljymarkkinoiden pysyvä ryhmä raportoi toimeenpanevalle komitealle 60 päivän kuluessa siitä ensimmäisestä päivästä, jolloin tätä sopimusta väliaikaisesti sovelletaan ja myöhemminkin kun se on tarpeen. Raportissa määritellään 27 artiklan 1 kappaleessa lueteltuja asioita koskevat yleisen osan tehokkaan toiminnan edellyttämät tarkat tiedot sekä määritellään ne menettelytavat, joiden mukaisesti aineistoa määrääjain hankitaan.

2. Toimeenpaneva komitea arvioi raportin ja tekee ehdotuksia hallintoneuvostolle, jonka on tehtävä 30 päivän kuluessa siitä kun tehtävä on annettu toimeenpanevalle komitealle yleisen osan perustamisen ja tehokkaan toiminnan edellyttämät päätökset.

30 artikla

Valmistellessaan 29 artiklan mukaisia raporttejaan öljymarkkinoiden pysyvä ryhmä

- neuvottelee öljy-yhtiöiden kanssa varmistakseen, että järjestelmä on sopusoinnussa teollisen toiminnan vaatimusten kanssa,
- määrittelee osallistuvien maiden kannalta tärkeät erityisongelmat ja kysymykset,
- määrittelee erityiset tiedot, jotka ovat hyödyksi ja tarpeen edellä mainittujen ongelmien ja kysymysten ratkaisemiseksi,
- laatii tarkat suunnitelmat vaadittujen tietojen yhdenmukaistamiselle aineiston vertailukelpoisuuden varmistamiseksi,
- laatii menettelytapoja tietojen luottamuksellisuuden varmistamiseksi.

31 artikla

1. Öljymarkkinoiden pysyvä ryhmä tarkastelee jatkuvasti yleisen osan toimintaa.

2. Jos olosuhteet muuttuvat kansainvälisillä öljymarkkinoilla, öljymarkkinoiden pysyvä ryhmä raportoi tästä toimeenpanevalle komitealle. Komitea tekee tarpeellisia muutoksia koskevia ehdotuksia hallintoneuvostolle, joka päättää niistä äänten enemmistöllä.

constitute or relate to patents, trademarks, scientific or manufacturing processes or developments, individual sales, tax returns, customer lists or geological and geophysical information, including maps.

Article 29

1. Within 60 days of the first day of the provisional application of this Agreement, and as appropriate thereafter, the Standing Group on the Oil Market shall submit a report to the Management Committee identifying the precise data within the list of subjects in Article 27, paragraph 1, which are required for the efficient operation of the General Section, and specifying the procedures for obtaining such data on a regular basis.

2. The Management Committee shall review the report and make proposals to the Governing Board which, within 30 days of the submission of the report to the Management Committee, and acting by majority, shall take the decisions necessary for the establishment and efficient operation of the General Section.

Article 30

In preparing its reports under Article 29, the Standing Group on the Oil Market shall

- consult with oil companies to ensure that the System is compatible with industry operations;
- identify specific problems and issues which are of concern to Participating Countries;
- identify specific data which are useful and necessary to resolve such problems and issues;
- work out precise standards for the harmonization of the required information in order to ensure comparability of the data;
- work out procedures to ensure the confidentiality of the information.

Article 31

1. The Standing Group on the Oil Market shall on a continuing basis review the operation of the General Section.

2. In the event of changes in the conditions of the international oil market, the Standing Group on the Oil Market shall report to the Management Committee. The Committee shall make proposals on appropriate changes to the Governing Board which, acting by majority, shall decide on such proposals.

Erityinen osa

32 artikla

1. Tietojärjestelmän erityisen osan puitteissa osallistuvat maat saattavat sihteeristön käyttöön kaikki tiedot, jotka ovat tarpeen valmius-toimenpiteiden tehokkaan toiminnan varmistamiseksi.

2. Osallistuva maa ryhtyy asianmukaisiin toimenpiteisiin varmistaa, että kaikki sen lainkäyttövallan alaisuudessa toimivat öljy-yhtiöt saattavat sen käyttöön välttämättömät tiedot osallistuvan maan 1 kappaleen ja 33 artiklan mukaisten velvollisuuksien täyttämiseksi.

3. Annettujen tietojen ja muiden saatavissa olevien tietojen perusteella sihteeristö seuraa jatkuvasti ryhmän ja kunkin osallistuvan maan osalta öljyn saatavuutta ja öljyn kulutusta.

33 artikla

Erityisen osan puitteissa osallistuvat maat saattavat määräjain sihteeristön käyttöön 34 artiklan mukaisesti määritellyjä tarkkoja tietoja seuraavista asioista:

- a) öljyn kulutus ja tarjonta,
- b) kysynnän rajoittamistoimenpiteet,
- c) valmiusvarastojen määrät,
- d) kuljetuskaluston saatavuus ja käyttöaste,
- e) tämänhetkinen ja ennakoitu kansainvälisen tarjonnan ja kysynnän taso,
- f) muut asiat, joista hallintoneuvosto yksimielisesti päättää.

34 artikla

1. Valmiuskysymysten pysyvä ryhmä toimittaa 30 päivän kuluessa siitä ensimmäisestä päivästä, kun tätä sopimusta väliaikaisesti sovelletaan, toimeenpanevalle komitealle raportin. Raportissa määritellään 33 artiklassa lueteltuja aiheita koskevat, erityisen osan tehokkaan toiminnan edellyttämät tarkat tiedot sekä määritellään ne menettelytavat, joiden mukaisesti aineistoa määräjain hankitaan, mukaan lukien poikkeusaikoina sovellettavat nopeutetut järjestelyt.

2. Toimeenpaneva komitea arvioi raportin ja tekee ehdotuksia hallintoneuvostolle, jonka on tehtävä 30 päivän kuluessa siitä kun raportti on

Special Section

Article 32

1. Under the Special Section of the Information System, the Participating Countries shall make available to the Secretariat all information which is necessary to ensure the efficient operation of emergency measures.

2. Each Participating Country shall take appropriate measures to ensure that all oil companies operating within its jurisdiction make such information available to it as is necessary to enable it to fulfil its obligations under paragraph 1 and under Article 33.

3. The Secretariat shall, on the basis of this information and other information available, continuously survey the supply of oil to and the consumption of oil within the group and each Participating Country.

Article 33

Under the Special Section, the Participating Countries shall, on a regular basis, make available to the Secretariat information on the precise data identified in accordance with Article 34 on the following subjects:

- (a) Oil consumption and supply;
- (b) Demand restraint measures;
- (c) Levels of emergency reserves;
- (d) Availability and utilisation of transportation facilities;
- (e) Current and projected levels of international supply and demand;
- (f) Other subjects, as decided by the Governing Board, acting by unanimity.

Article 34

1. Within 30 days of the first day of the provisional application of this Agreement, the Standing Group on Emergency Questions shall submit a report to the Management Committee identifying the precise data within the list of subjects in Article 33 which are required under the Special Section to ensure the efficient operation of emergency measures and specifying the procedures for obtaining such data on a regular basis, including accelerated procedures in times of emergency.

2. The Management Committee shall review the report and make proposals to the Governing Board which, within 30 days of the

annettu toimeenpanevalle komitealle erityisen osan perustamisen ja tehokkaan toiminnan edellyttämät päätökset.

35 artikla

Valmistellessaan 34 artiklan mukaista raporttiaan valmiuskysymysten pysyvä ryhmä

— neuvottelee öljy-yhtiöiden kanssa varmistukseen, että järjestelmä on sopusoinnussa teollisen toiminnan vaatimusten kanssa,

— laatii tarkat standardit vaadittujen tietojen yhdenmukaistamiselle aineiston vertailukelpoisuuden varmistamiseksi,

— laatii menettelytapoja tietojen luottamuksellisuuden varmistamiseksi.

36 artikla

Valmiuskysymysten pysyvä ryhmä tarkastelee jatkuvasti erityisen osan toimintaa ja raportoi tarvittaessa toimeenpanevalle komitealle. Komitea tekee tarpeellisia muutoksia koskevia ehdotuksia hallintoneuvostolle, joka päättää niistä äänen enemmistöllä.

VI luku

Neuvottelut öljy-yhtiöiden kanssa

37 artikla

1. Osallistuvat maat perustavat järjestöön pysyvän neuvottelujärjestelmän, jossa yksi tai useampi osallistuva maa voi sopivalla tavalla neuvotella ja pyytää tietoja eri öljy-yhtiöiltä kaikista öljyteollisuuden tärkeistä näkökohdista. Järjestelmän puitteissa voivat osallistuvat maat yhteistyössä jakaa keskenään neuvottelujen tulokset.

2. Neuvottelujärjestelmä perustetaan öljymarkkinoiden pysyvän ryhmän yhteyteen.

3. Neuvottelut öljy-yhtiöiden kanssa öljymarkkinoiden pysyvä ryhmä toimittaa 60 päivän kuluessa siitä ensimmäisestä päivästä, jolloin tätä sopimusta väliaikaisesti sovelletaan tai myöhemminkin kun se on tarpeen, raportin toimeenpanevalle komitealle kyseisten neuvottelujen menettelytavoista. Toimeenpaneva ko-

submission of the report to the Management Committee, and acting by majority, shall take the decisions necessary for the establishment and efficient operation of the Special Section.

Article 35

In preparing its report under Article 34, the Standing Group on Emergency Questions shall

— consult with oil companies to ensure that the System is compatible with industry operations;

— work out precise standards for the harmonization of the required information in order to ensure comparability of the data;

— work out procedures to ensure the confidentiality of the information.

Article 36

The Standing Group on Emergency Questions shall on a continuing basis review the operation of the Special Section and shall, as appropriate, report to the Management Committee. The Committee shall make proposals on appropriate changes to the Governing Board, which, acting by majority, shall decide on such proposals.

Chapter VI

Framework for Consultation with Oil Companies

Article 37

1. The Participating Countries shall establish within the Agency a permanent framework for consultation within which one or more Participating Countries may, in an appropriate manner, consult with and request information from individual oil companies on all important aspects of the oil industry, and within which the Participating Countries may share among themselves on a co-operative basis the results of such consultations.

2. The framework for consultation shall be established under the auspices of the Standing Group on the Oil Market.

3. Within 60 days of the first day of the provisional application of this Agreement, and as appropriate thereafter, the Standing Group on the Oil Market, after consultation with oil companies, shall submit a report to the Management Committee on the procedures for such consultations. The Management Committee

mitea tarkastelee raportin ja tekee ehdotuksia hallintoneuvostolle, joka 30 päivän kuluessa raportin antamisesta toimeenpanevalle komitealle, päättää menettelytavoista äänten enemmistöllä.

38 artikla

1. Öljymarkkinoiden pysyvä ryhmä toimittaa toimeenpanevalle komitealle raportin öljy-yhtiöiden kanssa käydyistä neuvotteluista 30 päivän kuluessa neuvotteluista.

2. Toimeenpaneva komitea arvioi raporttia ja voi tehdä ehdotuksia tarkoituksenmukaisesta yhteistoiminnasta hallintoneuvostolle, joka päättää ehdotuksista.

39 artikla

1. Öljymarkkinoiden pysyvä ryhmä arvioi jatkuvasti öljy-yhtiöiden kanssa käytyjen neuvottelujen tuloksia ja yhtiöiltä saatuja tietoja.

2. Näiden arvioiden perusteella pysyvä ryhmä voi tarkastella ja arvioida kansainvälistä öljytilannetta ja öljyteollisuuden asemaa ja raportoida niistä toimeenpanevalle komitealle.

3. Toimeenpaneva komitea tarkastelee raportit ja tekee ehdotuksia tarvittavista yhteistyössä tehtävistä toimista hallintoneuvostolle, joka päättää ehdotuksista.

40 artikla

Öljymarkkinoiden pysyvä ryhmä toimittaa vuosittain kertomuksen toimeenpanevalle komitealle öljy-yhtiöiden neuvottelujärjestelmän toimivuudesta.

VII Luku

Pitkän aikavälin energiayhteistyö

41 artikla

1. Osallistuvat maat ovat päättäneet pitkällä aikavälillä määrätietoisesti vähentää riippuvuuttaan öljyn tuonnista kokonaisenergiantarpeensa tyydyttämisessä.

2. Osallistuvat maat toteuttavat tässä tarkoituksessa kansallisia ohjelmia ja edistävät yhteistyöohjelmien käyttöönottoa 42 artiklassa mainituilla aloilla, ottaen sopivalla tavalla huomioon varojen ja panosten mahdollisen jakamisen sekä kansallisten tavoitteiden yhtenäistämisen.

shall review the report and make proposals to the Governing Board, which, within 30 days of the submission of the report to the Management Committee, and acting by majority, shall decide on such procedures.

Article 38

1. The Standing Group on the Oil Market shall present a report to the Management Committee on consultations held with any oil company within 30 days thereof.

2. The Management Committee shall consider the report and may make proposals on appropriate co-operative action to the Governing Board, which shall decide on such proposals.

Article 39

1. The Standing Group on the Oil Market shall, on a continuing basis, evaluate the results of the consultations with and the information collected from oil companies.

2. On the basis of these evaluations, the Standing Group may examine and assess the international oil situation and the position of the oil industry and shall report to the Management Committee.

3. The Management Committee shall review such reports and make proposals on appropriate co-operative action to the Governing Board, which shall decide on such proposals.

Article 40

The Standing Group on the Oil Market shall submit annually a general report to the Management Committee on the functioning of the framework for consultation with oil companies.

Chapter VII

Long Term Co-operation on Energy

Article 41

1. The Participating Countries are determined to reduce over the longer term their dependence on imported oil for meeting their total energy requirements.

2. To this end, the Participating Countries will undertake national programs and promote the adoption of co-operative programs, including, as appropriate, the sharing of means and efforts, while concerting national policies, in the areas set out in Article 42.

42 artikla

1. Pitkän aikavälin yhteistyön pysyvä ryhmä tutkii yhteistyötoimia sekä antaa niistä raportin toimeenpanevalle komitealle. Erityisesti on tarkasteltava seuraavia yhteistyöaloja:

a) energiansäästö, mukaan lukien yhteistyöohjelmat

- kansallisten energiansäästöä koskevien kokemusten ja tietojen vaihtamiseksi,
- energian kulutuksen kasvun hillitsemiseksi säästötoimin,

b) vaihtoehtoisten energianlähteiden, kuten kotimaisen öljyn, hiilen, maakaasun, ydinenergian ja vesivoiman kehittäminen mukaan lukien yhteistyöohjelmat, jotka koskevat

- tietojen vaihtoa muun muassa esiintymistä, tarjonnasta ja kysynnästä, hinnoista ja verotuksesta,

- menettelytapojen kehittämistä tuontiöljyn kulutuksen kasvun hillitsemiseksi kehittämällä vaihtoehtoisia energialähteitä,

- konkreettisia projekteja, mukaan lukien yhteisesti rahoitetut projektit,

- kriteerejä, laatutavoitteita ja standardeja ympäristönsuojelun alalla,

c) energia-alan tutkimus ja kehitystyö, mukaan lukien ja etusijalla yhteistyöohjelmat, jotka koskevat

- hiiliteknologiaa,
- aurinkoenergiaa,
- radioaktiivisten jätteiden huoltoa,
- hallittua lämpöydinfuusiota,
- vedyn valmistusta vedestä,
- ydinturvallisuutta,
- hukkalämmön hyväksikäyttöä,
- energiansäästöä,
- kuntien ja teollisuuden jätteiden energiataloudellista hyödyntämistä,

- kokonaisenergiajärjestelmien tutkimusta ja yleistä tutkimustyötä,

d) uraanin rikastus, mukaan lukien yhteistyöohjelmat

- luonnonuraanin ja rikastetun uraanin tarjontakehityksen seuraamiseksi,

- luonnonuraanivarojen ja rikastuspalvelujen käyttöönoton helpottamiseksi,

- sellaisten neuvottelujen edistämiseksi, joilla tarpeen mukaan ratkaistaan rikastetun uraanin tarjonnan laajenemisesta mahdollisesti aiheutuvat kansainväliset kysymykset,

- rikastuspalvelujen suunnitteluun liittyvän tarpeellisen aineiston kokoamisen, tutkimisen ja jakelun järjestämiseksi.

Article 42

1. The Standing Group on Long Term Co-operation shall examine and report to the Management Committee on co-operative action. The following areas shall in particular be considered:

(a) Conservation of energy, including co-operative programs on

- exchange of national experiences and information on energy conservation;

- ways and means for reducing the growth of energy consumption through conservation.

(b) Development of alternative sources of energy such as domestic oil, coal, natural gas, nuclear energy and hydro-electric power, including co-operative programs on

- exchange of information on such matters as resources, supply and demand, price and taxation;

- ways and means for reducing the growth of consumption of imported oil through the development of alternative sources of energy;

- concrete projects, including jointly financed projects;

- criteria, quality objectives and standards for environmental protection.

(c) Energy research and development, including as a matter of priority cooperative programs on

- coal technology;
- solar energy;
- radioactive waste management;
- controlled thermonuclear fusion;
- production of hydrogen from water;
- nuclear safety;
- waste heat utilisation;
- conservation of energy;
- municipal and industrial waste utilisation for energy conservation;

- overall energy systems analysis and general studies.

(d) Uranium enrichment, including co-operative programs

- to monitor developments in natural and enriched uranium supply;

- to facilitate development of natural uranium resources and enrichment services;

- to encourage such consultations as may be required to deal with international issues that may arise in relation to the expansion of enriched uranium supply;

- to arrange for the requisite collection, analysis and dissemination of data related to the planning of enrichment services.

2. Tutkiessaan yhteistyöaloja pysyvän ryhmän on otettava huomioon muualla käynnissä olevat hankkeet.

3. Edellä 1 kappaleen mukaisesti kehitetyt ohjelmat voidaan rahoittaa yhteisesti. Yhteisrahoitus voi tapahtua 64 artiklan 2 kappaleen mukaisesti.

43 artikla

1. Toimeenpaneva komitea tarkastelee pysyvän ryhmän raportit ja tekee tarpeelliseksi katsomiaan ehdotuksia hallintoneuvostolle, joka päättää niistä viimeistään 1 päivänä heinäkuuta 1975.

2. Hallintoneuvosto ottaa huomioon laajemmissa puitteissa tapahtuvan yhteistyön mahdollisuudet.

VIII luku

Suhteet tuottajamaihin ja muihin kuluttajamaihin

44 artikla

Osallistuvat maat pyrkivät edistämään yhteistyösuhteita öljyä tuottavien maiden kanssa ja muiden öljyä kuluttavien maiden kanssa, mukaan lukien kehitysmaat. Maat seuraavat energia-alan kehitystä tarkoituksenaan edistää määrätietoisesti vuoropuhelua sekä muita yhteistyömuotoja tuottajamaiden ja muiden kuluttajamaiden kanssa.

45 artikla

Edellä 44 artiklassa mainittujen päämäärien saavuttamiseksi osallistuvat maat ottavat huomioon muiden öljyä kuluttavien maiden, erityisesti kehitysmaiden, tarpeet ja edut.

46 artikla

Osallistuvat maat keskustelevalle tämän ohjelman yhteydessä suhteistaan öljyä tuottaviin maihin. Tässä tarkoituksessa osallistuvien maiden tulisi tiedottaa toisilleen ohjelman päämäärien kannalta tärkeästä yhteistyöstään öljyä tuottavien maiden kanssa.

47 artikla

Ohjelman yhteydessä osallistuvat maat

2. In examining the areas of co-operative action, the Standing Group shall take due account of ongoing activities elsewhere.

3. Programs developed under paragraph 1 may be jointly financed. Such joint financing may take place in accordance with Article 64, paragraph 2.

Article 43

1. The Management Committee shall review the reports of the Standing Group and make appropriate proposals to the Governing Board, which shall decide on these proposals not later than 1st July, 1975.

2. The Governing Board shall take into account possibilities for co-operation within a broader framework.

Chapter VIII

Relations with Producer Countries and with Other Consumer Countries

Article 44

The Participating Countries will endeavour to promote co-operative relations with oil producing countries and with other oil consuming countries, including developing countries. They will keep under review developments in the energy field with a view to identifying opportunities for and promoting a purposeful dialogue, as well as other forms of co-operation, with producer countries and with other consumer countries.

Article 45

To achieve the objectives set out in Article 44, the Participating Countries will give full consideration to the needs and interests of other oil consuming countries, particularly those of the developing countries.

Article 46

The Participating Countries will, in the context of the Program, exchange views on their relations with oil producing countries. To this end, the Participating Countries should inform each other of co-operative action on their part with producer countries which is relevant to the objectives of the Program.

Article 47

The Participating Countries will, in the context of the Program

— seuratessaan jatkuvasti kansainvälisen energiatilanteen kehitystä ja sen vaikutusta maailmantalouteen, etsivät mahdollisuuksia ja keinoja edistää vakaata kansainvälistä öljykauppaa ja turvattua öljyn saatavuutta kohtuullisin ja oikeudenmukaisin ehdoin kaikille osallistuville maille,

— harkitsevat muissa kansainvälisissä järjestöissä tapahtuvan työn valossa muita mahdollisia yhteistyön aloja, mukaan lukien kiihtyvän teollistumisen ja tärkeimpien tuotannonalojen yhteiskunnallisen ja taloudellisen kehityksen näkymät ja näiden vaikutukset kansainväliseen kauppaan ja sijoitustoimintaan,

— seuraavat yhteistyön mahdollisuuksia öljytuottajamaiden kanssa tärkeissä energiaky symyksissä, kuten energiansäästöissä, vaihtoehtoisten energianlähteiden kehittämisessä sekä energia-alan tutkimuksessa ja kehitystyössä.

48 artikla

1. Tuottajamaiden ja muiden kuluttajamaiden suhteiden pysyvä ryhmä tarkastelee ja raportoi toimeenpanevalla komitealla tässä luvussa mainituista asioista.

2. Toimeenpaneva komitea voi tehdä tarpeelliseksi katsomiaan ehdotuksia yhteistyötoimista hallintoneuvostolle, joka päättää niistä.

IX luku

Hallinnolliset ja yleiset määräykset

49 artikla

1. Järjestöllä on seuraavat toimielimet:

- hallintoneuvosto
- toimeenpaneva komitea
- pysyviä ryhmiä, jotka käsittelevät
 - valmiuskysymyksiä
 - öljymarkkinoita
 - pitkän aikavälin yhteistyötä
 - suhteita tuottajamaihin ja muihin kuluttajamaihin.

2. Hallintoneuvosto tai toimeenpaneva komitea voi äänen enemmistöllä päättää perustaa muita ohjelman toteuttamisen kannalta tarpeellisia toimielimiä.

3. Järjestöllä on 1 ja 2 kappaleessa mainittuja toimielimiä avustava sihteeristö.

— seek, in the light of their continuous review of developments in the international energy situation and its effect on the world economy, opportunities and means of encouraging stable international trade in oil and of promoting secure oil supplies on reasonable and equitable terms for each Participating Country;

— consider, in the light of work going on in other international organisations, other possible fields of co-operation including the prospects for co-operation in accelerated industrialisation and socio-economic development in the principal producing areas and the implications of this for international trade and investment;

— keep under review the prospects for co-operation with oil producing countries on energy questions of mutual interest, such as conservation of energy, the development of alternative sources, and research and development.

Article 48

1. The Standing Group on Relations with Producer and other Consumer Countries will examine and report to the Management Committee on the matters described in this Chapter.

2. The Management Committee may make proposals on appropriate co-operative action regarding these matters to the Governing Board, which shall decide on such proposals.

Chapter IX

Institutional and General Provisions

Article 49

1. The Agency shall have the following organs:

- a Governing Board
- a Management Committee
- Standing Groups on
 - Emergency Questions
 - The Oil Market
 - Long Term Co-operation
 - Relations with Producer and Other Consumer Countries.

2. The Governing Board or the Management Committee may, acting by majority, establish any other organ necessary for the implementation of the Program.

3. The Agency shall have a Secretariat to assist the organs mentioned in paragraphs 1 and 2.

Hallintoneuvosto

50 artikla

1. Hallintoneuvoston muodostavat yksi tai useampi ministeri tai hänen sijaisensa kustakin osallistuvasta maasta.

2. Hallintoneuvosto hyväksyy omat menettelytapasääntönsä äänten enemmistöllä. Ellei menettelytapasäännöistä muuta johdu, ne koskevat myös toimeenpanevaa komiteaa ja pysyviä ryhmiä.

3. Hallintoneuvosto valitsee puheenjohtajansa ja varapuheenjohtajansa äänten enemmistöllä.

51 artikla

1. Hallintoneuvosto tekee päätöksiä ja antaa suosituksia, jotka ovat tarpeen ohjelman toimuuden kannalta.

2. Hallintoneuvosto tarkastelee määrääjain kansainvälisen energiatilanteen kehittymistä, mukaan lukien osallistuvan maan tai maiden öljyhuoltoon liittyvät ongelmat, ja kehityksen taloudellisia ja rahoituksellisia vaikutuksia sekä ryhtyy tarvittaviin toimenpiteisiin. Toimissaan, jotka liittyvät kansainvälisen energiatilanteen taloudellisiin ja rahoituksellisiin vaikutuksiin, hallintoneuvosto ottaa huomioon yleisistä taloudellisista ja rahakysymyksistä vastaavien kansainvälisten järjestöjen toimivallan ja toiminnan.

3. Hallintoneuvosto voi äänten enemmistöllä valtuuttaa järjestön toisen toimielimen hoitamaan tehtäviään.

52 artikla

1. Ellei sopimuksen 61 artiklan 2 kappaleesta tai 65 artiklasta muuta johdu, hallintoneuvoston tai sen valtuuttaman muun toimielimen tämän sopimuksen perusteella tekemät päätökset sitovat osallistuvia maita.

2. Suositukset eivät ole sitovia.

Toimeenpaneva komitea

53 artikla

1. Toimeenpanevan komitean muodostavat yksi tai useampi kunkin osallistuvan maan hallituksen korkean tason edustaja.

Governing Board

Article 50

1. The Governing Board shall be composed of one or more ministers or their delegates from each Participating Country.

2. The Governing Board, acting by majority, shall adopt its own rules of procedure. Unless otherwise decided in the rules of procedure, these rules shall also apply to the Management Committee and the Standing Groups.

3. The Governing Board, acting by majority, shall elect its Chairman and Vice-Chairmen.

Article 51

1. The Governing Board shall adopt decisions and make recommendations which are necessary for the proper functioning of the Program.

2. The Governing Board shall review periodically and take appropriate action concerning developments in the international energy situation, including problems relating to the oil supplies of any Participating Country or Countries, and the economic and monetary implications of these developments. In its activities concerning the economic and monetary implications of developments in the international energy situation, the Governing Board shall take into account the competence and activities of international institutions responsible for overall economic and monetary questions.

3. The Governing Board, acting by majority, may delegate any of its functions to any other organ of the Agency.

Article 52

1. Subject to Article 61, paragraph 2, and Article 65, decisions adopted pursuant to this Agreement by the Governing Board or by any other organ by delegation from the Board shall be binding on the Participating Countries.

2. Recommendations shall not be binding.

Management Committee

Article 53

1. The Management Committee shall be composed of one or more senior representatives of the Government of each Participating Country.

2. Toimeenpaneva komitea suorittaa sille tässä sopimuksessa määrätty tehtävät sekä muut tehtävät, joihin hallintoneuvosto on sen valtuuttanut.

3. Toimeenpaneva komitea voi ottaa selvitettyväkseen ja tehdä hallintoneuvostolle ehdotuksia mistä tahansa tämän sopimuksen soveltamisalaan kuuluvasta asiasta.

4. Toimeenpaneva komitea kokoontuu osallistuvan maan sitä pyytäessä.

5. Toimeenpaneva komitea valitsee puheenjohtajansa ja varapuheenjohtajansa äänen enemmistöllä.

2. The Management Committee shall carry out the functions assigned to it in this Agreement and any other function delegated to it by the Governing Board.

3. The Management Committee may examine and make proposals to the Governing Board, as appropriate, on any matter within the scope of this Agreement.

4. The Management Committee shall be convened upon the request of any Participating Country.

5. The Management Committee, acting by majority, shall elect its Chairman and Vice-Chairmen.

Pysyvät ryhmät

54 artikla

1. Pysyvän ryhmän muodostavat yksi tai useampi kunkin osallistuvan maan hallituksen edustaja.

2. Toimeenpaneva komitea valitsee pysyvien ryhmien puheenjohtajat ja varapuheenjohtajat äänen enemmistöllä.

55 artikla

1. Valmiuskysymysten pysyvä ryhmä suorittaa I—V luvussa ja liitteessä sille määrätty tehtävät sekä muut tehtävät, joihin hallintoneuvosto on sen valtuuttanut.

2. Pysyvä ryhmä voi tarkastella ja raportoida toimeenpanevälle komitealle asioista, jotka kuuluvat I—V luvun ja liitteen soveltamisalaan.

3. Pysyvä ryhmä voi neuvotella öljy-yhtiöiden kanssa asioista, jotka kuuluvat sen toimialtaan.

56 artikla

1. Öljymarkkinoiden pysyvä ryhmä suorittaa sille V ja VI luvussa määrätty tehtävät sekä muut tehtävät, joihin hallintoneuvosto on sen valtuuttanut.

2. Pysyvä ryhmä voi tarkastella ja raportoida toimeenpanevälle komitealle asioista, jotka kuuluvat V ja VI luvun soveltamisalaan.

3. Pysyvä ryhmä voi neuvotella öljy-yhtiöiden kanssa asioista, jotka kuuluvat sen toimialtaan.

57 artikla

1. Pitkän aikavälin yhteistyön pysyvä ryhmä

Standing Groups

Article 54

1. Each Standing Group shall be composed of one or more representatives of the Government of each Participating Country.

2. The Management Committee, acting by majority, shall elect the Chairmen and Vice-Chairmen of the Standing Groups.

Article 55

1. The Standing Group on Emergency Questions shall carry out the functions assigned to it in Chapters I to V and the Annex and any other function delegated to it by the Governing Board.

2. The Standing Group may review and report to the Management Committee on any matter within the scope of Chapters I to V and the Annex.

3. The Standing Group may consult with oil companies on any matter within its competence.

Article 56

1. The Standing Group on the Oil Market shall carry out the functions assigned to it in Chapters V and VI and any other function delegated to it by the Governing Board.

2. The Standing Group may review and report to the Management Committee on any matter within the scope of Chapters V and VI.

3. The Standing Group may consult with oil companies on any matter within its competence.

Article 57

1. The Standing Group on Long Term

suorittaa sille VII luvussa määrätty tehtävät sekä muut tehtävät, joihin hallintoneuvosto on sen valtuuttanut.

2. Pysyvä ryhmä voi tarkastella ja raportoida toimeenpanevalle komitealle asioista, jotka kuuluvat VII luvun soveltamisalaan.

58 artikla

1. Tuottajamaiden ja muiden kuluttajamaiden suhteiden pysyvä ryhmä suorittaa sille VIII luvussa määrätty tehtävät sekä muut tehtävät, joihin hallintoneuvosto on sen valtuuttanut.

2. Pysyvä ryhmä voi tarkastella ja raportoida toimeenpanevalle komitealle asioista, jotka kuuluvat VIII luvun soveltamisalaan.

3. Pysyvä ryhmä voi neuvotella öljy-yhtiöiden kanssa asioista, jotka kuuluvat sen toimialtaan.

Sihteeristö

59 artikla

1. Sihteeristön muodostavat pääjohtaja ja tarvittava henkilökunta.

2. Hallintoneuvosto nimittää pääjohtajan.

3. Pääjohtaja ja henkilökunta ovat toimistaan vastuussa ja raportoivat niistä järjestön toimielimille.

4. Hallintoneuvosto tekee sihteeristön perustamisen ja toiminnan kannalta tarpeelliset päätökset äänen enemmistöllä.

60 artikla

Sihteeristö suorittaa sille tässä sopimuksessa määrätty tehtävät ja muut tehtävät, jotka hallintoneuvosto on sille osoittanut.

Äänestäminen

61 artikla

1. Hallintoneuvosto tekee päätöksiä ja antaa suosituksia, ellei niille ole määrätty tässä sopimuksessa erityistä äänestämismenettelyä, seuraavasti:

a) äänen enemmistöllä:

— päätökset, jotka koskevat ohjelman toteuttamista mukaan lukien tässä sopimuksessa

Co-operation shall carry out the functions assigned to it in Chapter VII and any other function delegated to it by the Governing Board.

2. The Standing Group may review and report to the Management Committee on any matter within the scope of Chapter VII.

Article 58

1. The Standing Group on Relations with Producer and other Consumer Countries shall carry out the functions assigned to it in Chapter VIII and any other function delegated to it by the Governing Board.

2. The Standing Group may review and report to the Management Committee on any matter within the scope of Chapter VIII.

3. The Standing Group may consult with oil companies on any matter within its competence.

Secretariat

Article 59

1. The Secretariat shall be composed of an Executive Director and such staff as is necessary.

2. The Executive Director shall be appointed by the Governing Board.

3. In the performance of their duties under this Agreement the Executive Director and the staff shall be responsible to and report to the organs of the Agency.

4. The Governing Board, acting by majority, shall take all decisions necessary for the establishment and the functioning of the Secretariat.

Article 60

The Secretariat shall carry out the functions assigned to it in this Agreement and any other function assigned to it by the Governing Board.

Voting

Article 61

1. The Governing Board shall adopt decisions and recommendations for which no express voting provision is made in this Agreement, as follows:

(a) by majority:

— decisions on the management of the Program, including decisions applying provi-

osallistuville maille asetettujen määriteltyjen velvoitteiden soveltamista käytäntöön koskevat päätökset

— päätökset, jotka koskevat menettelytapakysymyksiä

— suositukset.

b) yksimielisesti:

— kaikki muut päätökset mukaan lukien erityisesti päätökset, joilla osallistuville maille asetetaan uusia tässä sopimuksessa määrittelemättömiä velvoitteita.

2. Edellä 1 kappaleen b) kohdassa tarkoitetuissa päätöksissä voidaan määrätä:

a) että ne eivät sido yhtä tai useampaa osallistuvaa maata,

b) että ne ovat sitovia vain tietyissä olosuhteissa.

62 artikla

1. Yksimielisyys vaatii kaikkien läsnäolevien ja äänestävien osallistuvien maiden äänet. Äänestämästä pidättyvien maiden ei katsota äänestäneen.

2. Milloin päätös on tehtävä äänten enemmistöllä tai äänten määräenemmistöllä, on osallistuvilla mailla seuraavat painotetut äänimäärät:

	Yleinen ääni- määrä	Öljyn- kulutus- ääni- määrä	Yhdistetty ääni- määrä
Alankomaat	3	2	5
Australia	3	1	4
Belgia	3	2	5
Espanja	3	2	5
Irlanti	3	0	3
Iso-Britannia	3	6	9
Italia	3	5	8
Itävalta	3	1	4
Japani	3	15	18
Kanada	3	5	8
Kreikka	3	1	4
Luxemburg	3	0	3
Portugal	3	0	3
Ruotsi	3	2	5
Saksa	3	8	11
Sveitsi	3	1	4
Tanska	3	1	4
Turkki	3	1	4
Uusi Seelanti	3	0	3
Yhdysvallat	3	47	50
Kokonaismäärä	60	100	160

sions of this Agreement which already impose specific obligations on Participating Countries

— decisions on procedural questions

— recommendations

(b) by unanimity:

— all other decisions, including in particular decisions which impose on Participating Countries new obligations not already specified in this Agreement.

2. Decisions mentioned in paragraph 1 (b) may provide:

(a) that they shall not be binding on one or more Participating Countries;

(b) that they shall be binding only under certain conditions.

Article 62

1. Unanimity shall require all of the votes of the Participating Countries present and voting. Countries abstaining shall be considered as not voting.

2. When majority or special majority is required, the Participating Countries shall have the following voting weights:

	General voting weights	Oil Consump- tion voting weights	Combined voting weights
Australia	3	1	4
Austria	3	1	4
Belgium	3	2	5
Canada	3	5	8
Denmark	3	1	4
Germany	3	8	11
Greece	3	1	4
Ireland	3	0	3
Italy	3	5	8
Japan	3	15	18
Luxembourg	3	0	3
The Netherlands	3	2	5
New Zealand	3	0	3
Portugal	3	0	3
Spain	3	2	5
Sweden	3	2	5
Switzerland	3	1	4
Turkey	3	1	4
United Kingdom	3	6	9
United States	3	47	50
Totals	60	100	160

3. Ääntenenemmistön edellytyksenä on 60 prosenttia yhdistettyjen äänimäärien kokonaismäärästä ja 50 prosenttia annetusta yleisestä äänimäärästä.

4. Äänten määräenemmistön edellytyksenä on:

a) 60 prosenttia yhdistettyjen äänimäärien kokonaismäärästä ja yhteensä 45 yleisistä äänistä, jos päätös on:

— 2 artiklan 2 kappaleen mukainen päätös varautumisvelvoitteen tason korottamisesta,

— 19 artiklan 3 kappaleen mukainen päätös siitä, ettei 13 ja 14 artiklassa mainittuja valmiustoimenpiteitä käynnistettä,

— 20 artiklan 3 kappaleen mukainen päätös tilanteen vaatimista toimista,

— 23 artiklan 3 kappaleen mukainen päätös 13 ja 14 artiklassa mainittujen valmiustoimenpiteiden pitämisestä voimassa,

— 24 artiklan mukainen päätös 13 ja 14 artiklassa mainituista valmiustoimenpiteistä luopumisesta.

b) yhteensä 51 yleisistä äänistä, jos päätös on:

— 19 artiklan 3 kappaleen mukainen päätös siitä, ettei käynnistettä 17 artiklassa mainittuja valmiustoimenpiteitä,

— 23 artiklan 3 kappaleen mukainen päätös 17 artiklan mukaisten valmiustoimenpiteiden pitämisestä voimassa,

— 24 artiklan mukainen päätös 17 artiklassa mainituista valmiustoimenpiteistä luopumisesta.

5. Hallintoneuvosto päättää yksimielisesti 2 kappaleessa mainittujen äänioikeuksien lisäämisestä, vähentämisestä tai uudelleen jakamisesta sekä 3 ja 4 kappaleissa esitettyjen äänestysvaatimusten muuttamisesta, jos

— maa liittyy tähän sopimukseen 71 artiklan mukaisesti, tai

— maa irtisanoutuu tästä sopimuksesta 68 artiklan 2 kappaleen tai 69 artiklan 2 kappaleen mukaisesti.

6. Hallintoneuvosto tarkastaa vuosittain 2 kappaleessa määriteltyjen äänioikeuksien määrän ja jakautumisen sekä päättää tarkastelun perusteella yksimielisesti siitä, pitäisikö äänioikeuksia lisätä tai vähentää tai jakaa uudelleen tai molemmat, sillä perusteella, että osallistuvan maan osuus öljyn kokonaiskulutuksesta on muuttunut tai jostakin muusta syystä.

3. Majority shall require 60 per cent of the total combined voting weights and 50 per cent of the general voting weights cast.

4. Special majority shall require:

(a) 60 per cent of the total combined voting weights and 45 general voting weights for:

— the decision under Article 2, paragraph 2, relating to the increase in the emergency reserve commitment;

— decisions under Article 19, paragraph 3, not to activate the emergency measures referred to in Articles 13 and 14;

— decisions under Article 20, paragraph 3, on the measures required for meeting the necessities of the situation;

— decisions under Article 23, paragraph 3, to maintain the emergency measures referred to in Articles 13 and 14;

— decisions under Article 24 to deactivate the emergency measures referred to in Articles 13 and 14.

(b) 51 general voting weights for:

— decisions under Article 19, paragraph 3, not to activate the emergency measures referred to in Article 17;

— decisions under Article 23, paragraph 3, to maintain the emergency measures referred to in Article 17;

— decisions under Article 24 to deactivate the emergency measures referred to in Article 17.

5. The Governing Board, acting by unanimity, shall decide on the necessary increase, decrease, and redistribution of the voting weights referred to in paragraph 2, as well as on amendment of the voting requirements set out in paragraphs 3 and 4 in the event that

— a Country accedes to this Agreement in accordance with Article 71, or

— a Country withdraws from this Agreement in accordance with Article 68, paragraph 2, or Article 69, paragraph 2.

6. The Governing Board shall review annually the number and distribution of voting weights specified in paragraph 2, and, on the basis of such review, acting by unanimity, shall decide whether such voting weights should be increased or decreased, or redistributed, or both, because a change in any Participating Country's share in total oil consumption has occurred or for any other reason.

7. Kaikkien muutoksien 2, 3 tai 4 kappaleisiin tulee perustua näiden kappaleiden ja 6 kappaleen taustalla oleviin periaatteisiin.

7. Any change in paragraph 2, 3 or 4 shall be based on the concepts underlying those paragraphs and paragraph 6.

Suhteet järjestön ulkopuolisiin tahoihin

63 artikla

Ohjelman päämäärien saavuttamiseksi järjestö voi luoda tarvittavat suhteet järjestön ulkopuolisiin maihin, kansainvälisiin hallitusten välisiin ja muihin järjestöihin, sekä muihin oikeushenkilöihin ja yksilöihin.

Relations with Other Entities

Article 63

In order to achieve the objectives of the Program, the Agency may establish appropriate relations with non-participating countries, international organisations, whether governmental or non-governmental, other entities and individuals.

Rahoitusta koskevat määräykset

64 artikla

1. Sihteeristön kulut ja muut yhteiset kulut jaetaan kaikkien osallistuvien maiden kesken maksuasteikon mukaan, joka laaditaan OECD:n neuvoston 10 päivänä joulukuuta 1963 hyväksymän järjestön jäsenmaksuasteikkoa koskevan päätöslauselman liitteessä olevien periaatteiden ja määräysten mukaisesti. Ensimmäisen tämän sopimuksen soveltamisvuoden jälkeen hallintoneuvosto tarkistaa tämän maksuasteikon ja päättää yksimielisesti 73 artiklan mukaisista tarvittavista muutoksista.

2. Sopimuksen 65 artiklan mukaisiin erityistoimintoihin osaaottavat osallistuvat maat vastaavat näistä toiminnoista aiheutuneista erityiskuluista osuuksin, joista ne yksimielisesti päättävät.

3. Pääjohtaja antaa hallintoneuvostolle vuosittain viimeistään 1 päivänä lokakuuta hallintoneuvoston vahvistamien rahoitusta koskevien ohjeiden mukaisesti laaditun tulo- ja menoarvioehdotuksen, mukaan lukien henkilöstötarpeet. Hallintoneuvosto hyväksyy tulo- ja menoarvion äänten enemmistöllä.

4. Hallintoneuvosto päättää äänten enemmistöllä kaikista muista tarpeellisista järjestön taloushallintoon liittyvistä toimenpiteistä.

5. Tilikausi alkaa kunakin vuonna 1 päivänä tammikuuta ja päättyy 31 päivänä joulukuuta. Kunkin tilikauden lopussa suoritetaan tilintarkastus.

Financial Arrangements

Article 64

1. The expenses of the Secretariat and all other common expenses shall be shared among all Participating Countries according to a scale of contributions elaborated according to the principles and rules set out in the Annex to the "OECD Resolution of the Council on Determination of the Scale of Contributions by Member Countries to the Budget of the Organisation" of 10th December, 1963. After the first year of application of this Agreement, the Governing Board shall review this scale of contributions and, acting by unanimity, shall decide upon any appropriate changes in accordance with Article 73.

2. Special expenses incurred in connection with special activities carried out pursuant to Article 65 shall be shared by the Participating Countries taking part in such special activities in such proportions as shall be determined by unanimous agreement between them.

3. The Executive Director shall, in accordance with the financial regulations adopted by the Governing Board and not later than 1st October of each year, submit to the Governing Board a draft budget including personnel requirements. The Governing Board, acting by majority, shall adopt the budget.

4. The Governing Board, acting by majority, shall take all other necessary decisions regarding the financial administration of the Agency.

5. The financial year shall begin on 1st January and end on 31st December of each year. At the end of each financial year, revenues and expenditures shall be submitted to audit.

Erityistoiminnot

65 artikla

1. Kahden tai useamman osallistuvan maan on mahdollista tämän sopimuksen soveltamisalan puitteissa päättää erityistoiminnot aloittamisesta sen lisäksi mitä I — V luvun mukaan kaikilta osallistuvilta mailta edellytetään. Osallistuvat maat, jotka eivät halua ottaa osaa tähän toimintaan, eivät osallistu sitä koskeviin päätöksiin eivätkä päätökset myöskään sido näitä maita. Erityistoimintaan ryhtyvien osallistuvien maiden on saatettava tämä hallintoneuvoston tietoon.

2. Erityistoiminnot toteuttamiseksi voivat kyseiset osallistuvat maat keskenään sopia muista kuin 61 ja 62 artiklassa määrätystä äänestystavoista.

Sopimuksen täytäntöönpano

66 artikla

1. Jokainen osallistuva maa ryhtyy tarpeellisiin toimiin, mukaan lukien tarpeelliset lainsäädäntötoimet, tämän sopimuksen ja hallintoneuvoston päätösten täytäntöönpanemista varten.

X luku

Loppumääräykset

67 artikla

1. Kukin allekirjoittajavaltio ilmoittaa viimeistään 1 päivänä toukokuuta 1975 Belgian hallitukselle, että se valtiosääntönsä mukaiset menettelyt täytettyään suostuu tämän sopimuksen velvoitteisiin.

2. Tämä sopimus tulee voimaan kymmenentenä päivänä sen jälkeen kun vähintään kuusi valtiota, joiden 62 artiklan mukainen yhdistetty äänimäärä on vähintään 60 prosenttia, on tallettanut hyväksymisilmoituksensa tai liittymiskirjansa.

3. Myöhemmin hyväksymisilmoituksensa tallettaneiden allekirjoittajavaltioiden osalta tämä sopimus tulee voimaan kymmenentenä päivänä tallettamisen jälkeen.

4. Hallintoneuvosto voi allekirjoittajavaltion pyynnöstä äänten enemmistöllä päättää siirtää ilmoituksen antamisen aikarajaa tämän valtion osalta myöhemmäksi kuin 1 päiväksi toukokuuta 1975.

Special Activities

Article 65

1. Any two or more Participating Countries may decide to carry out within the scope of this Agreement special activities, other than activities which are required to be carried out by all Participating Countries under Chapters I to V. Participating Countries which do not wish to take part in such special activities shall abstain from taking part in such decisions and shall not be bound by them. Participating Countries carrying out such activities shall keep the Governing Board informed thereof.

2. For the implementation of such special activities, the Participating Countries concerned may agree upon voting procedures other than those provided for in Articles 61 and 62.

Implementation of the Agreement

Article 66

Each Participating Country shall take the necessary measures, including any necessary legislative measures, to implement this Agreement and decisions taken by the Governing Board.

Chapter X

Final Provisions

Article 67

1. Each Signatory State shall, not later than 1st May, 1975, notify the Government of Belgium that, having complied with its constitutional procedures, it consents to be bound by this Agreement.

2. On the tenth day following the day on which at least six States holding at least 60 per cent of the combined voting weights mentioned in Article 62 have deposited a notification of consent to be bound or an instrument of accession, this Agreement shall enter into force for such States.

3. For each Signatory State which deposits its notification thereafter, this Agreement shall enter into force on the tenth day following the day of deposit.

4. The Governing Board, acting by majority, may upon request from any Signatory State decide to extend, with respect to that State, the time limit for notification beyond 1st May, 1975.

68 artikla

1. Kaikki allekirjoittajavaltiot soveltavat 67 artiklan määräysten estämättä väliaikaisesti tätä sopimusta, siinä laajuudessa kuin se niiden lainsäädännön mukaan on mahdollista, 18 päivästä marraskuuta 1974 hallintoneuvoston ensimmäisen kokouksen jälkeen.

2. Väliaikainen soveltaminen jatkuu kunnes:

— sopimus tulee 67 artiklan mukaisesti voimaan asianomaisen valtion osalta, tai

— on kulunut 60 päivää siitä, kun Belgian hallitus on vastaanottanut valtion ilmoituksen siitä, että se ei suostu tämän sopimuksen velvoitteisiin, tai

— hyväksymisilmoituksen antamisen 67 artiklan mukainen aikaraja umpeutuu asianomaisen valtion osalta.

69 artikla

1. Tämä sopimus on voimassa kymmenen vuotta voimaantulopäivästään lähtien. Voimasaolo jatkuu sen jälkeen, ellei hallintoneuvosto äänten enemmistöllä päättä sopimuksen voimassaolon lakkaamisesta.

2. Osallistuva maa voi irtisanoa tämän sopimuksen 12 kuukauden irtisanomisajalla jättämällä Belgian hallitukselle tätä koskevan ilmoituksen. Irtisanomisilmoitusta ei saa jättää ennen kuin on kulunut kolme vuotta ensimmäisestä päivästä, jolloin sopimusta sovellettiin väliaikaisesti.

70 artikla

1. Valtio voi sopimuksen allekirjoittaessaan, 67 artiklan mukaisen hyväksymisilmoituksen tallettaessaan, liittyessään, tai koska tahansa myöhemmin Belgian hallitukselle osoitetulla ilmoituksella antaa selityksen sopimuksen soveltamisesta kaikkiin tai eräisiin alueisiin, joiden kansainvälisistä suhteista se vastaa, tai sen rajojen sisällä oleviin alueisiin, joiden öljyhuollosta asianomainen valtio oikeudellisesti vastaa.

2. Edellä 1 kappaleen mukaisesti tehty selitys voidaan selityksessä mainitun alueen osalta peruuttaa 69 artiklan 2 kappaleen määräysten mukaisesti.

71 artikla

1. Tämä sopimus on avoinna liittymistä varten Taloudellisen yhteistyön ja kehityksen

Article 68

1. Notwithstanding the provisions of Article 67, this Agreement shall be applied provisionally by all Signatory States, to the extent possible not inconsistent with their legislation, as from 18th November, 1974 following the first meeting of the Governing Board.

2. Provisional application of the Agreement shall continue until:

— the Agreement enters into force for the State concerned in accordance with Article 67, or

— 60 days after the Government of Belgium receives notification that the State concerned will not consent to be bound by the Agreement, or

— the time limit for notification of consent by the State concerned referred to in Article 67 expires.

Article 69

1. This Agreement shall remain in force for a period of ten years from the date of its entry into force and shall continue in force thereafter unless and until the Governing Board, acting by majority, decides on its termination.

2. Any Participating Country may terminate the application of this Agreement for its part upon twelve months' written notice to the Government of Belgium to that effect, given not less than three years after the first day of the provisional application of this Agreement.

Article 70

1. Any State may, at the time of signature, notification of consent to be bound in accordance with Article 67, accession or at any later date, declare by notification addressed to the Government of Belgium that this Agreement shall apply to all or any of the territories for whose international relations it is responsible, or to any territories within its frontiers for whose oil supplies it is legally responsible.

2. Any declaration made pursuant to paragraph 1 may, in respect of any territory mentioned in such declaration, be withdrawn in accordance with the provisions of Article 69, paragraph 2.

Article 71

1. This Agreement shall be open for accession by any Member of the Organisation for

järjestön jäsenmaille, jotka ovat kykeneviä ja halukkaita täyttämään ohjelman vaatimukset. Hallintoneuvosto päättää äänten enemmistöllä liittymishakemuksista.

2. Valtion osalta, jonka liittymishakemus on hyväksytty, tämä sopimus tulee voimaan kymmenen päivän kuluttua siitä kun liittymiskirja on talletettu Belgian hallituksen huostaan, tai 67 artiklan 2 kappaleen mukaisena sopimuksen voimaantulopäivänä, jos tämä päivä on myöhemmin.

3. Liittyminen voi tapahtua väliaikaisesti 68 artiklan edellytysten mukaisesti. Hallintoneuvosto voi äänten enemmistöllä päättää aikarajoista sopimusta väliaikaisesti soveltavan valtion liittymiskirjan tallettamiselle.

72 artikla

1. Tämä sopimus on avoinna liittymistä varten Euroopan yhteisöille.

2. Tämä sopimus ei millään tavoin estä Euroopan yhteisöjen perustamissopimusten jatkua täytäntöönpanemista.

73 artikla

Tätä sopimusta voi milloin tahansa muuttaa hallintoneuvoston yksimielisellä päätöksellä. Muutos tulee voimaan hallintoneuvoston yksimielisesti päättämällä tavalla, ottaen huomioon osallistuvien maiden valtiosäännön mukaisten hyväksymismenettelyjen noudattamisen.

74 artikla

Tämän sopimuksen kokonaisvaltainen tarkistus suoritetaan 1 päivän toukokuuta 1980 jälkeen.

75 artikla

Belgian hallitus ilmoittaa osallistuville maille 67 artiklan mukaisten hyväksymisilmoitusten tallettamisesta, liittymiskirjojen tallettamisesta, sopimuksen tai sen muutoksen voimaantulosta, sopimuksen irtisanomisesta sekä muista vastaanotetuista selityksistä tai ilmoituksista.

76 artikla

Tämän sopimuksen alkuperäiskappale, jonka englannin-, ranskan- ja saksankieliset tekstit ovat yhtä todistusvoimaisia, talletetaan Belgian

Economic Co-operation and Development which is able and willing to meet the requirements of the Program. The Governing Board, acting by majority, shall decide on any request for accession.

2. This Agreement shall enter into force for any State whose request for accession has been granted on the tenth day following the deposit of its instrument of accession with the Government of Belgium, or on the date of entry into force of the Agreement pursuant to Article 67, paragraph 2, whichever is the later.

3. Accession may take place on a provisional basis under the conditions set out in Article 68, subject to such time limits as the Governing Board, acting by majority, may fix for an acceding State to deposit its notification of consent to be bound.

Article 72

1. This Agreement shall be open for accession by the European Communities.

2. This Agreement shall not in any way impede the further implementation of the treaties establishing the European Communities.

Article 73

This Agreement may at any time be amended by the Governing Board, acting by unanimity. Such amendment shall come into force in a manner determined by the Governing Board, acting by unanimity and making provision for Participating Countries to comply with their respective constitutional procedures.

Article 74

This Agreement shall be subject to a general review after 1st May, 1980.

Article 75

The Government of Belgium shall notify all Participating Countries of the deposit of each notification of consent to be bound in accordance with Article 67, and of each instrument of accession, of the entry into force of this Agreement or any amendment thereto, of any denunciation thereof, and of any other declaration or notification received.

Article 76

The original of this Agreement, of which the English, French and German texts are equally authentic, shall be deposited with the Govern-

hallituksen huostaan. Belgian hallitus toimittaa oikeaksi todistetut jäljennökset osallistuville maille.

Tämän vakuudeksi allekirjoittaneet, hallitustensa siihen asianmukaisesti valtuuttamina, ovat allekirjoittaneet tämän sopimuksen.

Tehty Pariisissa 18 päivänä marraskuuta 1974.

(Allekirjoitukset)

LIITE

Valmiusvarastot

1 Artikla

1. Yhteenlasketut öljyvarastot mitataan OECD:n ja EEC:n määritelmien mukaisesti, seuraavasti muutettuina:

A. Mukaan luettavat varastot:
raakaöljy, tärkeimmät tuotteet ja puolivalmisteöljyt, jotka ovat

- jalostamojen säiliöissä
- öljyterminaaleissa
- putkistojen säiliöissä
- proomuissa
- rannikkoliikenteen säiliölaivoissa
- satamissa olevissa säiliölaivoissa
- kotimaan laivaliikenteen varastoissa
- varastosäiliöiden pohjalla
- toimintavarastoissa
- suurlukuttajien hallussa lainsäädännön vaatimusten mukaisesti tai muutoin hallitusten valvonnan alaisina.

B. Seuraavia varastoja ei lasketa mukaan:

- a) raakaöljy, jota ei ole vielä tuotettu
- b) raakaöljy, tärkeimmät tuotteet ja puolivalmisteöljyt, jotka ovat

- putkistoissa
- rautateiden säiliövaunuissa
- säiliöautoissa
- valtamerialaivoille tarkoitetuissa varastoissa
- huoltoasemilla ja vähittäismyynnissä
- muiden kuluttajien hallussa
- merellä olevissa säiliölaivoissa
- varastoituna sotilaskäyttöön.

2. Se osa öljyvarastoja, joka voidaan laskea mukaan osallistuvan maan varautumisvelvoitteeseen, muodostuu maan öljyn kokonaisvaras-

ment of Belgium, and a certified copy thereof shall be furnished to each other Participating Country by the Government of Belgium.

In Witness Whereof, the undersigned, being duly authorised thereto by their respective Governments, have signed this Agreement.

Done at Paris on 18th November, 1974.

(Signatures)

ANNEX

Emergency Reserves

Article 1

1. Total oil stocks are measured according to the OECD and EEC definitions, revised as follows:

A. Stocks included:
crude oil, major products and unfinished oils held

- in refinery tanks
- in bulk terminals
- in pipeline tankage
- in barges
- in intercoastal tankers
- in oil tankers in port
- in inland ship bunkers
- in storage tank bottoms
- in working stocks
- by large consumers as required by law or otherwise controlled by Governments.

B. Stocks excluded:

- (a) crude oil not yet produced
- (b) crude oil, major products and unfinished oils held

- in pipelines
- in rail tank cars
- in truck tank cars
- in seagoing ships' bunkers

- in service stations and retail stores
- by other consumers
- in tankers at sea
- as military stocks.

2. That portion of oil stocks which can be credited toward each Participating Country's emergency reserve commitment is its total oil

toista edellä olevan määritelmän mukaisesti laskettuna, kuitenkin niin, että siitä vähennetään ne varastot, jotka teknisesti tarkastellen eivät ole käytettävissä edes vaikeimmassa poikkeustilanteessa. Valmiuskysymysten pysyvän ryhmän on tarkasteltava tätä käsitettä sekä raportoitava kriteereistä täysin saavuttamattomissa olevien varastojen mittaamiselle.

3. Kunnes tästä asiasta on päätetty, jokainen osallistuva maa vähentää 10 prosenttia kokonaisvarastoistaan maan valmiusvarastoja mitattaessa.

4. Valmiuskysymysten pysyvä ryhmä tarkastelee ja raportoi toimeenpanevalle komitealle:

a) ehdoista, joiden mukaan teollisuusbensiini, jota ei käytetä moottori- tai lentopolttoaineena, voidaan laskea mukaan siihen kulutukseen, johon varastojen suuruutta verrataan,

b) mahdollisuudesta luoda yhteiset säännöt merenkulkua varten varastoidun öljyn kohteesta poikkeustilanteessa, sekä mahdollisuudesta laskea tämä öljy mukaan siihen kulutukseen, johon varastojen suuruutta verrataan,

c) mahdollisuudesta luoda yhteiset säännöt lentoliikenteelle varastoidun öljyn kulutuksen rajoittamisesta,

d) mahdollisuudesta laskea mukaan varautumisvelvoitteeseen jokin osa siitä öljystä, joka on merellä, silloin kun valmiustoimenpiteet on käynnistetty,

e) mahdollisuudesta lisätä poikkeustilanteessa käytettävissä olevia öljymääriä jakelujärjestelmän säästöillä.

2 Artikla

1. Polttoaineen vaihtokapasiteetiksi määritellään sellainen normaali öljynkulutus, jonka voi korvata muilla polttoaineilla poikkeustilanteessa, edellyttäen että tämä kapasiteetti on valtion valvonnan alainen poikkeustilanteessa, että se voidaan ottaa käyttöön kuukauden sisällä ja että vaihtoehtoisen polttoaineen saanti on turvattu.

2. Vaihtoehtoisen polttoaineen saanti on ilmaistava ekvivalenttisina öljytonneina.

3. Vaihtoehtoisen polttoaineen varastoja, jotka on varattu polttoaineenvaihtotarkoituksiin, voidaan laskea mukaan varautumisvelvoitteeseen siinä laajuudessa kun niitä voidaan käyttää omavaraisuusjakson aikana.

4. Vaihtoehtoisen, polttoaineenvaihtotarkoituksiin varatun polttoaineen käyttöönottovalmiudessa oleva tuotanto voidaan laskea mu-

stocks under the above definition minus those stocks which can be technically determined as being absolutely unavailable in even the most severe emergency. The Standing Group on Emergency Questions shall examine this concept and report on criteria for the measurement of absolutely unavailable stocks.

3. Until a decision has been taken on this matter, each Participating Country shall subtract 10 per cent from its total stocks in measuring its emergency reserves.

4. The Standing Group on Emergency Questions shall examine and report to the Management Committee on:

(a) the modalities of including naphtha for uses other than motor and aviation gasoline in the consumption against which stocks are measured,

(b) the possibility of creating common rules for the treatment of marine bunkers in an emergency, and of including marine bunkers in the consumption against which stocks are measured,

(c) the possibility of creating common rules concerning demand restraint for aviation bunkers,

(d) the possibility of crediting towards emergency reserve commitments some portion of oil at sea at the time of activation of emergency measures,

(e) the possibility of increasing supplies available in an emergency through savings in the distribution system.

Article 2

1. Fuel switching capacity is defined as normal oil consumption that may be replaced by other fuels in an emergency, provided that this capacity is subject to government control in an emergency, can be brought into operation within one month, and that secure supplies of the alternative fuel are available for use.

2. The supply of alternative fuel shall be expressed in terms of oil equivalent.

3. Stocks of an alternative fuel reserved for fuel switching purposes may be credited towards emergency reserve commitments insofar as they can be used during the period of self-sufficiency.

4. Stand-by production of an alternative fuel reserved for fuel switching purposes will be credited towards emergency reserve commit-

kaan varautumisvelvoitteeseen samoin ehdoin kuin käyttöönottovalmiudessa oleva öljyntuotantokin, ellei tämän liitteen 4 artiklan määräyksistä muuta johdu.

5. Valmiuskysymysten pysyvä ryhmä tarkastelee ja raportoi toimeenpanevälle komitealle

a) edellä 1 kappaleessa mainitun kuukauden määrääjän sopivuudesta,

b) niistä perusteista, joiden mukaan laskeaan vaihtoehtoisen polttoaineen varastointiin perustuva polttoaineenvaihtokapasiteetti 3 kappaleen määräykset huomioon ottaen.

3 Artikla

Osallistuva maa voi laskea mukaan varautumisvelvoitteeseensa toisessa maassa olevia öljyvarastoja, jos tämän toisen maan hallitus on sopinut osallistuvan maan hallituksen kanssa, että se ei aseta esteitä näiden varastojen siirrolle osallistuvaan maahan poikkeustilanteessa.

4 Artikla

1. Käyttöönottovalmiudessa olevaksi öljyntuotannoksi määritellään osallistuvan maan normaalin öljyntuotannon ylittävä, sen lainkäyttövallan alaisuudessa oleva potentiaalinen öljyntuotanto edellyttäen että tämä

— on valtion valvonnan alainen ja

— voidaan ottaa käyttöön poikkeustilanteessa omavaraisuusjakson aikana.

2. Valmiuskysymysten pysyvä ryhmä tarkastelee ja raportoi toimeenpanevälle komitealle

a) edellä 1 kappaleessa mainitun käyttövalmiudessa olevan öljyntuotannon määritelmästä ja menetelmistä sen mittaamiseksi,

b) ”omavaraisuusjakson” käytön sopivuudesta aikajaksona,

c) kysymyksestä, onko tietyn suuruinen käyttöönottovalmiudessa oleva öljyntuotanto arvokkaampi poikkeustilanteessa omavaraisuuden kannalta kuin vastaava määrä öljyvarastoja sekä siitä, missä laajuudessa tällainen tuotanto voidaan laskea mukaan ja sovellettavasta laskentamenetelmästä.

5 Artikla

Käyttöönottovalmiudessa oleva öljyntuotanto, joka on osallistuvan maan käytettävissä toisen maan lainkäyttövallan alaisuudessa, voi-

ments on the same basis as stand-by oil production, subject to the provisions of Article 4 of this Annex.

5. The Standing Group on Emergency Questions shall examine and report to the Management Committee on

(a) the appropriateness of the time limit of one month mentioned in paragraph 1,

(b) the basis of accounting for the fuel switching capacity based on stocks of an alternative fuel, subject to the provisions of paragraph 3.

Article 3

A Participating Country may credit towards its emergency reserve commitment oil stocks in another country provided that the Government of that other country has an agreement with the Government of the Participating Country that it shall impose no impediment to the transfer of those stocks in an emergency to the Participating Country.

Article 4

1. Stand-by oil production is defined as a Participating Country's potential oil production in excess of normal oil production within its jurisdiction

— which is subject to government control, and

— which can be brought into use during an emergency within the period of self-sufficiency.

2. The Standing Group on Emergency Questions shall examine and report to the Management Committee on

(a) the concept of and methods of measurement of stand-by oil production as referred to in paragraph 1,

(b) the appropriateness of ”the period of self-sufficiency” as a time limit,

(c) the question of whether a given quantity of stand-by oil production is of greater value for purposes of emergency self-sufficiency than the same quantity of oil stocks, the amount of a possible credit for stand-by production, and the method of its calculation.

Article 5

Stand-by oil production available to a Participating Country within the jurisdiction of another country may be credited towards its

daan laskea mukaan osallistuvan maan varautumisvelvoitteeseen, ellei tämän liitteen 4 artiklasta muuta johdu, samoin ehdoin kuin käytönottovalmiudessa oleva öljyntuotanto maan oman lainkäyttövallan alaisuudessa, jos tämän toisen maan hallitus on sopinut osallistuvan maan hallituksen kanssa, että se ei aseta esteitä öljyn siirrolle tästä tuotannosta osallistuvaan maahan poikkeustilanteessa.

6 Artikla

Valmiuskysymysten pysyvä ryhmä tarkastelee ja raportoi toimeenpanevalle komitealle mahdollisuudesta laskea mukaan osallistuvan maan 2 artiklan 2 kappaleen mukaiseen varautumisvelvoitteeseen sellaiset pitkän aikavälin investoinnit, jotka vaikuttavat alentavasti osallistuvien maiden riippuvuuteen tuontiöljystä.

7 Artikla

1. Valmiuskysymysten pysyvä ryhmä tarkastelee ja raportoi toimeenpanevalle komitealle siitä vertailujaksosta, joka mainitaan sopimuksen 2 artiklan 1 kappaleessa, ja sen on tällöin erityisesti otettava huomioon sellaiset tekijät kuin kasvu, kulutuksen vuodenaajasta riippuvat vaihtelut ja suhdanteisiin liittyvät muutokset.

2. Hallintoneuvoston päätös, jolla 1 kappaleessa mainitun vertailujakson määritelmää muutetaan, on tehtävä yksimielisesti.

8 Artikla

Valmiuskysymysten pysyvä ryhmä tarkastelee ja raportoi toimeenpanevalle komitealle kaikista sopimuksen I — IV luvun käsitteistä, jotta mahdolliset matemaattiset ja tilastolliset epäjohdonmukaisuudet voitaisiin poistaa.

9 Artikla

Valmiuskysymysten pysyvän ryhmän raportit, jotka koskevat tässä liitteessä mainittuja asioita, on toimitettava toimeenpanevalle komitealle 1 päivään huhtikuuta 1975 mennessä. Toimeenpaneva komitea tekee tarpeellisiksi katsomiaan ehdotuksia hallintoneuvostolle, jonka on viimeistään heinäkuun 1 päivänä 1975 päätettävä äänten enemmistöllä näistä ehdotuksista, ellei tämän liitteen 7 artiklan 2 kappaleesta muuta johdu.

emergency reserve commitment on the same basis as stand-by oil production within its own jurisdiction, subject to the provisions of Article 4 of this Annex provided that the Government of that other country has an agreement with the Government of the Participating Country that it shall impose no impediment to the supply of oil from that stand-by capacity to the Participating Country in an emergency.

Article 6

The Standing Group on Emergency Questions shall examine and report to the Management Committee on the possibility of crediting towards a Participating Country's emergency reserve commitment mentioned in Article 2, paragraph 2, of the Agreement, long term investments which have the effect of reducing the Participating Countries' dependence on imported oil.

Article 7

1. The Standing Group on Emergency Questions shall examine and report to the Management Committee regarding the reference period set out in Article 2, paragraph 1, of the Agreement, in particular taking into account such factors as growth, seasonal variations in consumption and cyclical changes.

2. A decision by the Governing Board to change the definition of the reference period mentioned in paragraph 1 shall be taken by unanimity.

Article 8

The Standing Group on Emergency Questions shall examine and report to the Management Committee on all elements of Chapters I to IV of the Agreement to eliminate possible mathematical and statistical anomalies.

Article 9

The reports from the Standing Group on Emergency Questions on the matters mentioned in this Annex shall be submitted to the Management Committee by 1st April, 1975. The Management Committee shall make proposals, as appropriate, to the Governing Board, which, acting by majority, not later than 1st July, 1975, shall decide on these proposals, except as provided for in Article 7, paragraph 2, of this Annex.